

07-12-2015

Sagsnr.

2015-0271541

Dokumentnr.

2015-0271541-1

Sagsbehandler

Maria Ruggiero

Peter Rise Andersen

Til ØU

ØU orientering om regeringens vækstpakke "Vækst og udvikling i hele Danmark"

Regeringen fremlagde den 23. november vækstpakken "Vækst og udvikling i hele Danmark". Vækstpakken indeholder i alt 100 initiativer fordelt på fem indsatsområder. Til at gennemføre initiativerne er der afsat over 9 mia. kr. i perioden 2015-2019 inkl. de skatteelementer, der blev aftalt med Finansloven 2016.

Nedenfor fremgår tiltag, som vurderes at have betydning for Københavns Kommune.

Færre krav om almene boliger i forbindelse med lokalplanlægningen af nye boligområder

Regeringen vil fjerne muligheden i planloven for, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte krav om, at der skal være op til 25 pct. almene boliger i forbindelse med lokalplanlægningen for nye boligområder. ØKF vurderer, at initiativet vil få stor betydning for KK og vil forringe muligheden for at sikre en alsidig boligsammensætning i forbindelse med lokalplanlægningen for nye boligområder.

TMF og ØKF vurderer, at et bortfald af plankravet om almene boliger vil betyde et potentielt bortfald af byggemuligheder for ca. 3.600 almene boliger. Bortfaldet af muligheden for at stille lokalplanskrav om almene boliger vil sætte hindringer op ift. KK kan planlægge sig til, at der opføres almene boliger i hele byen, særligt i de nye byudviklingsområder. Såfremt muligheden for plankravet bortfalder fuldt, vil forudsætningerne for realiseringen af den nuværende bevilling til almene boliger (Boligpakken) være væsentligt ændrede og tidsperspektivet for realisering af boligerne skal revideres. Bortfaldet af plankravet forventes således at lægge betydelige hindringer i vejen for at eksekvere boligpakken indenfor tidsplanen, som er 2016.

TMF bemærker, at en række lokalplaner, hvor plankravet anvendes, er under udarbejdelse. Det vurderes, at der i 1. halvår af 2016 skal vedtages lokalplaner med samlet krav om 600 almene boliger.

TMF bemærker, at det ikke er klart, i hvilket omfang ændringen får indflydelse på den allerede gennemførte planlægning med krav om almene boliger. Det formodes, at der i loven vil blive optaget overgangsbestemmelser, eventuelt i samme omfang som ved ophævelsen af muligheden for krav om lavenergi, hvor bestemmelser i offentliggjorte lokalplanforslag blev opretholdt. TMF bemærker, at bestemmelsen i lov om almene boliger om udvidede grundkapitaltilskud i en forsøgsperiode på 10 år ikke indgår i vækstpakken og må dermed anses for opretholdt i denne omgang.

Center for Økonomi

Københavns Rådhus,
Rådhuspladsen 1
1599 København V

Telefon
2479 5230

E-mail
BS29@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800206

Målrettede PSO-lempelser for el-intensive virksomheder

I 2014 blev der gennemført en lempelse af PSO (Public Service Obligation) betalingen i perioden 2015-2020 til el-intensive virksomheder godkendt af EU-kommissionen. Ordning ønskes udvidet fra 2016 til el-intensive virksomheder, som ikke er forhåndsgodkendt. Der afsættes 10 mio. kr. hertil i 2016. Regeringen vil derudover udmønte tidligere afsatte reserve til PSO lempelser på 100 mio. kr. årligt fra 2017-2020 til at forhøje tilskudssatsen.

TMF bemærker, at PSO-afgifterne betales af alle elforbrugere og bruges til at betale omstillingen til vedvarende energi. TMF vurderer, at en lempelse og eventuel kommende omlægning af PSO-afgifterne vil betyde, at incitamentet for elbesparelser i erhvervslivet bliver forringet.

Nedsættelse af NOx-afgiften

Med Finanslov 2016 (FL16) nedsættes NOx-afgiften fra 25 kr. til 5 kr. pr. kg. med virkning fra 1. juli 2016. NOx-afgiften er en afgift på brændsler, hvor der ved forbrænding sker udledning af NOx til luften. Med nedsættelsen føres NOx-afgiften tilbage til oprindeligt niveau ved indførelse i 2010. Nedsættelsen af NOx-afgiften vil indebære lempelser for alle virksomheder og husholdninger.

TMF bemærker, at Danmarks og specielt Københavns problemer med at overholde kravene i EU's Luftkvalitetsdirektiv forventes at blive forværret med den kommende nedsættelse af NOx-afgiften, medmindre regeringen har andre initiativer under overvejelse. TMF bemærker, at NOx-afgiften oprindeligt har været tiltænkt at ramme større virksomheder, men har også ramt transportsektoren ift. at benytte både diesel og gas (naturgas som biogas) som drivmiddel. Dette har skabt incitamenter til mere miljøvenlige drivmidler i TMF og i transportsektoren. I TMF arbejdes med at anvende blandt andet biogas som brændstof, og her kan en fjernelse af NOx-afgiften gøre disse investeringer mere rentable. En fjernelse af NOx-afgiften forventes at gøre kommunens driftsøkonomi i klimaplanens omstilling til gas i tung transport marginalt billigere i drivmiddeludgift.

Videre bemærker TMF, at lempelsen af NOx-afgiften forventes at give affaldsforbrændingsanlæggene, ARC, Vestforbrænding og HOFOR besparelser af mindre karakter, som ikke forventes at påvirke prisen på affald. For Amagerværket forventes en besparelse på lidt under en million kr. årligt. For ARC forventes en besparelse på omkring 0,8 mio. kr. årligt, fordi der på det nye anlæg er installeret et de-NOx-anlæg. Og på Vestforbrænding vil en nedsat afgift medføre en besparelse på 6,4 mio. kr. årligt.

Enklere brandregulering, mere effektiv byggesagsbehandling og øget konkurrence mhp. lavere omkostninger ved byggeri

Regeringen vil forenkle brandreguleringen, så al brandlovgivning om indretning og drift af bygninger, hvor der er et særligt hensyn til personsikkerheden, samles i byggeloven. Derudover vil man tilpasse de

danske brandkrav til højlagre til niveauet i nabolandene ved ændring af bygningsreglementet samt forenkle brandkrav til lagerbygninger med oplag af emballerede brændbare produkter i byggeloven.

Regeringen vil derudover indføre en certificeringsordning, hvor certificerede virksomheder skal indestå for, at bygningsreglementets regler vedrørende tekniske forhold er overholdt ved det konkrete byggeri.

Derved skal kommunerne ikke længere varetage den tekniske byggesagsbehandling.

Københavns Brandvæsen bemærker, at den sammenhæng, der i dag er mellem brandvæsenets indsats og viden i den operative ledelse svækkes, hvilket i yderste konsekvens kan medføre, at brandvæsenet på sigt ikke kan udføre en værdireddende indsats, fordi de ikke kender forudsætningerne og dermed risiciene ved bygningerne - og i værste fald modarbejder valgte brandstrategi. I dag kan brandvæsenet understøtte den lokale byggemyndighed, når der har været rejst tvivl omkring validiteten på de brandtekniske løsninger, der har været forelagt og har i god dialog vejledt og oplyst bygherre og dennes rådgivere tidligt i byggeprocessen om valgte løsnings konsekvens og indflydelse i forhold til det operative og driftsmæssige perspektiv.

Ved implementering af certificeringsordningen, vurderer Københavns Brandvæsen, at der som minimum bør indføres et krav om, at den akkrediterede virksomhed, som en del af et byggeprojekt, inddrager brandvæsenet i processen med henblik på at tilsikre udveksling af hinandens viden for derved at opnå et tilstrækkeligt velfunderet sikkerhedsniveau.

TMF bemærker, at det er afgørende, at der, særligt set i lyset af revision af byggeloven og ønsket om fremadrettet at placere den tekniske byggesagsbehandling hos private certificerede firmaer, er meget klare brandkrav og klar opgave- og ansvarsplacering i byggeloven.

TMF bemærker, at det er afgørende, at der sker en klar rolle- og ansvarsfordeling, så de certificerede virksomheder får en del af det ansvar, som kommunerne har i dag, at der defineres klare snitflader til den kommunale del af byggesagsbehandlingen, og at lokale prioriteter og hensyn fortsat behandles i kommunen. Ligeledes finder TMF det afgørende, at byggeloven er meget entydig og præcis i sine formuleringer af, hvor opgaver og ansvar er placeret. Hvis den tekniske byggesagsbehandling skal varetages af private certificerede virksomheder, skal ansvaret herfor også placeres samme sted. Hvis kommunerne fortsat skal føre tilsyn og have det overordnede ansvar for den tekniske kvalitet af byggerier, forsvinder den effektivitet, som er en del af formålet med ændringen af byggeloven.

TMF vurderer, at det kan forventes, at ændringen af byggeloven medfører højere byggepriser, da certificering og forsikring for rådgiver skal betales af byggeriet. Videre forventer TMF, at mindre rådgivere reelt bliver udelukket fra markedet, idet certificeringen forventes at blive omkostningsfuld. Samtidig skal de certificerede virksomheder kunne tilbyde hele den tekniske byggesagsbehandling, som kan være

vanskelig at opfylde for de mindre rådgivende virksomheder. Endelig bemærker TMF, at kommunen vil opkræve timebetaling for den del af den tekniske byggesagsbehandling, der ikke er fyldestgørende, hvilket vil medføre et dyrere byggeri. Dette ses i dag ved det materiale, der indsendes omkring statiske forhold i byggesagsbehandlingen. Det er TMF's erfaring fra en anden certificeringsordning, at der opføres byggerier, som ikke er i overensstemmelse med byggelovgivningen. Det samme vil efter TMF's opfattelse være tilfældet med hensyn til de sikkerhedsmæssige forhold, hvor dårlige forhold kan medføre farlige bygninger og risiko for personskade. Derfor tager TMF stikprøver af statiske beregninger og kan konstatere, at forholdet vil være det samme, hvis de tekniske forhold behandles af en certificeret virksomhed.

TMF vurderer, at såfremt byggesagsbehandlingen skal blive hurtigere og mere effektiv, vil det i stedet forudsætte, at der i større omfang praktiseres en forhåndsdialog med projektudviklere eller rådgivere med det formål at koordinere byggesagens aspekter.

TMF bemærker videre, at det er uhensigtsmæssigt at adskille den byggelsesregulerende og den tekniske byggesagsbehandling, da der er stor sammenhæng. TMF's vurderer, at der med certificeringsordningen skabes et ekstra led i byggesagsprocessen, hvilket ikke stemmer overens med lovforslagets hensigt om regelforenkling. Det bevirker, at grundlaget for en koordinering af byggesagsbehandlingens forskellige lovområder bliver forringet. TMF bemærker, at det typisk ikke er den tekniske byggesagsbehandling, der tager lang tid i kommunerne.

Mindre energispild i virksomheders ventilation og nedlæggelse af obligatorisk eftersynsordning for ventilationsanlæg

Regeringen vil fra 2016 give virksomhederne mulighed for at anvende ny filterteknologi, hvis det ikke forringer arbejdsmiljøet samt nedlægge den obligatoriske eftersynsordning for store ventilations- og klimaanlæg i starten af 2016 og erstatte den af en række frivillige tiltag.

TMF bemærker, at ventilation traditionelt er et af de områder, hvor der kan hentes meget store energibesparelser, så det er vigtigt at have fokus på en målrettet indsats på dette område. TMF bemærker, at en frivillig ordning kan synes uambitiøs i forhold til at få potentialet i spil og dermed bidrage til omstillingen af det danske energisystem.

Styrkelse af dansk luftfart til gavn for erhvervslivet

Regeringen vil udarbejde en luftfartspolitisk strategi, som bl.a. vil inddrage mulighederne for at tiltrække yderligere trafik til de danske lufthavne for derved både at tiltrække og styrke virksomheder i hele landets konkurrenceevne.

ØKF bemærker, at initiativet understøtter indsatsen i KK's Erhvervs- og vækstpolitik om tiltrækning af nye internationale flyruter - Global Connected. ØKF bemærker videre, at KK allerede lægger mange kræfter i samarbejdet med lufthavnen og vil gerne bidrage/ give input til en kommende luftfartspolitisk strategi.

Dansk Vækstkapital II

Regeringen vil i samarbejde med danske pensionsselskaber og Vækstfonden etablere Dansk Vækstkapital II (DVK II), der bygger ovenpå erfaringerne med Dansk Vækstkapital. DVK II skal især stille risikovillig kapital til rådighed for nye samt mindre virksomheder med særligt vækstpotentiale.

ØKF vurderer, at initiativet vil have effekt for virksomheder i København, og at det dermed kan understøtte hovedstadsregionens samlede vækst mål om 5 pct. årlig vækst frem mod 2020. ØKF bemærker, at initiativet ligeledes understøtter KK's erhvervs- og vækstpolitik's indsats om acceleration af vækst i eksisterende virksomheder, hvor der sammen med private aktører skal udvikles forløb for vækstvirksomheder med særlige forretningspotentialer. Kapitalfonde og lign. skal inddrages med henblik på at udvikle mulighederne for adgang til kapital, hvor der i dag kan påvises en mangel på risikovillig kapital til acceleration af vækst.

TMF bemærker, at det er positivt, at der skaffes mere risikovillig kapital til små og mellemstore virksomheder, og at det kan understøtte innovation i København og udvikling af nye virksomheder inden for de styrkeområder, som findes i København, f.eks. det grønne område.

Fremme af Business Angels investeringer samt oprettelse af erhvervs- og iværksætternetværk "DenmarkBridge"

Regeringen vil i starten af 2016 etablere en Business Angels matchingfacilitet, og Vækstfonden afsætter i alt 100 mio. kr. til at matche investeringer i danske virksomheder fra danske og udenlandske business Angels. Derudover vil regeringen etablere et offentligt-privat erhvervs- og iværksætternetværk "DenmarkBridge" mhp. at rejse kapital fra udenlandske investorer til danske iværksættere. DenmarkBridge skal komplementere Innovationscentret i Silicon Valleys øvrige tilbud.

ØKF vurderer, at initiativet vil have effekt for virksomheder i København, og at det dermed kan understøtte hovedstadsregionens samlede vækst mål om 5 pct. årlig vækst frem mod 2020. ØKF bemærker, at initiativet understøtter KK's erhvervs- og vækstpolitik's indsats om acceleration af vækst i eksisterende virksomheder, hvor der sammen med private aktører skal udvikles forløb for vækstvirksomheder med særlige forretningspotentialer. Her skal kapitalfonde og lignende inddrages med henblik på at udvikle mulighederne for adgang til kapital, hvor der i dag kan påvises en mangel på risikovillig kapital til acceleration af vækst.

Erhvervspartnerskab for avanceret produktion og designprogram for små og mellemstore virksomheder

Regeringen vil indgå et partnerskab med relevante erhvervs- og branchorganisationer til igangsættelse af initiativer, som fremmer auto-

matisering og ny teknologi i små og mellemstore produktionsvirksomheder i hele landet. Der afsættes 7 mio. kr. i 2016 og 11 mio. kr. årligt i 2017-2019 til indsatsen. Regeringen afsætter 4 mio. kr. årligt i 2016-2019 til at iværksætte et nationalt matchmakingprogram, der skal skabe 500 matches mellem designere, designstuderende og små og mellemstore virksomheder. Små og mellemstore produktionsvirksomheder gives mulighed for at få tilskud til at afløfte en del af de indledende omkostninger ved designinvestering.

ØKF bemærker, at initiativet understøtter indsatsen i KK's Erhvervs- og vækstpolitik om at støtte væksten i de kreative erhverv, hvor særligt finansiering og udvikling af forretningsmæssige kompetencer er en udfordring. Ligeledes understøtter initiativet KK's erhvervs- og vækstpolitik's indsats om flere akademikerjob i SMV'er, hvor ledige akademikere bliver matchet med en virksomhed, der har behov for deres kompetencer (Vækstakademiker).

Analyse af mulighederne for at fremme produktion og anvendelse af avancerede biobrændstoffer

Regeringen vil igangsætte en analyse af mulighederne for at fremme produktion og anvendelse af avancerede biobrændstoffer i Danmark alene baseret på private investeringer samt evt. EU-tilskud.

TMF bemærker, at avancerede 2. generations biobrændstoffer kan komme til at spille en større rolle i fremtidens transportsektor, bl.a. for at opfylde EU's mål om vedvarende energi i drivmidler til transport, og finder det positivt, at dette arbejde igangsættes. TMF bemærker, at det er et område, hvor Danmark har stærke kompetencer, og hvor København kan være interesseret i at deltage i pilotprojekter for afprøvning af større iblanding af biobrændsler.

Styrket samspil mellem videregående uddannelsesinstitutioner og virksomheder samt mellem Danmarks Innovationsfond og regionale videnmiljøer

Regeringen vil styrke vidensamarbejde i udviklingskontrakterne med de videregående uddannelses- og forskningsinstitutioner og GTS'erne (godkendte teknologiske serviceinstitutioner) og sætte særligt fokus på institutionernes samspil med de lokale og regionale virksomheder.

ØKF bemærker, at initiativet understøtter KK's Erhvervs- og vækstpolitik's indsats om, at KK løbende skal udvikle og drive partnerskaber og offentlige-private partnerskaber.

Mindre statslig indblanding i kommunernes planlægning

Regeringen vil sikre, at staten fremadrettet alene stopper den lokale planlægning med indsigelser, når der er tale om væsentlige nationale interesser, som bl.a. fastholdelse af store produktionsvirksomheder, transportkorridorer, natur og miljø, kulturarv og landskaber.

ØKF finder det positivt, at de statslige interesser afgrænses og præciseres, da de i dag strækker sig vidt og er en kilde til konflikt mellem stat og kommuner. Det forventes, at lovforslaget formindsker risikoen

for statslige indgreb i kommunernes planlægning, der reelt ikke tjener væsentlige statslige interesser.

Kortere høringsfrister, fleksible rammer for kommunernes planlægning og nyt klagenævn

Regeringen vil indføre kortere høringsfrister for lokalplaner og kommuneplantillæg, så høringer nedsættes fra minimum 8 uger til minimum 4 uger for forslag til lokalplaner og mindre kommuneplantillæg. Regeringen vil derudover forenkle lokalplaninstrument med begrænsede krav til redegørelse og bestemmelser og med en kortere høringsfrist fra 8 uger til 2 uger. Mulighederne for at dispensere fra lokalplaner udvides, hvorved behovet for udarbejdelse af nye lokalplaner mindskes. Det kortlægges i samarbejde med KL, hvordan lokalplaner kan udarbejdes som fuldt digitale planer.

ØKF bemærker, at en nedsat høringsfrist på mindre kommuneplantillæg vurderes positiv for såvel kommunen som grundejer, idet den samlede sagsbehandlingstid vil blive kortere. Enklere lokalplaner med et mindre omfang af krav til redegørelse (standardiseret stof) kan gøre dem lettere at læse og dermed forbedre borgerinddragelsen. Muligheden for en udvidet dispensationsadgang anser ØKF også som positiv for byen, idet KK har et ønske om mulighed for f.eks. dispensation fra anvendelsesbestemmelser til midlertidige anvendelser. ØKF bemærker at en endelig afklaring heraf må afvente lovforslagets ordlyd.

TMF bemærker, at det med initiativet ikke længere nødvendigvis vil være tidsmæssig sammenhæng mellem lokalplanprocessen og de kommuneplantillæg, der forudsætter en forudgående indhentelse af ideer og forslag, og som fortsat vil skulle i høring i mindst 8 uger. TMF vurderer, at der med en 4 ugers høring vil være mindre plads til en grundig borgerinddragelse, ligesom en lang række organisationer vil have svært ved at nå at fremsætte bemærkninger på så kort tid.

Bedre og mere tidssvarende rammer for landbrug mv. ved udvidelse og opførelse af ny bebyggelse

Regeringen vil sikre, at nybyggeri i tilknytning til en landbrugsejendom kan etableres mere end 20 m væk fra eksisterende bebyggelse. Ligeledes vil regeringen hæve grænsen for størrelsen af til- og ombygning af helårshus uden landzonetilladelse fra 250 m² til 500 m² samt give mulighed for opførelse af erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri til dambrug uden landzonetilladelse. Slutteligt vil regeringen fjerne kravet om, at kommunerne skal udpege eksisterende og potentielle naturområder til Grønt Danmarkskort.

ØKF ser positivt på at forenkle kommuneplankataloget ved at fjerne krav om kommuneplanudpegning til Grønt Danmarkskort (der først var gældende fra 2017), idet der i København ville være tale om overlappende udpegninger i forhold til allerede gældende retningslinjer i kommuneplanen.

Større hensyn til produktionsvirksomheder i den kommunale planlægning

Regeringen vil præcisere, hvornår der kan udlægges nye arealer til byvækst ved at fastsætte objektive kriterier for kommunens opgørelse af behovet for nyudlæg. Ligeledes vil regeringen revidere regler vedrørende virksomheders miljøpåvirkning for at sikre, at virksomheders vækst- og udviklingsmuligheder ikke begrænses af nye boliger mv. *ØKF bemærker, at det kan være positivt at opnå ensartede/objektive kriterier kommuner imellem for nyudlæg. ØKF bemærker, at det er uklart, hvilke regler vedrørende virksomheders miljøpåvirkning, der skal revideres, men ØKF vurderer det umiddelbart som positivt, at f.eks. grænsen for støj i byomdannelsesområderne i omdannelsens overgangsperiode øges. ØKF bemærker videre, at regler for f.eks. virksomhedsklassifikation mv. kunne gøres mere tidssvarende i forhold til ændringer i produktionsformer og dermed opnåede forbedringer.*

TMF bemærker, at initiativet vil få begrænset betydning for KK, der har få egentlige produktionsvirksomheder, men mere generelle lempelser af miljøkravene vil betyde for bl.a. Københavns udviklingsområder mv.

Ophævelse af kystnærhedszonen men fortsat beskyttelse af natur og miljø

Regeringen vil ophæve reglerne vedr. kystnærhedszonen, således de almindelige landszoneregler gælder langs kysterne, og natur og miljø fortsat beskyttes af fredninger mv. samt give mulighed for udlæg af nye sommerhusområder.

ØKF vurderer, at en ophævelse af kystnærhedszonen i København overvejende vil berøre arealer, der også er omfattet af fredning mv. Der vil der således være tale om en administrativ lettelse af især redegørelseskrav, uden at beskyttelsen af arealerne på nogen måde trues. ØKF bemærker, at det ikke er klart om regeringen med initiativet ligeledes vil ophæve reglerne om de kystnære dele af byzonen (stort set hele kommunen er beliggende i byzone), idet en ændring i de kystnære dele af byzonerne vil lette de i dag potentielt ressourcekrævende redegørelseskrav i lokalplanlægningen.

TMF bemærker, at ændringen ikke vurderes at få reel betydning for planlægningen i Københavns Kommune, udover at der ikke længere skal foreligge en særlig redegørelse i forbindelse med planlægning for bebyggelse højere end 8,5 m inden for zonen, der for København alene har betydning for de umiddelbart kystnære områder. Det ændrer ikke ved, at det fortsat er op til kommunens planlægning, om der skal opføres bebyggelse i de kystnære områder.

Ændring af strandbeskyttelsesreglerne

Regeringen vil ændre reglerne om strandbeskyttelse, så borgere med grund beliggende indenfor 300 meter fra strandkanten frit må foretage

mindre ændringer på grunden. Yderligere vil regeringen ændre reglerne om strandbeskyttelse, så virksomheder og det lokale fritids- og foreningsliv kan skabe tidssvarende faciliteter og anlæg langs kysterne.

ØKF bemærker, at København ikke har private beboelsesejendomme mv. omfattet af strandbeskyttelse, så virkningen for borgerne er indirekte. En ændring vurderes af ØKF at lette administrationen og forbedre udnyttelsesmulighederne for nogle af de aktiviteter, der er beliggende indenfor strandbeskyttelseslinjen. F.eks. har KK flere lystbådehavne, klubområder, haveforeninger mv., der er beliggende indenfor strandbeskyttelseslinjen.

Udvalgsvarer - kommunerne skal have frie rammer til planlægningen

Regeringen vil ophæve størrelsesbegrænsningen på 2.000 m² for udvalgswarebutikker i bymidten, bydelscentre og aflastningsområder, uanset bystørrelse samt give bedre mulighed for udlæg af aflastningsområder.

ØKF bemærker, at KK allerede har adgang til at planlægge for et antal udvalgswarebutikker over 2.000 m² i de nævnte centerområder, men håndteringen heraf er administrativt tung. ØKF finder det positivt for KK, at der skal være friere rammer til at fastlægge maksimumstørrelser på udvalgswarebutikker i kommuneplanen, herunder hvor de kan placeres.

Dagligvarer – større fleksibilitet omkring butiksstørrelser men behov for fysisk nærhed

Regeringen vil hæve størrelsesbegrænsningerne for dagligvarebutikker i lokalcentre og som enkeltstående butikker fra 1.000 til 2.000 m², mens grænsen for dagligvarebutikker i bymidter, bydelscentre og aflastningsområder hæves fra 3.500 til 5.000 m².

ØKF finder det positivt for KK, at der gives friere rammer (større spænd) til at fastlægge størrelsen på dagligvarebutikkerne i de nævnte centerområder.

Andre forslag til at understøtte fleksibilitet i detailhandlen

Regeringen vil klargøre mulighederne for e-handel med showrooms med ny vejledning, ophæve kravet om brug af den statistiske metode til fastlæggelse af bymidter samt lempe redegørelseskravene til kommuneplanlægningen.

ØKF finder det positivt, at regeringen ønsker at tydeliggøre mulighederne for e-handel med showrooms. ØKF bemærker, at KK anvender den statistiske metode i forbindelse med ændringer af den geografiske afgrænsning af bymidter og bydelscentre. ØKF vurderer, at umiddelbart initiativet som positivt for KK, såfremt reglerne ændres, idet reglerne er meget detaljerede på området, herunder redegørelseskravene i kommuneplanlægningen, og kravene til metoden og dokumentation heraf er ressourcekrævende.

En national turismestrategi og nye forsøgsprojekter for kyst- og naturturisme

Regeringen vil i foråret 2016 fremlægge en national turismestrategi med nye forsøgsordninger for kyst- og naturturisme mv.

KFF bemærker, at regeringens vækststudspil ift. turisme alene fokuserer på kystturismen. KFF bemærker, at kyst- og naturturisme og storby- og kulturturisme kan have et positivt samspil og generere øget vækst inden for turisme. Storbyerne kan tiltrække turister (reason to go), mens kombination med naturoplevelser kan gøre, at turisterne bliver (reason to stay) – eller omvendt.

Revision af landsplandirektivet for hovedstadens planlægning

Regeringen vil igangsætte et forarbejde til en revision af landsplandirektivet for hovedstadsområdet, som bl.a. kan vedrøre de grønne kiler, erhvervsudvikling, boligudbygning, transportkorridorer mv. Forarbejdet færdiggøres i 2016.

ØKF bemærker, at KK har haft mange bemærkninger til det gældende landsplandirektiv, der vurderes at savne svar på en række væsentlige udfordringer i hovedstadsområdet, samtidig med at andre (til dels forældede) bestemmelser lægger begrænsninger på kommunernes indsats for selv at løse udfordringer vedr. erhvervsvækst, tidssvarende fritidsfaciliteter, byomdannelse mv. ØKF vurderer det derfor som positivt for KK, at regeringen ønsker at igangsætte et forarbejde til en revision af landsplandirektivet for hovedstadsområdet, som i dag er meget detaljeret på punkter som detailhandel, miljøbelastende virksomheder, regulering af grønne kiler og bykiler etc.

TMF bemærker, at der ikke er tale om en ændring af Fingerplan 13. Det er tvivlsomt, om der lægges op til egentlige ændringer for det indre storbyområde, idet den centrale begrænsning om, at udviklingen i dette område skal ske inden for eksisterende byzone er fastsat i planloven og ikke i Fingerplanen, men det må forventes, at der åbnes for en byudvikling i det ydre storbyområde langs de grønne kiler. Det er afgørende for den overordnede struktur for området, at der også i den videre byudvikling i Storkøbenhavn bygges stationsnært, og at incitamentet til at anvende kollektiv transport derved øges.

Geografisk balanceret kulturpolitik

Regeringen vil fremme en geografisk balanceret kulturpolitik bl.a. i forhold til DR's produktionsvirksomhed, sagkyndige udvalg samt tildelingen af tilskudsmidler.

KFF bemærker, at udflytningen af kulturinstitutioner og styrelser på kulturområdet fra København kan have betydning for København som hovedstad. Ofte er hovedstæder karakteriseret ved, at landets bedste ekspertise er samlet her. I forhold til kulturproduktion bemærker KFF, at det ligeledes kan have en effekt for vækstlaget i både København og i regionen. Endelig betyder den nylige omprioritering i kulturaftaler-

ne, hvor kulturaftalen som Københavns Kommune er en del af, KMØ (KulturMetropol Øresund), bliver berørt. KMØ har hidtil fordelt 3 mio. kr. i tilskud til festivaler. Disse tilskud må forventes at blive reduceret eller bortfalde. Dette vil helt konkret have konsekvens for 3 festivalområder i København: Filmfestivaler, Golden Days og Jazzfestivalen.

An aerial photograph of a coastal town and harbor. The town is built on a peninsula with green fields and houses. A harbor with several boats is visible in the foreground. The sea is a deep blue color.

NOVEMBER 2015

VÆKST OG UDVIKLING I HELE DANMARK

REGERINGEN

INDHOLD

	Sammenfatning	4
	Fem veje til vækst og udvikling	13
1.	Bedre rammer for landbrugs- og fødevarerhvervet	14
2.	Gode vilkår for produktion og investeringer	24
3.	Liberalisering af planloven mv.	40
4.	Gode muligheder for at bo og leve i hele Danmark	58
5.	Bedre balance i fordelingen af statslige arbejdspladser	68
	Vækst og muligheder	72

Sammenfatning

Selvom der er fremgang i hovedstadsområdet og andre større byområder, er der områder længere væk fra de største byer, som ikke oplever samme fremgang.

Regeringen ønsker vækst og udvikling i hele Danmark. Dansk økonomi er i fremgang, og flere steder i landet er beskæftigelsen stigende. Men væksten har siden krisen været svagere end i de lande, vi normalt sammenligner os med.

Væksten har også været ujævnt fordelt, og Danmark virker for mange opdelt i to dele: Én del med velfærd, voksevækst og virksomheder - ofte centreret omkring hovedstaden og Østjylland. Og én del uden voksevækst - landdistrikterne. Det reelle billede er mere nuanceret. Der er også landdistrikter i Danmark, der oplever vækst i både befolkning, erhvervsliv og turisme. Men det er uden for diskussion, at mange landdistrikter har været genstand for lavere vækst end resten af landet.

Behovet for at få skabt en positiv udvikling også i de danske landdistrikter er en central målsætning i regeringens bestræbelser på at løfte væksten og beskæftigelsen i hele Danmark. Vi kan og må ikke læne os tilbage i forhåbningen om, at et økonomisk opsving vender udviklingen og automatisk kommer hele landet til gode.

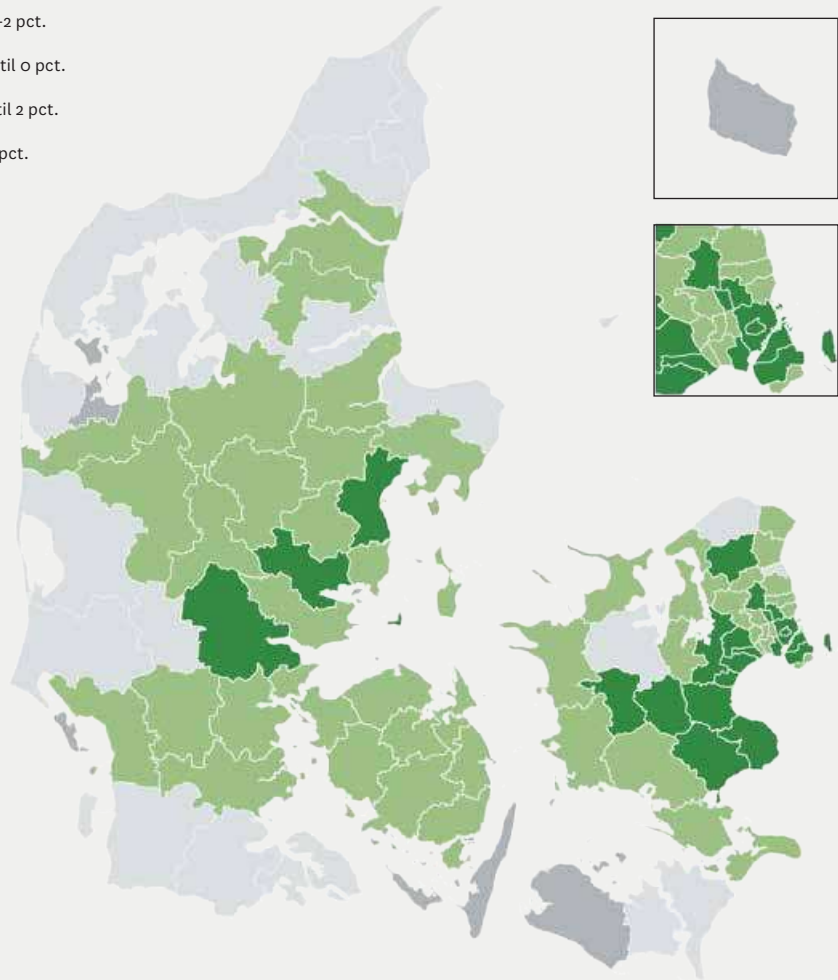
Derfor fremlægger regeringen nu et samlet udspil for vækst og udvikling i hele Danmark, der indeholder over 100 forskellige initiativer. Initiativerne vil øge mulighederne for vækst og udvikling i hele landet og bidrage til at gøre det lettere at bo og arbejde i alle dele af Danmark. Med initiativerne skaber regeringen bedre rammer for, at virksomheder og borgere kan gribe mulighederne lokalt og skabe vækst og udvikling. Til at gennemføre initiativerne i den samlede strategi er der afsat over 9 mia. kr. i perioden 2015-19 inkl. de skatteelementer, der er aftalt som en del af finansloven. Den samlede række af initiativer ventes at kunne løfte strukturelt BNP varigt med op mod 2,5 mia. kr. og skabe grundlag for, at virksomhederne kan øge væksten og jobskabelsen i hele Danmark. Især vil ændringer af planloven og bedre rammer for landbrugs- og fødevarerhvervet have væsentlig betydning for væksten og derigennem strukturelt BNP.

Danmarks velstand bygger i høj grad på eksport og samhandel med udlandet. Det gælder i høj grad også udenfor de største byer og i landdistrikterne, hvor fx produktionsvirksomhederne spiller en væsentlig rolle. Vi er i skarp global konkurrence om at tiltrække og fastholde investeringer i danske virksomheder og arbejdspladser. Derfor skal de danske vækstvilkår være konkurrencedygtige.

FIGUR 1. Udviklingen i beskæftigelsen, 2013 – 2015

- Under -2 pct.
- -2 pct. til 0 pct.
- 0 pct. til 2 pct.
- Over 2 pct.

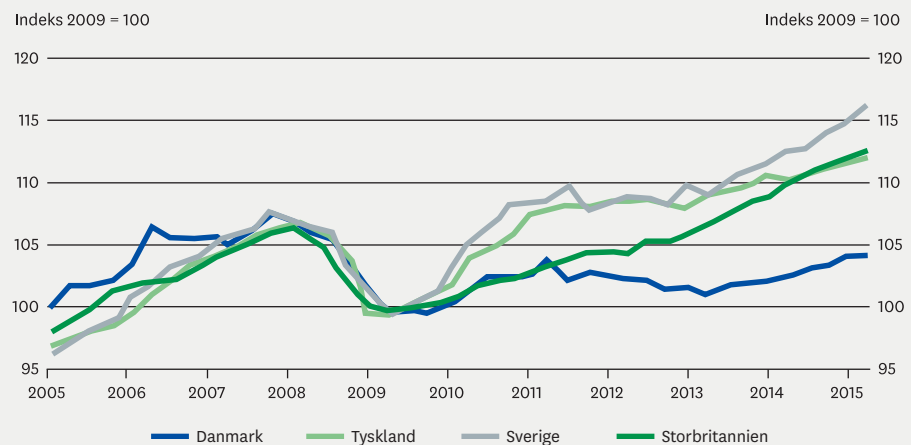

Anm.: Den gennemsnitlige ændring i antallet af fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere fordelt efter bopælskommune, hvor antallet af lønmodtagere i et givent år er opgjort som gennemsnittet for januar-august.

Kilde: Jobindsats.dk.

FIGUR 2. Udviklingen i BNP, 2005 - 2015

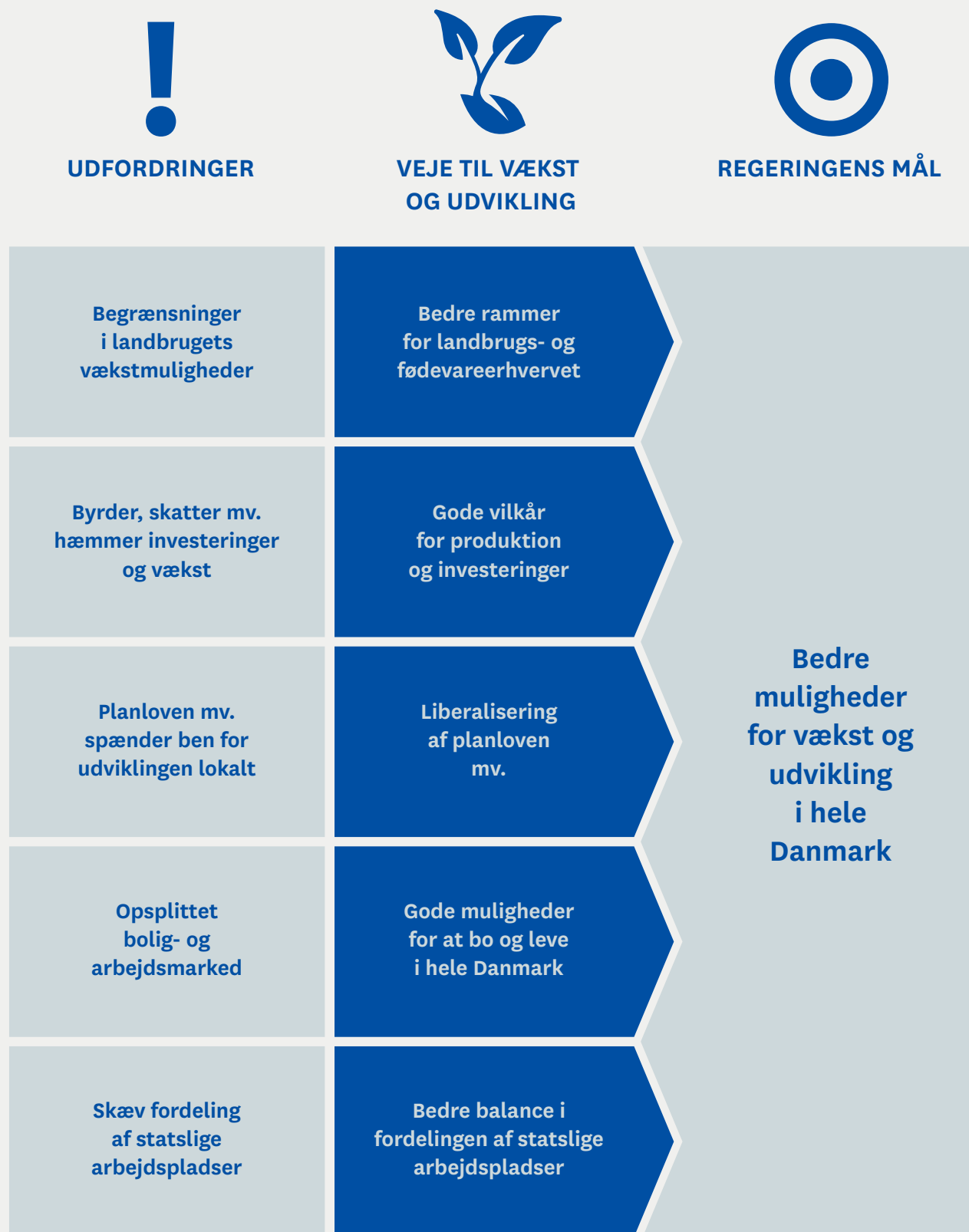

Anm.: Sæsonkorrigeret BNP i faste priser. Seneste observation er 2. kvartal 2015.

Kilde: OECD.

FIGUR 3. Regeringens strategi for vækst og udvikling i hele Danmark

Regeringen har allerede ved sin tiltrædelse fremlagt en række initiativer for at styrke vækst og udvikling generelt. Der er indført et skatte- og byrdestop, og erhvervslivets byrder skal lettes med op mod 3 mia. kr. frem mod 2020. Regeringen vil også gøre op med overimplementering af EU-regler, som hæmmer danske virksomheders konkurrenceevne. På de større internationalt orienterede erhvervsområder vil regeringen udarbejde erhvervsstrategier.

Regeringens strategi for et mere sammenhængende Danmark bygger på fem veje til vækst og udvikling, jf. figur 3. Den virkestrang og vilje til at skabe vækst og udvikling, som findes hos virksomheder og borgere i alle dele af landet, skal have rum til at udfolde sig. Og hverdagen skal kunne fungere i praksis, også der hvor Danmark bliver tyndere befolket.

Det starter med, at der skal være noget at leve af. En række af de erhverv, som fylder relativt meget udenfor de største byer, har solide vækstpotentialer. Der er en stigende global efterspørgsel efter flere og bedre fødevarer. Og produktionsvirksomhederne kan med anvendelse af ny avanceret teknologi i mange tilfælde være globalt konkurrencedygtige. Det skaber job der hvor virksomhederne befinder sig. På samme måde giver turismen beskæftigelse til mange mennesker med forskellige kvalifikationer i hele landet.

Landbrugs- og fødevarerhvervet er et af de erhvervsområder, hvor danske virksomheder har en international styrkeposition. Men vores mulighed for at omsætte den stigende globale efterspørgsel til vækst og danske arbejdspladser kan bl.a. hæmmes af strammere miljøregler end i vores nabolande. For at skabe bedre vilkår for danske landmænd og fødevarerproducenter vil regeringen fremlægge en fødevarer- og landbrugspakke, som afvikler en række barrierer for udvidelse af råvaregrundlaget og øget produktion. Samtidig skal nye finansieringsinitiativer fremme omstrukturering i landbruget og give bedre udviklingsmuligheder for effektive bedrifter. Det styrker dansk landbrug og fødevarerproducenternes konkurrencekraft. Vækst og udvikling i hele Danmark indeholder hovedelementerne i fødevarer- og landbrugspakken, som regeringen senere vil præsentere.

Sådan giver regeringens udspil bedre muligheder for:

Landbrugs- og fødevarerhvervet

- Afskaffelse af det generelle krav om randzoner, der betyder, at 1 pct. af landbrugsarealet frigøres til, at landmanden kan dyrke afgrøder.
- Den enkelte landmand får mulighed for at gøde mere optimalt end i dag og dermed mulighed for at øge produktionen og indtjeningen.
- Afskaffelse af sprøjte- og gødskningsforbuddet på § 3 arealer, så arealerne fortsat kan indgå i driften.
- Bedre adgang til finansiering betyder fx, at der etableres en investeringsfond, Dansk Landbrugskapital, som kan investere i effektive landbrugsbedrifter.
- Lempelserne af reglerne i planloven vil gøre det langt lettere at opføre nye bygninger til landbrugs-, skovbrugs- og fiskerierhvervets drift samt placere bygningerne i tilknytning til bedriften

Produktionserhvervene er ligesom landbrugs- og fødevareerhvervet meget eksportorienterede og er derfor i hård international konkurrence. Produktionsvirksomhederne står for over halvdelen af erhvervslivets investeringer i forskning og udvikling og er vigtige for Danmarks evne til at fremstille nye produkter og løsninger. Der er også et tæt samspil mellem produktion og servicevirksomheder. Regeringens initiativer vil bidrage til lavere skatter og afgifter, færre erhvervsøkonomiske byrder samt bedre adgang til kapital og kvalificeret arbejdskraft for virksomhederne.

Sådan giver regeringens udspil bedre muligheder for:

Produktionsvirksomheder

- Der indføres målrettede lempelser af PSO-afgiften. Fx kan et større el-intensivt gartneri med et elforbrug på 10 GWh opnå en reduktion af de årlige el-omkostninger med ca. 0,6 mio. kr. i 2016 og 0,8-0,9 mio. kr. årligt i 2017-2020. Det styrker vilkårene for at konkurrere med udenlandske virksomheder.
- Færre byrder for virksomhederne betyder fx, at det bliver lettere og billigere at opføre store højlagre og visse andre lagerbygninger i Danmark, idet brandkravene forenkles og tilpasses vores nabolande, og den offentlige sagsbehandling bliver forenklet og mindre besværlig for virksomhederne. Derved bliver det mere attraktivt at bygge og skabe arbejdspladser i Danmark frem for i vores nabolande.
- Nye samt små og mellemstore virksomheder får bedre mulighed for at finde risikovillig kapital. Med oprettelsen af Dansk Vækstkapital II tilvejebringes 3 mia. kr., der skal investeres og understøtte vækst og jobskabelse i nye samt små og mellemstore virksomheder.
- Mere attraktive uddannelser betyder fx, at der bliver bedre vilkår for erhvervsskoleelever, hvis praktikplads ligger langt fra hjemmet, herunder i den dansk-tyske grænseregion.

Planloven er med til at sætte rammen for udviklingsmulighederne i hele landet, men har udviklet sig til et omfattende regelkompleks, som virker uoverskueligt for borgere og virksomheder, og som skaber træge processer, der kan forsinke samfundsnyttige investeringer. Vi har som samfund ikke råd til, at planloven unødigt bremser kommunernes lokale initiativer, vækst og udvikling. Derfor skal planloven liberaliseres, så kommunerne, der kender lokalområderne bedst, får den fornødne frihed til at træffe lokale beslutninger om planlægning, når det gælder bl.a. kysterne, det åbne land, butikker samt by- og turismeudvikling. Det vil være til gavn for lokal vækst.

Sådan giver regeringens udspil bedre muligheder for:

Turismen

- Ved at ændre reglerne i bl.a. planloven og naturbeskyttelsesloven om beskyttelse nær de danske strande og kyster, gives der bedre mulighed for at tilbyde bebyggelse langs kysterne og for at turistvirksomheder kan få mulighed for at opstille mindre faciliteter som fx kiosker og toiletter mv. ved strandene.
- Der gives med ændringerne i planloven mere fleksible rammer for brug og udlejning af sommerhuse i vinterhalvåret ved, at sommerhuse i sommerhusområder kan benyttes i 34 uger om året mod 26 uger i dag.

- Tilskud til lavere færgepriser vil styrke turismeerhvervet uden for højsæsonen og forbedre fremkommeligheden til landets mindre øer.
- Tilladelsen til 10 perspektivrige turismeprojekter forventes at betyde nye investeringer på op mod 4 mia. kr., som vil bidrage til vækst og beskæftigelse lokalt. Endvidere gives der i 2016 og 2017 tilladelse til yderligere 15 miljømæssigt bæredygtige turismeprojekter.

Der skal være gode muligheder for at bo og have et godt familie- og arbejdsliv i hele Danmark. En vigtig forudsætning er her, at der er en lige adgang til finansiering af boliger og erhvervs-ejendomme. Unge må ikke fravælge uddannelse, fordi der måske er langt til relevante uddannelsessteder. Og der skal være adgang til bredbånd og god mobildækning, så tilflytterne ikke udebliver, selv når der er gode job at få.

Regeringen fremlægger derfor en række initiativer, som bl.a. skal sikre bedre mobil- og bredbåndsdækning samt understøtte borgere og virksomheders adgang til finansiering af boliger og erhvervs-ejendomme. Endvidere skal fremkommeligheden i hele landet styrkes, bl.a. for at understøtte øernes udviklingsmuligheder samt mobiliteten på arbejdsmarkedet.

Sådan giver regeringens udspil bedre muligheder for: **Borgere i hele Danmark**

- Bedre bredbånds- og mobildækning, når kommunerne hurtigere kan tillade opsætning af mobilmaster, når der stilles krav om dækning til teleselskaberne, samt når der etableres en bredbåndspulje på 300 mio. kr. og eksisterende infrastruktur udnyttes til bredbånd.
- Større klarhed om hvornår og i hvilket omfang der kan ydes lån til finansiering af boliger og erhvervs-ejendomme
- Billigere at pendle over Storebælt. Prisen på et pendlerkort for bilister reduceres fra 3.920 kr. til 3.000 kr. pr. måned, mens det særlige pendlerfradrag på Storebælt øges fra 90 til 110 kr. pr. tur.
- Pensionister vil kunne bo i deres sommerhus hele året, uanset hvor længe de har ejet sommerhuset, og om det ligger i et sommerhusområde eller i det åbne land.
- Boligejere, der bor langs de danske strande, får større frihed til at etablere terrasser og højbede på deres grund ved ændringen af reglerne i naturbeskyttelsesloven.

De statslige institutioner er sat i verden for at løse opgaver til gavn for borgere og virksomheder i hele Danmark. Derfor skal de også placeres mere ligeligt i hele landet. Med udspillet ”Bedre balance” flyttes ca. 3900 statslige arbejdspladser fra hovedstadsområdet til 38 byer rundt om i landet.

Initiativerne i regeringens udspil om vækst og udvikling i hele Danmark fremgår på de næste sider.

Regeringens indsats stopper ikke med dette udspil. Der er brug for et vedholdende fokus for at skabe vækst og udvikling i hele Danmark.

Oversigt over regeringens strategi for *Vækst og udvikling i hele Danmark*

Bedre rammer for landbrugs- og fødevarerhvervet

1.1 Fødevarer- og landbrugspakke

- Ophævelse af randzonenloven
- Ændring af gødskningsloven og handlingsplan for målrettede tiltag og regulering.
- Afskaffelse af sprøjte- og gødskningsforbuddet på § 3-naturarealer
- Målprogram for mere præcis viden om hvor der udledes kvælstof
- Nye kollektive kvælstofvirkemidler
- Afskaffelse af krav om flere efterafgrøder
- Harmonikrav for slagtesvin hæves til EU-niveau
- Færre vandløb i vandområdeplanerne

- Adskillelse af regulering af stald og mark
- Smidigere miljøgodkendelser til husdyrbrug
- Kontrolstrategi for fødevarer- og landbrugssektoren
- Kødkontrol på små slagtehuse
- Dansk akvakultur i vækst
- Styrkede vækstmuligheder for fiskeri og akvakultur

1.2 Bedre adgang til finansiering

- Etablering af Dansk Landbrugskapital
- Styrkelse af Vækstfondens finansieringsløsninger til landbrug

Gode vilkår for produktion og investeringer

2.1. Lavere skatter og afgifter, færre byrder samt styrket tiltrækning af investeringer

- Målrettede PSO-lempelser for el-intensive virksomheder
- Nedsættelse af NOx-afgiften
- Bedre vilkår for familieejede virksomheder og generationsskifte
- Mere enkel og konkurrencedygtig erhvervsbeskatning
- Udvidelse af tonnageskatordningen med mobile borerigge
- Enklere brandregulering, mere effektiv byggesagsbehandling og øget konkurrence med henblik på lavere omkostninger ved byggeri
- Mindre energispild i virksomheders ventilation og nedlæggelse af obligatorisk

eftersynsordning for ventilationsanlæg

- Lettere brug af NemID for små virksomheder
- Bedre overblik over nedgravede ledninger kan give besparelser ved gravearbejde
- Styrkelse af dansk luftfart til gavn for erhvervslivet

2.2. Vækstkapital til nye og mindre virksomheder

- Dansk Vækstkapital II
- Fremme af Business Angels investeringer samt oprettelse af erhvervs- og iværksætternetværket "DenmarkBridge"
- Vækstfondens rammer for lån, garantier og kautioner udvides, så flere iværksættere og mindre virksomheder kan finde finansiering

2.3. Attraktive uddannelser og mere kvalificeret arbejdskraft

- God adgang til uddannelser i hele landet og bedre vilkår for campusmiljøer og lokale grundforløbsafdelinger på erhvervsskoler
- Dækning til bolig- og transportudgifter for erhvervsuddannelseselever i praktik
- Landdistriktsvækstpiloter, øget mobilitet hos ledige og styrket sammenhæng mellem erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen
- Et mere målrettet og fleksibelt AMU-system der matcher virksomhedernes kompetencebehov

2.4. Bedre videnovertførelse og udnyttelse af lokale erhvervs muligheder

- Erhvervspartnereskab for avanceret produktion og designprogram for små og mellemstore virksomheder
- Analyse af mulighederne for at fremme produktion og anvendelse af avancerede biobrændstoffer
- Styrket samspil mellem videregående uddannelsesinstitutioner og virksomheder samt mellem Danmarks Innovationsfond og regionale videnmiljøer
- Målrettet erhvervsindsats i områder ramt af økonomisk tilbagegang, ændret organisering af lokale aktionsgrupper og nye frikommuneforsøg skal styrke håndtering af lokale udfordringer for vækst

Liberalisering af planloven mv.

3.1. Friere rammer for kommunernes planlægning og administrative lettelser

- Mindre statslig indblanding i kommunernes planlægning
- Kortere høringsfrister, fleksible rammer for kommunernes planlægning og nyt klagenævn

3.2. Nye udviklingsmuligheder i landdistrikterne og for produktion

- Ny anvendelse af tomme bygninger til gavn for iværksætteri og virksomheder
- Bedre og mere tidssvarende rammer for landbruget mv. ved udvidelse og opførelse af ny bebyggelse
- Nye muligheder for omdannelse og udvikling af mere attraktive landsbyer
- Fleksible muligheder for udlejning og anvendelse af sommerhuse
- Større hensyn til produktionsvirksomheder i den kommunale planlægning

3.3. Større kommunal frihed til planlægning langs kysterne

- Ophævelse af kystnærhedszonen men fortsat beskyttelse af natur og miljø
- Ændring af strandbeskyttelsesreglerne

3.4. En national turismestrategi og nye forsøgsprojekter for kyst- og naturturisme

3.5. Bedre udviklingsmuligheder for detailhandlen

- Færre restriktioner på butikkers størrelse og placering
- Udvalgsvarer – kommunerne skal have frie rammer til planlægningen
- Dagligvarer – større fleksibilitet omkring butiksstørrelser men behov for fysisk nærhed
- Andre forslag til at understøtte fleksibilitet i detailhandlen

3.6. Planlægning i de større byer

- Revision af landsplandirektivet for hovedstadens planlægning
- Færre krav om almene boliger i forbindelse med lokalplanlægningen af nye boligområder

Gode muligheder for at bo og leve i hele Danmark

4.1. God mobil- og bredbåndsdækning

- Etablering af en statslig bredbåndspulje, bedre mulighed for at udnytte eksisterende passiv infrastruktur til bredbånd og ambitiøse dækningskrav i kommende frekvensauktioner

4.2. Boliger og erhvervsjendomme i landdistrikterne

- Bedre mulighed for finansiering af boliger og erhvervsjendomme
- En mere effektiv nedrivning med flere private midler samt større involvering af de lokale kræfter
- Udvidelse af flexboligordningen

4.3. Bedre fremkommelighed i hele landet

- Lavere transportudgifter til og fra de små øer samt en driftssikker færgebetjening
- Nedsat pendlerpris på Storebælt, højere hastigheder og lavere aldersgrænser for kørekort

4.4. Bedre rammer for dagtilbud til børn og folkeskoler samt gode sundhedsydelser

- Bedre vilkår for etablering af institutioner og dagtilbud
- Gode sundhedsydelser er vigtige for trygheden i alle dele af landet
- Forsøg med fjernundervisning i folkeskolen og mere fleksibilitet ift. fælles ledelse

Bedre balance i fordelingen af statslige arbejdspladser

5.1. Statslige arbejdspladser fra hovedstadsområdet til landets fire regioner

- Flytning af ca. 3.900 statslige arbejdspladser fra hovedstaden til de fire øvrige regioner
- Politiuddannelse og geografisk balanceret kulturpolitik

Fem veje til vækst og udvikling

1

Bedre rammer for landbrugs- og fødevarerhvervet

På trods af de aktuelle udfordringer tegner der sig også nye muligheder for det danske landbrugs- og fødevarerhverv

Fødevarer- og landbrugserhvervet er en af forudsætningerne for vækst i de dele af Danmark, der er ramt af mangel på arbejdspladser og mulighed for udvikling.

Med en årlig eksport på 148 mia. kr. og en samlet beskæftigelse på omkring 140.000 personer er den danske fødevarer- og landbrugssektor et af de erhvervsområder, hvor danske virksomheder gør sig gældende internationalt, og som skaber vækst og beskæftigelse i hele Danmark. Alligevel er erhvervet presset på flere fronter.

Den generelle miljøregulering i Danmark gør, at erhvervets potentiale ikke kan udnyttes fuldt ud. Afsætningspriserne er aktuelt lave bl.a. på grund af det russiske importforbud og faldende efterspørgsel fra Kina. Og erhvervets gæld virker som en bremseklo på nye investeringer og lægger beslag på en væsentlig del af indtjeningen.

På trods af de aktuelle udfordringer tegner der sig også nye muligheder for det danske landbrugs- og fødevarerhverv. Der er således mulighed for øget afsætning på det hastigt voksende globale marked for fødevarer og fødevareteknologi. En udvikling der i høj grad er drevet af økonomisk vækst og en stadigt større verdensbefolkning. Særligt da en stadigt voksende global middelklasse forventes at udgøre 5 mia. mennesker allerede i 2030 mod ca. 2 mia. i dag. Det betyder, at den globale fødevarerefterspørgsel forventes at vokse betydeligt.

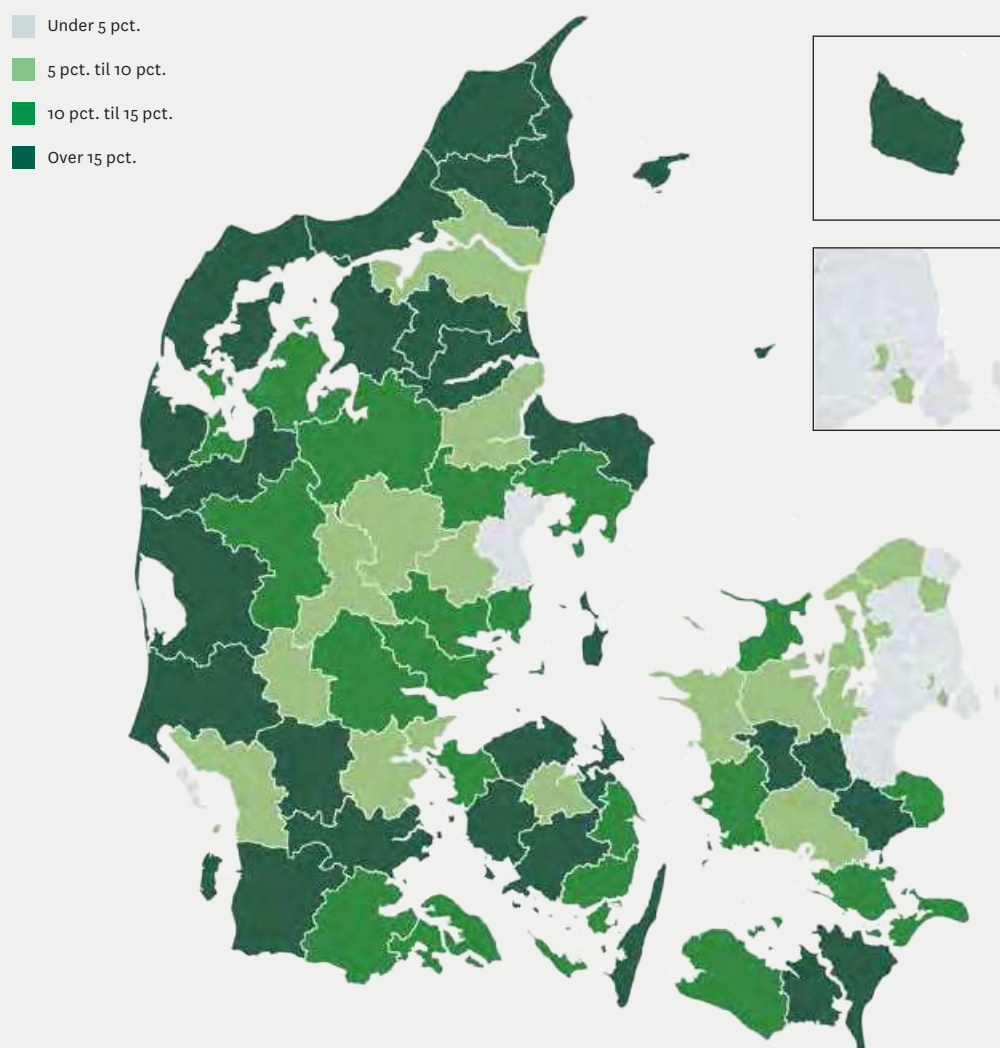
Regeringen ønsker at bidrage til denne udvikling og arbejder derfor med en fødevarer- og landbrugspakke, som skal hjælpe sektoren til at blive bedre rustet til at øge råvaregrundlaget og udnytte de voksende afsætningsmuligheder og dermed skabe mere vækst og beskæftigelse – i samspil med natur og miljø. Initiativerne skal medvirke til, at danske landmænd får bedre rammebetingelser og dermed mulighed for at arbejde sig ud af krisen.

Regeringen vil derfor afvikle en række barrierer for udvidelse af råvaregrundlaget, og en samlet Fødevarer- og landbrugspakke præsenteres senere, hvortil der er afsat en ramme på 75 mio. kr. årligt i perioden 2016-2019. Fødevarer- og landbrugspakken vil bl.a. indeholde en ophævelse af det generelle krav om randzoner, afskaffelse af sprøjtnings- og gødskningsforbuddet på § 3-arealer, udfasning af de reducerede gødskningsnormer og en ny indsats for kvælstofreduktion.

De præcise tal for det fremadrettede kvælstofindsatsniveau og sammensætning af indsatsen kan først fastlægges, når det fornødne faglige grundlag er tilvejebragt. Det forventes at ske snarest, og regeringen vil således senere præsenterer Fødevarer- og landbrugspakken og bl.a. fastlægge, hvad der skal håndteres med en kommende målrettet kvælstofregulering. Fødevarer- og landbrugspakken vil samtidig fokusere på udvikling af den danske fødevarer- og landbrugssektor.

FIGUR 4. Andelen af beskæftigede i fødevarerklyngen, 2013

Anm.: Fødevarerklyngen er en fælles betegnelse for gruppen af erhverv, som primært er bygget op omkring landbrug, fiskeri og fødevarerproduktion og -forarbejdning. Andelen er opgjort som antallet af beskæftigede i fødevarerklyngen i forhold til den private beskæftigelse i kommunen.
Kilde: Danmarks Statistik (registerdata) og egne beregninger.

Den strukturelle udvikling i landbruget går mod færre, men større og mere effektive bedrifter. Nye investeringer i landbrugets produktion og sammenlægning af bedrifter er således en af forudsætningerne for en effektiv omstilling af landbrugsproduktionen i fremtiden.

En væsentlig andel af landbrugene har imidlertid høje gældsbyrder. Samtidig er der en væsentlig andel af disse, der har en relativt lav indtjening, som gør det vanskeligt at servicere den høje gældsbyrde. En væsentlig faktor bag dette er, at priserne på landbrug, herunder særligt landbrugsjord, steg kraftigt i årene op til 2008.

Forudsætningen for højere indtjening er imidlertid som udgangspunkt, at der løbende investeres, både i almindeligt vedligehold, i nye bygninger og nyt maskineri og evt. også i udvidelser af bedriften. Det kan imidlertid være vanskeligt for landmændene at få finansieret de nødvendige investeringer, når gælden er høj.

Hvis højt gældsatte, men potentielt effektive landbrug, ikke kan finde veje til at opnå en rekonstruktion af gælden, kan det gøre det vanskeligt at videreudvikle deres bedrift.

Regeringen vil derfor gøre fødevarer- og landbrugssektoren endnu bedre rustet til at øge råvaregrundlaget og eksporten, samt skabe bedre adgang til finansiering.

1.1. Fødevarer- og landbrugspakke

Fødevarer- og landbrugspakken indeholder følgende hovedelementer, der senere vil blive udfoldet og yderligere konkretiseret. Det vil ske, når de konsoliderede beregninger for kvælstofindsatsen foreligger. Her vil også, om nødvendigt, indgå kompenserende kvælstofforanstaltninger relateret til EU-krav.

Ophævelse af randzonenloven

Randzonenloven er udtryk for den hidtidige generelle reguleringsmodel, hvor der stilles de samme krav uafhængigt af lokale forhold. Det er regeringens hensigt at fokusere den fremtidige miljøindsats i de områder af landet, hvor udfordringerne er størst. Det vil give en mere effektiv miljøindsats samtidig med, at råvaregrundlaget kan øges til gavn for vækst og beskæftigelse i landdistrikterne. Derfor foreslås randzonenloven ophævet allerede fra årsskiftet, så der ikke længere er obligatorisk krav om randzoner. Det er dog fortsat muligt, at den enkelte landbruger kan vælge på frivilligt grundlag at bibeholde sine udlagte randzoner og anvende disse til opfyldelse af krav med et miljømæssigt sigte, hvis den pågældende finder, at det er driftsmæssigt hensigtsmæssigt.

Regeringen vil:

- Ophæve randzonenloven og give landmanden friheden til vælge randzoner der hvor de giver mening.
-

Ændring af gødskningsloven og handlingsplan for målrettede tiltag og regulering

Gødskningsloven regulerer landbrugets anvendelse af gødning. I dag er kvælstofnormerne reduceret med ca. 20 pct. i forhold til økonomisk optimum. Det ønsker regeringen at ændre, så landbruget får mulighed for at gøde optimalt. Med ændringen af gødskningsloven gives miljø- og fødevarerministeren bemyndigelse til at udfase de reducerede kvælstofnormer. På baggrund af et opdateret fagligt grundlag vil regeringen fremlægge en plan for udfasning af de reducerede normer. Udfasningen af de reducerede kvælstofnormer skal ske under hensyntagen til EU-krav vedrørende miljø, natur, overfladevand og grundvand. Regeringen vil arbejde for, at en fremtidig regulering af landbruget vil blive målrettet, således at der reguleres effektivt samtidig med, at der tages hensyn til særligt udfordrede områder.

Regeringen vil:

- Ændre gødskningsloven, så de reducerede kvælstofnormer udfases, når det opdaterede faglige grundlag foreligger, samt arbejde for en ny målrettet regulering, der er tilpasset i forhold til de reelle behov for at beskytte miljøet.

Afskaffelse af sprøjte- og gødskningsforbuddet på § 3-naturarealer

Den forrige regering fik vedtaget et forbud mod at sprøjte og gødske på de § 3-beskyttede arealer, som skal træde i kraft den 1. september 2017. Forbuddet vurderes at få betydning for ca. 36.400 hektar primært eng- og strandengsarealer, der har en hidtidig lovlig drift i form af gødsning og sprøjtning. Det ønsker regeringen at ændre, så landbruget ikke pålægges unødige omkostninger.

Desuden vil ophør af landbrugsdrift på § 3-arealerne øge risikoen for, at der sker tilgroning af lysåbne naturtyper, hvilket ikke er til gavn for biodiversiteten.

Regeringen vil:

- Ændre naturbeskyttelsesloven, så forbuddet mod at sprøjte og gødske § 3-beskyttede arealer tilbagerulles.

Måleprogram for mere præcis viden om hvor der udledes kvælstof

Regeringen vil udbygge den eksisterende viden omkring kvælstofs vej fra ”jord til fjord”. Når kvælstof tabes fra marken, kan det ske ad flere veje. Noget går op i luften som ammoniak, mens andet forsvinder i rodzonen og derfra ud i vandmiljøet via dræn og grundvand. Der er betydelig forskel på, hvor meget kvælstof der tabes til vandmiljøet i forskellige områder. Det er et dilemma for miljøindsatsen – for nogle steder laves der indsatser uden nogen betyden- de effekt, mens det er mere omkostningseffektivt at sætte ind andre steder. Vi skal have en mere præcis opgørelse af kvælstoffets vej fra jord til fjord, særligt der, hvor der er et sårbart vandmiljø. Den viden skal indhentes via flere målinger og mere kortlægning, end der eksiste- rer i dag.

Nye prioriterede målinger vil øge præcisionen i opgørelsen af, hvordan næringsstofferne bevæger sig fra jord til fjord. Det er essentiel viden, hvis vores virkemidler til reduktion af kvælstofbelastningen skal placeres så effektivt som muligt.

Regeringen vil:

- Udføre flere målinger for at sikre bedre viden om, hvor kvælstof udledes fra ”jord til fjord”.
-

Nye kollektive kvælstofvirkemidler

Danmark har noget af den bedste og mest produktive landbrugsjord i verden. Den skal vi beskytte og værne om. Landbrugsjorden skal først og fremmest bruges til dyrkning af forskellige afgrøder, og miljøindsatser bør derfor i højere grad placeres i kanten af dyrkningsfladen eller ude i selve vandmiljøet – og derved begrænse dyrkningsfladen i mindre grad. Derfor vil regeringen iværksætte forsøgsprojekter med virkemidler, der placeres væk fra de dyrkede marker. Det er bl.a. øget anvendelse af minivådområder og etablering af udviklingsprojekter til fx muslingeproduktion eller stenrev.

Regeringen vil:

- Iværksætte initiativer og forsøgsprojekter med virkemidler, der placeres væk fra de dyrkede marker. Det omfatter bl.a. øget anvendelse af minivådområder og etablering af fx muslingeproduktion eller stenrev som udviklingsprojekter.
-

Afskaffelse af krav om flere efterafgrøder

Regeringen vil afskaffe de yderligere 60.000 hektar efterafgrøder som blev besluttet i forbindelse med halveringen af randzonearealet i 2014. Da flere efterafgrøder vil give landbruget nye omkostninger og begrænse landmændenes mulighed for at disponere over deres eget areal, har regeringen valgt ikke at gennemføre kravet.

Regeringen vil:

- Undlade at gennemføre kravet om yderligere 60.000 hektar efterafgrøder.
-

Harmonikrav for slagtesvin hæves til EU-niveau

Det danske harmonikrav fastsætter krav om, hvor stort et areal der skal anvendes når husdyrgødningen fra en given husdyrproduktion udbringes. Siden 2002 har Danmark haft et harmonikrav på 1,4 dyreenheder per hektar jord for bl.a. slagtesvin. Hvis harmonikravet hæves, vil det alt andet lige give mulighed for bedre indtjening og skabe et større rum for at udvide produktionen af slagtesvin i det omfang, der er muligheder for at udbringe den ekstra gylle.

Harmonikravet indgår i den danske implementering af nitratdirektivet. Regeringen vil derfor i forbindelse med en kommende revision af den danske nitratbehandlingsplan arbejde for at hæve harmonikravet for slagtesvin fra 1,4 til 1,7 dyreenheder per hektar jord. Dette svarer til EU's grænse, der som udgangspunkt tillader op til 170 kg. nitrat fra husdyrgødning per hektar jord.

Regeringen vil:

- Arbejde for at hæve harmonikravet for slagtesvin fra 1,4 til 1,7 dyreenheder per hektar jord svarende til EU's grænse i forbindelse med en kommende revision af den danske nitratbehandlingsplan.
-

Færre vandløb i vandområdeplanerne

De faglige kriterier, der ligger til grund for omfanget af vandløb i vandplanlægningen skal gennemgås, så der som udgangspunkt ikke medtages vandløb med oplande på mindre end 10 km², medmindre det er vandløb, hvor miljømålet allerede er opfyldt, eller hvor kommuner og vandråd har foreslået en konkret indsats. Dermed vil et begrænset omfang af udvalgte, små vandløb forsat være omfattet af vandområdeplanerne.

Regeringen vil:

- Foretage en markant reduktion af antal kilometer vandløb omfattet af vandplanlægningen.
-

Adskillelse af regulering af stald og mark

Reguleringen af staldanlæg og markarealer er i dag koblet sammen i en konkret husdyrgodkendelse. Koblingen mellem staldanlæg og arealer medfører en ufleksibel regulering og bindinger på produktionen. Derfor anbefalede Husdyrreguleringsudvalget i 2011 adskillelse af regulering af staldanlæg og markarealer. Siden blev initiativet anbefalet af både Natur- og Landbrugskommissionen og Vækstteam for Fødevarer i 2013. I aftale om Vækstplan for Fødevarer indgår initiativet også.

Regeringen vil fortsætte arbejdet med at tilvejebringe grundlaget for en ny husdyrregulering, så husdyrreguleringen kan gøres mere enkel, fleksibel og samtidig nedbringe sagsbehandlingstiderne.

Regeringen vil:

- Sikre det faglige og juridiske grundlag for at kunne gennemføre en reformering af husdyrreguleringen.
-

Smidigere miljøgodkendelser til husdyrbrug

Der er behov for at fortsætte de seneste års positive udvikling i sagsbehandlingstiden for miljøgodkendelse af husdyrbrug med henblik på at styrke konkurrence- og vækstbetingelser i landbrugserhvervet. Regeringen vil derfor styrke området yderligere med forskellige tiltag, der kan bidrage til en smidigere, hurtigere og mere ensartet sagsbehandling på tværs af kommunerne.

Regeringen vil:

- Styrke grundlaget for smidigere, hurtigere og mere ensartet sagsbehandling i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug.

Kontrolstrategi for fødevarer- og landbrugssektoren

Fremtidens kontrol på fødevarer- og landbrugsområdet skal være i stand til at agere hurtigt, ensartet og samtidig have forståelse for de udfordringer, som virksomheder, fiskere og landbrug står overfor. Der igangsættes derfor et arbejde med en ny kontrolstrategi for fødevarer- og landbrugsområdet. Strategien skal skabe rammerne for kontrollen på fødevarer- og landbrugsområdet, baseret på dialog, ansvar og tillid.

Regeringen vil:

- Udarbejde en ny kontrolstrategi for fødevarer- og landbrugsområdet.

Kødkontrol på små slagtehuse

For at forbedre de små slagteriers vækstmuligheder foreslår regeringen, at tilskudsgrænsen hæves fra 30.000 til 35.000 slagteenheder. Regeringen ønsker samtidig at gøre kødkontrollen billigere på de mellemstore slagterier og dermed gøre dem mere konkurrencedygtige i forhold til de små slagtehuse og de store slagterier. Der iværksættes derfor en ny refusionsordning med delvis refusion for mellemstore slagterier med mere end 35.000 slagteenheder og op til 300.000 slagteenheder om året.

Regeringen vil:

- Hæve tilskudsgrænsen fra 30.000 til 35.000 slagteenheder.
- Gøre kødkontrollen billigere på de mellemstore slagterier.

Dansk akvakultur i vækst

Danmark har et stort potentiale i og en lang tradition for akvakulturproduktion. Akvakultur er et betydeligt vækstområde på verdensplan, og Danmark har alle forudsætningerne for at være med. Regeringen vil derfor lancere en vækstplan for akvakultursektoren. Vækstplanen skal realiseres sammen med en stærk satsning på en miljøteknologisk udvikling, således at Danmark også i fremtiden viser vejen frem for en ressourceeffektiv akvakulturproduktion.

Regeringen vil:

- Lancere en vækstplan for akvakultursektoren.

Styrkede vækstmuligheder for fiskeri og akvakultur

Dansk fiskeri og akvakultur skal styrkes gennem nye afsætningsformer og markedsdrevet innovation. Derfor får brancherne nu mulighed for at søge om godt 24 mio. kr. i Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet til projekter, der blandt andet hjælper erhvervet med at få fodfæste på markeder i hele verden og udvikler ny teknologi til dambrug. Branchen kan fx søge støtte til udvikling af certificering og mærkning af fiskeprodukter. Det kan lette dagligdagen for forbrugeren og styrke afsætningsmulighederne for specifikke fiskeprodukter som fisk fra nærområdet. Det giver også mulighed for at støtte afsætning af den fisk, som før blev smidt overbord, og som nu skal bringes i land.

Regeringen har:

- Afsat 24 mio. kr. til styrkede vækstmuligheder for fiskeri og akvakultur.

1.2. Bedre adgang til finansiering

Etablering af Dansk Landbrugskapital

Landbruget er en vigtig drivkraft for udviklingen i yder- og landkommuner og bidrager herigennem til vækst og udvikling i hele Danmark.

Den strukturelle udvikling i landbruget går mod færre, men større og mere effektive bedrifter. Nye investeringer i landbrugets produktion og sammenlægning af bedrifter er således en af forudsætningerne for en effektiv landbrugsproduktion i fremtiden.

Med ophævelsen af ejerskabsrestriktionerne i landbruget er der mulighed for, at private investorer fx kan opkøbe hele landbrugsbedrifter eller produktionsaktiver med henblik på at forpagte dem ud. Tilsvarende er det muligt at indskyde egenkapital i landbrug og opnå bestemmende indflydelse på driften. De nye ejerskabsmuligheder kan bidrage til at understøtte den strukturelle udvikling i landbruget, herunder etableringen af mere effektive bedrifter.

Der er imidlertid ikke tradition for eksterne investorer i landbrugsbedrifterne, og der er ikke et egentligt marked for egenkapitalinvesteringer i landbruget. Sammen med en relativt høj gældsætning i erhvervet betyder det, at det er vanskeligt at rejse risikovillig kapital til landbruget. Der er derfor risiko for, at en række ellers produktive landbrugsbedrifter ikke videreudvikles, og potentialet for vækst i erhvervet ikke realiseres.

Der er med den fælles forståelse indgået med den finansielle sektor og landbruget i maj 2015 opnået enighed om, at penge- og realkreditinstitutter skal sikre en gældsnedbringelse for effektive landbrug med for høj gæld og/eller ejerskifte på bedrifter, hvor effektiviteten ikke har kunnet løftes tilstrækkeligt. Med henblik på at sikre et økonomisk bæredygtigt landbrug og stærkere finansielle rammer på længere sigt undersøger regeringen sammen med pensionselskaberne samtidig mulighederne for at bidrage til at fremme investeringer i dansk landbrug.

Regeringen vil:

- I samarbejde med pensionselskaberne søge at etablere en investeringsfond, Dansk Landbrugskapital (DLK), hvor staten vil indskyde 0,5 mia. kr. Fonden skal bidrage til mere effektive enheder og en stærkere kapitalisering i landbruget. Fonden kan på længere sigt få en egenkapital på op til 2 mia. kr.

Styrkelse af Vækstfondens finansieringsløsninger til landbrug

Landbruget er et af de erhverv, der i særlig grad bidrager til vækst og udvikling i hele Danmark. Men en høj gældsætning betyder, at landbrug ofte har svært ved at låne i banken til nødvendige nyinvesteringer, selv når der er tale om rentable projekter. Samtidig kan det være vanskeligt for yngre landmænd at rejse kapital til at etablere sig på markedet.

Som led i arbejdet med at skabe vækst i hele Danmark, og som opfølgning på den opnåede fælles forståelse med landbruget og den finansielle sektor, vil regeringen styrke mulighederne for investeringer i landbruget. Det skal bl.a. gøres ved at give Vækstfonden mulighed for midlertidigt at påtage sig en større andel af risikoen ved finansiering til landbrug.

Regeringen vil:

- Give Vækstfonden mulighed for i 2016-2017 at stille med op til 70 pct. i gennemsnit af finansieringen af nye aktiviteter i landbruget mod maksimalt 50 pct. i dag.
- Søge at opnå en garanti for låneordningen Etableringslån til yngre landmænd i Den Europæiske Investeringsfond, så flere får gavn af lånene, og der kan sættes gang i flere ejerskifter rundt omkring i landet.

2

Gode vilkår for produktion og investeringer

Der skal være gode vilkår for at drive virksomhed og skabe private arbejdspladser i Danmark, herunder for produktionserhvervene, hvor arbejdspladserne især ligger i landdistrikterne og uden for de større byer, jf. figur 5.

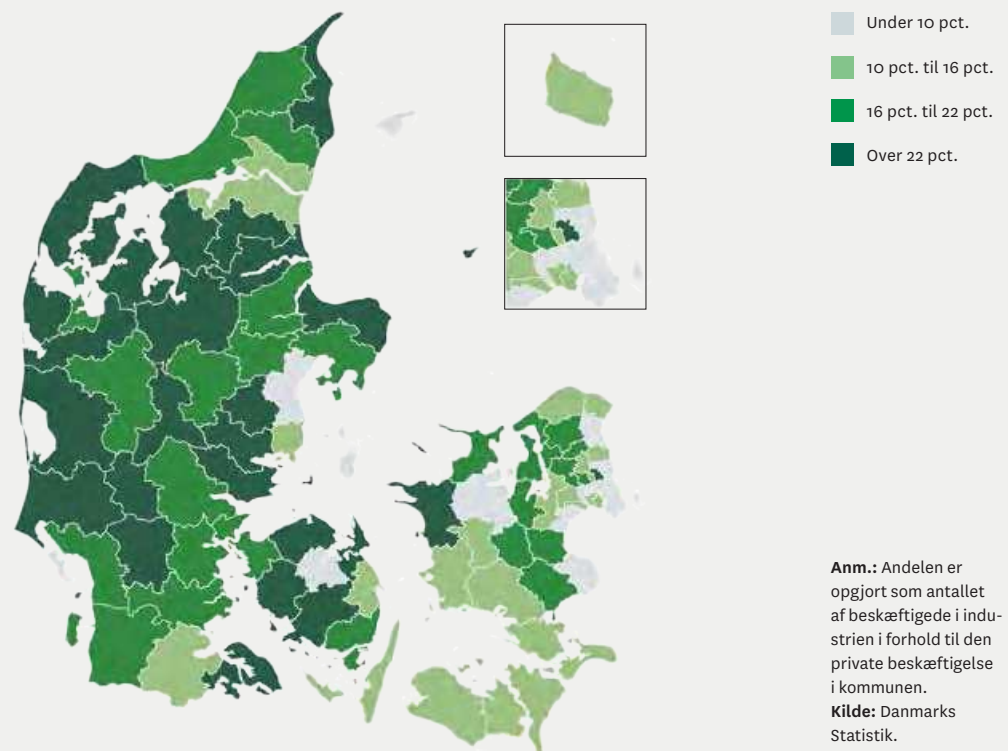
Danmark har ligesom de fleste andre vestlige lande gennem en periode oplevet et fald i antallet af produktionsarbejdspladser. Automatisering, digitalisering og ny produktionsteknologi i samspil med dygtige medarbejdere giver dog nye muligheder for konkurrencedygtig produktion i Danmark. Dette fremhæves også i Produktionspanelets anbefalinger for at styrke vilkårene for produktion i Danmark.

For at skabe bedre vilkår for virksomheder og produktion sættes ind på en række områder.

FIGUR 5. Andelen af beskæftigede i industrien, 2013

Der skal være gode vilkår for investeringer i Danmark, så virksomheder i hele landet kan skabe vækst og arbejdspladser. Erhvervsinvesteringerne er de senere år kun steget svagt.

Først og fremmest skal der være gode vilkår for investeringer i Danmark, så virksomheder i hele landet kan skabe vækst og arbejdspladser. Erhvervsinvesteringerne er de senere år kun steget svagt.

For det andet er produktionsvirksomheder og andre virksomheder i Danmark udfordret af et relativt højt omkostningsniveau. Virksomhederne skal ikke belastes af regulering og byrder, der gør det unødigt dyrt og besværligt at drive virksomhed i Danmark. Indsatsen for at fjerne byrder for erhvervslivet kræver et løbende fokus og et tæt samarbejde med erhvervslivet, hvilket blandt andet sker i Virksomhedsforum for enklere regler.

For det tredje er det vigtigt, at virksomhederne har adgang til finansiering, så de kan foretage investeringer i udvikling af virksomheden, fx i ny teknologi. I landdistrikterne kan det være en særlig udfordring for små og nystartede virksomheder at skaffe finansiering, da virksomhederne her ofte vil have mindre mulighed for at stille tilstrækkeligt pant for lån. Det kan gøre det vanskeligt at finde investorer, der kan træde til og skyde risikovillig kapital ind i virksomhederne og hæmmer derved virksomhedernes muligheder for vækst og udvikling.

For det fjerde har adgangen til kvalificeret arbejdskraft stor betydning for virksomhedernes mulighed for at skabe vækst og arbejdspladser. Det er derfor en udfordring, at for få unge i dag vælger en erhvervsuddannelse. Erhvervsuddannelserne skal være mere attraktive, også for de unge, som ikke bor tæt ved en uddannelsesinstitution eller en praktikplads. Endvidere er det en udfordring, at virksomheder i landdistrikterne kan have svært ved at tiltrække kvalificeret arbejdskraft, herunder højtuddannede medarbejdere.

Endeligt skal der være gode rammer for det lokale initiativ og for, at erhvervs mulighederne i de enkelte landsdele kan udnyttes. Nyttig viden om fx automatisering, ny teknologi og designanvendelse skal ud til flere virksomheder i hele landet og bidrage til udviklingen af nye produkter og services. Det er positivt, at mange kommuner de senere år har styrket erhvervsindsatsen, og at borgerne gennem lokale foreninger mv. engagerer sig i de lokale udviklings- og vækstmuligheder. For at indfri erhvervspotentialet i områder, som er ekstraordinært hårdt ramt af økonomisk tilbagegang, kan der dog også være brug for en særlig indsats i samarbejde mellem statslige, regionale og lokale aktører.

2.1.

Lavere skatter og afgifter, færre byrder samt styrket tiltrækning af investeringer

Målrettede PSO-lempelser for el-intensive virksomheder

Den danske udbygning af vedvarende energi fremmes gennem tilskud til producenterne af vedvarende energi, hovedsageligt inden for vindkraft. Tilskuddet finansieres gennem PSO-tariffen, som er entarif på forbrug af elektricitet, som virksomheder og andre elforbrugere betaler via elregningen.

PSO-udgifterne er steget kraftigt de seneste år fra knap 2 mia. kr. i 2008 til knap 7,3 mia. kr. i 2014 (2014-priser). Det forventes, at de samlede PSO-udgifter stiger til 8,3 mia. kr. i 2015. Stigningen i PSO-udgifterne skyldes blandt andet en øget udbygning af vedvarende energi og faldende elpriser.

Erhvervsrettede lempelser af virksomhedernes PSO-betaling vil nedsætte omkostningen til el. Det bidrager til at forbedre virksomhedernes rammevilkår og styrker dem dermed i udenlandske virksomheder.

I 2014 blev det besluttet at gennemføre målrettede PSO-lempelser på 185 mio. kr. årligt fra 2015-2020 til el-intensive virksomheder. Lempelsen gives i form af et tilskud til de el-intensive virksomheders PSO-betaling. Lempelsen er trådt i kraft i september 2015. I den eksisterende ordning ydes tilskud til virksomheder, der allerede er forhåndsgodkendt til støtte af EU-Kommissionen, og som indgår en aftale om energieffektivisering med Energistyrelsen. I 2014 blev der endvidere afsat en reserve på 100 mio. kr. årligt i perioden 2017-2020 til yderligere målrettede PSO-lempelser.

Der er imidlertid el-intensive virksomheder, som ikke får gavn af PSO-lempelsen, fordi de ikke er forhåndsgodkendte af EU-Kommissionen.

Det er en mulighed at udvide ordningen, så flere virksomheder kan modtage støtte til betalingen af PSO. Regeringen vil derfor søge EU-Kommissionens tilladelse til også at udvide den nuværende ordning, så flere danske virksomheder bliver tilskudsberettigede. En udvidet ordning kan omfatte danske virksomheder, der kan dokumentere, at de er såvel handels- som el-intensive. Det vurderes, at visse el-intensive virksomheder indenfor bl.a. gartnerierhvervet, fødevarerfremstilling samt gummi- og plastproduktion vil kunne opnå støtte og således få gavn af PSO-lempelsen for særligt el-intensive virksomheder.

Regeringen vil:

- Udvide modtagerkredsen for de målrettede PSO-lempelser, således at alle virksomheder, som kan dokumentere, at de opfylder EU-Kommissionens kriterier for støtte (handelsintensitet og el-intensitet), bliver tilskudsberettigede. Til dette formål afsættes 10 mio. kr. i 2016. Det er regeringens mål, at en udvidelse af modtagerkredsen kan træde i kraft i løbet af 2016.
- Udmønte reserven på 100 mio. kr. årligt fra 2017-2020 til at forhøje tilskudssatsen, så de målrettede PSO-lempelser øges, hvorved virksomhedernes omkostninger reduceres yderligere.

De målrettede PSO-lempelser og de øvrige initiativer i Vækst og udvikling i hele Danmark skal ses i sammenhæng med skatteelementerne og en kommende erhvervsbeskatningsreform, jf. nedenfor.

Nedsættelse af NOx-afgiften

Der er NOx-afgift på brændsler, hvor der ved forbrænding sker udledning af giftige NOx-gasser til luften. Det omfatter fx virksomheders forbrænding af naturgas og biomasse. Under den forrige regering blev NOx-afgiften femdoblet. Det øgede markant belastningen af bl.a. virksomheder med et stort brændselsforbrug.

Med Aftale om finansloven for 2016 nedsættes NOx-afgiften fra 25 kr. til 5 kr. pr. kg. med virkning fra 1. juli 2016. I 2017 skønnes erhvervslivet at opnå en umiddelbar lempelse på ca. 380 mio. kr., mens husholdningerne skønnes at få en umiddelbar lempelse på ca. 320 mio. kr. som følge af nedsættelsen af NOx-afgiften. Det er dog fortsat regeringens sigte at afskaffe NOx-afgiften helt.

Med nedsættelsen føres NOx-afgiften tilbage til det niveau, som den oprindeligt havde, da den blev indført i 2010. I forbindelse med nedsættelsen bortfalder bundfradraget i NOx-afgiften for særligt store udledere. Nedsættelsen af NOx-afgiften vil indebære lempelser for alle virksomheder og husholdninger.

Bedre vilkår for familieejede virksomheder og generationsskifte

De familieejede virksomheder udgør en væsentlig del af dansk erhvervsliv. Med Aftale om finansloven for 2016 forbedres rammevilkårene for de familieejede virksomheder i forhold til overdragelse til næste generation i familien eller til en fond.

For at forbedre vilkårene i forbindelse med generationsskifte i familieejede virksomheder, nedsættes bo- og gaveafgiften ved overdragelse af erhvervsvirksomheder gradvist. Der er tale om en lempelse på 200 mio. kr. årligt fra 2016 og frem ved overdragelse af en erhvervsvirksomhed til et nært familiemedlem mv.

For yderligere at styrke rammevilkårene i forbindelse med generationsskifte i familieejede virksomheder, er der herudover afsat 600 mio. kr. i 2018 stigende til 800 mio. kr. i 2020 og frem. Regeringen vil præsentere den konkrete model i første halvår 2016.

Med virkning fra indkomståret 2016 vil regeringen også gøre det muligt at overdrage aktierne i en erhvervsvirksomhed til en erhvervsdrivende fond med skattemæssig succession, dvs. at der ikke sker avancebeskatning ved overdragelsen, men at den nye ejer (fonden) indtræder i den tidligere ejers skattemæssige stilling. Der er tale om en markant forbedring af rammevilkårene i forbindelse med et generationsskifte af en virksomhed til en erhvervsdrivende fond. Forbedringen indebærer, at afgiften ved overdragelse til fonden balanceres i forhold til den nedsatte bo- og gaveafgift ved generationsskifte af en erhvervsvirksomhed til den nærmeste familie.

Mere enkel og konkurrencedygtig erhvervsbeskatning

Regeringen vil gennemføre en erhvervsbeskatningsreform, der skal gøre den danske erhvervsbeskatning mere enkel og konkurrencedygtig. Reformen skal blandt andet forbedre investeringsklimaet i Danmark, så udenlandske investorer opfatter Danmark som et mere attraktivt sted at placere deres investeringer.

Erhvervsbeskatningsudvalget, der blev nedsat i forbindelse med Aftale om en Vækstpakke 2014, vil inddrage spørgsmålet om at tiltrække udenlandske investeringer i sit arbejde.

Erhvervsbeskatningsudvalget skal belyse uhensigtsmæssigheder ved det nuværende regelsæt for beskatning af erhvervsindkomst og afkastet af investeringer, som erhvervsdrivende foretager i egne virksomheder. Udvalget skal på denne baggrund komme med forslag til en mere neutral og symmetrisk indretning af beskatningen.

Regeringen vil på baggrund af Erhvervsbeskatningsudvalgets anbefalinger præsentere et udspil i efteråret 2016. Der er i forbindelse med Aftale om finansloven for 2016 afsat en ramme på 210 mio. kr. årligt fra 2016 til opfølgning på Erhvervsbeskatningsudvalgets anbefalinger.

Udvidelse af tonnageskatteordningen med mobile borerigge

Regeringen vil styrke potentialet for aktiviteten i det blå Danmark og medvirke til, at Danmarks position blandt verdens førende maritime nationer fastholdes og styrkes. Som en del af Aftale om finansloven for 2016 vil regeringen derfor udvide tonnageskatteordningen, så mobile borerigge omfattes fra 2016. Udvidelsen skal godkendes af EU-Kommissionen.

Enklere brandregulering, mere effektiv byggesagsbehandling og øget konkurrence med henblik på lavere omkostninger ved byggeri

Udgifterne til byggeri af fx produktionsfaciliteter, lagre mv. er en væsentlig udgift for produktionsvirksomheder og andre virksomheder, der ønsker at udvide deres aktiviteter eller etablere sig i Danmark. Byggepriserne har således indvirkning på, om en virksomhed vælger at udvide sine aktiviteter i Danmark eller i vores nabolande. Endvidere kan godkendelser af byggeri være en kompliceret proces, hvilket kan medføre, at det tager uforholdsmæssigt lang tid at gennemføre et byggeri.

Alle bygninger indrettes og opføres i dag efter reglerne i byggeloven. Der findes dog bygninger og lokaler, hvor der kan være behov for at stille særlige brandkrav til indretning og drift af hensyn til personsikkerhed, fx institutioner, hoteller og forsamlingslokaler. Derudover er der særlige brandkrav til lagerbygninger, fx højlagre, som er mere restriktive end i vores nabolande. Disse krav hører under beredskabslovgivningen. Det medfører, at byggesagen normalt skal behandles i to instanser hos kommunen, og at man i forbindelse med ibrugtagning af byggeriet kan blive mødt med krav, som myndighederne ikke havde gjort opmærksom på ved planlægningen af byggeriet.

Byggesagsbehandlingen af tekniske forhold vedrører blandt andet en bygnings konstruktion, brandforhold, indeklima og energiforbrug. Der gælder de samme tekniske krav til byggeri, uanset hvor i landet der bygges. Alligevel er der stor forskel på, hvordan kommunerne sagsbehandler, eksempelvis med hensyn til hvilke tekniske løsninger der kan godkendes. Dette er en barriere for vækst og produktivitet i byggebranchen. For at understøtte en mere ensartet og effektiv sagsbehandling skal der indføres en certificeringsordning, hvor certificerede virksomheder skal indestå for, at bygningsreglementets regler vedrørende tekniske forhold er overholdt ved det konkrete byggeri. Den tekniske byggesagsbehandling i kommunerne erstattes således af en kvalitetssikring af, om byggeriet lever op til bygningsreglementets regler, der kan udføres som en integreret del af virksomhedernes projektering. Kommunerne skal stadig forestå byggesagsbehandlingen af de bebyggelsesregulerende forhold, der har betydning for lokale forhold. Det gælder fx afstand til naboer og højde på byggeriet.

Den obligatoriske byggeskadeforsikring blev indført i 2008 og gælder som udgangspunkt for opførelse af alle nye private boliger. Byggeskadeforsikringsordningen blev indført for at sikre forbrugerne mod væsentlige fejl og mangler, når de køber eller lejer en nyopført bolig. Kravet om byggeskadeforsikring ved opførelse af udlejningsejendomme har vist sig at være unødigt fordyrende for byggeriet. Lejere er i forhold til fejl og mangler i boligen beskyttet af de almindelige lejeregler.

Byggeri kræver også ofte involvering af forskellige rådgivere som fx landinspektører eller eksperter inden for særlige bygningstyper, der som lovregulerede erhverv har eneret på at udføre opgaven. Som i andre erhverv er det vigtigt, at der er tilstrækkelig konkurrence, som understøtter vækst og produktivitet både i branchen og det samlede erhvervsliv.

Regeringen vil:

- Forenkle brandreguleringen, så al brandlovgivning om indretning og drift af bygninger, hvor der er et særligt hensyn til personsikkerheden, samles i byggeloven. Derved reduceres bygherrers og rådgiveres administrative omkostninger.
- Tilpasse de danske brandkrav til højlagre til niveauet i vores nabolande ved ændring af bygningsreglementet, som sendes i høring primo 2016.
- Samle og forenkle brandkrav til lagerbygninger med oplag af emballerede brændbare produkter i byggeloven. Derved sikres et sammenhængende brandsikkerhedsniveau for lagerbygninger i Danmark, og at det kun er én myndighed, der stiller brandkrav til disse bygninger.

- Modernisere den tekniske byggesagsbehandling ved at indføre en certificeringsordning, hvor certificerede virksomheder skal indestå for, at bygningsreglementets regler vedrørende tekniske forhold er overholdt ved det konkrete byggeri. Derved skal kommunerne ikke længere varetage den tekniske byggesagsbehandling.
 - Gøre det frivilligt for bygherrer af udlejningsejendomme, om man vil tegne byggeskadeforsikring, samt give mulighed for færre obligatoriske rapporter efter 1- og 5 års eftersyn.
 - Modernisere anerkendelsesordningen for statikere ved at ændre ordningen til en certificeringsordning.
 - Afskaffe ejerskabsrestriktioner for landinspektørselskaber, så matrikulære opgaver også kan udføres af beskikkede landinspektører, hvis de er ansat i andre firmaer end landinspektørselskaber.
-

Mindre energispild i virksomheders ventilation og nedlæggelse af obligatorisk eftersynsordning for ventilationsanlæg

Virksomheders udsugning af luft fra produktionsprocesser er underlagt en række regler, som skal sikre gode arbejdsmiljøforhold. Arbejdsmiljøreglerne kræver i dag, at al procesluft fra faste arbejdssteder skal suges ud af bygningen, og erstatningsluft skal tilføres udefra. Men den teknologiske udvikling betyder, at der i dag findes filterteknologier til rensning af luften, som på nogle områder er mere effektive, end da reglerne for virksomhedernes ventilation blev lavet. De nuværende regler forhindrer virksomhederne i at tage den ny filterteknologi i anvendelse, hvilket kan begrænse innovationen på området og medføre forøgede omkostninger for virksomhederne til fx opvarmning/afkøling. Det skal derfor undersøges, om de nye teknologier kan anvendes i stedet for udsugning, uden at det medfører forringelser af arbejdsmiljøet.

Danske virksomheder har generelt en høj energieffektivitet, hvilket styrker konkurrenceevnen og gør danske virksomheder mindre sårbare over for energiprisstigninger. Det er vigtigt at understøtte virksomhedernes løbende optimering af energiforbruget, herunder på store klima- og ventilationsanlæg. Men det skal gøres på en måde, som bidrager til bedre klima og ikke pålægger virksomhederne unødige udgifter og tidsforbrug. Den nuværende obligatoriske eftersynsordning for store ventilations- og klimaanlæg, som skulle sikre, at anlæggene kører så effektivt som muligt, har langt fra indfriet sit potentiale, og mange bygningsejere har haft svært ved at se effekten af ordningen.

Regeringen vil:

- Ændre arbejdsmiljøreglerne, så virksomhederne fra ultimo 2016 har mulighed for at anvende nye filterteknologier, hvis det ikke forringer arbejdsmiljøet.
 - Nedlægge den obligatoriske eftersynsordning for store ventilations- og klimaanlæg i starten af 2016 og erstatte den af en række frivillige tiltag, der udarbejdes i samarbejde med branchen. Nedlæggelsen af ordningen vil medføre en omkostningsbesparelse på ca. 3,5 mio. kr. årligt for de berørte bygningsejere i sparede gebyrer og tidsforbrug.
-

Lettere brug af NemID for små virksomheder

Der skal være gode vilkår for, at man kan drive egen virksomhed i landdistrikterne, og digitale løsninger kan være med til at gøre det lettere for virksomhederne at være i kontakt med det offentlige, fx i forbindelse med diverse indberetninger.

Virksomheder anvender i dag en såkaldt NemID medarbejdersignatur til en række erhvervsrettede digitaliserede tjenester. Bl.a. har Virksomhedsforum for enklere regler peget på, at mange af de helt små virksomheder finder anvendelsen af NemID medarbejdersignatur kompliceret og byrdefuld. Ved at give mulighed for at virksomheder, hvor der kun er én person, som tegner virksomheden, kan anvende privat NemID, kan virksomhedernes arbejde lettes. Det vil også komme til gavn for enkeltmandsvirksomheder mv. i landdistrikter og uden for de større byer.

Regeringen vil:

- Gøre det muligt for virksomheder, hvor der kun er én person, som tegner virksomheden, at logge på erhvervsrettede digitale tjenester med privat NemID i stedet for virksomhedens NemID (medarbejdersignatur). Løsningen vil også fungere for de frivillige foreninger, som tegnes af én person.

Bedre overblik over nedgravede ledninger kan give besparelser ved gravearbejde

Gravearbejder er forbundet med betydelige omkostninger for virksomheder og gener for borgere. Obligatorisk indhentning af ledningsinformation via det såkaldte Ledningsejerregister (LER) er langsommeligt og administrativt byrdefuldt for landets ca. 2500 graveaktører.

Svingende datakvalitet mv. vanskeliggør endvidere sammenstilling af data. Det øger risikoen for kostbare graveskader på kabler og rør og udfordrer den lokale forsyningssikkerhed.

En billigere og hurtigere udbredelse af højhastighedsbredbånd til hele Danmark understøttes af et bedre kendskab til placeringen af eksisterende infrastruktur og fx tomrør.

Regeringen vil:

- Udarbejde en analyse af mulighederne for etablering af en platform for digital udveksling af oplysninger over nedgravet infrastruktur. Analysen forventes afsluttet i 1. kvartal af 2016.

Styrkelse af dansk luftfart til gavn for erhvervslivet

International tilgængelighed samt effektive forbindelser spiller en vigtig rolle for vækst og jobskabelse i hele Danmark og er et konkurrenceparameter i kampen om virksomheders placering af deres aktiviteter.

De danske lufthavne fungerer som adgangspunkt til den internationale økonomi via indenrigs- og udenrigsruter og understøtter et Danmark, der hænger sammen.

Københavns lufthavn har en særlig rolle som nordeuropæisk knudepunkt for lufttrafikken. De øvrige danske lufthavne medvirker hertil via egne udenrigsruter og indenrigstrafik, som giver adgang til udlandet med hurtige forbindelser mellem landsdelene og internationale knudepunkter.

Regeringen vil udarbejde en luftfartspolitisk strategi som bl.a. vil fokusere på effektive og konkurrencedygtige lufthavne samt attraktive konkurrencebetingelser for danske luftfartselskaber. Herunder vil regeringen se på mulighederne for at tiltrække yderligere trafik til de danske lufthavne for derved både at tiltrække og styrke virksomheder i hele landet.

Regeringen vil:

- Udarbejde en luftfartspolitisk strategi, som bl.a. vil inddrage mulighederne for at tiltrække yderligere trafik til de danske lufthavne for derved både at tiltrække og styrke virksomheder i hele landets konkurrenceevne.

2.2.

Vækstkapital til nye og mindre virksomheder

Dansk Vækstkapital II

Det kan være en udfordring for visse nye og mindre virksomheder at skaffe risikovillig kapital. For at understøtte nye samt små og mellemstore virksomheders adgang til kapital blev det

primo 2011 besluttet at oprette fonden Dansk Vækstkapital (DVK). Dansk Vækstkapitals investeringsperiode udløber i 2015. Det er vigtigt, at der fortsat er kapital til rådighed for især nye og små og mellemstore virksomheder, og at de positive erfaringer fra DVK ikke tabes på jorden.

Som opfølgning på DVK etableres derfor Dansk Vækstkapital II (DVK II) med et kapitalgrundlag på op til 3 mia. DVK II udvider samtidig omfanget af investeringer i nye små- og mellemstore virksomheder til at udgøre 1/3 af fondens aktiviteter.

Regeringen vil:

- I samarbejde med danske pensionselskaber og Vækstfonden etablere Dansk Vækstkapital II, der bygger oven på erfaringerne med Dansk Vækstkapital. DVK II skal især stille risikovillig kapital til rådighed for nye samt mindre virksomheder med særligt vækstpotentiale.

Fremme af Business Angels investeringer samt oprettelse af erhvervs- og iværksætternetværk ”DenmarkBridge”

Det kan være vanskeligt for nye virksomheder med et uprøvet forretningskoncept at rejse den nødvendige risikovillige kapital. Det gælder ikke mindst teknologitunge virksomheder, der har behov for at foretage store investeringer som del af deres etablering.

Regeringen ønsker at skabe bedre mulighed for, at nye virksomheder med særligt vækstpotentiale kan få bedre adgang til risikovillig kapital fra private investorer i ind- og udland. Her udgør kapital fra business angels en alternativ risikovillig finansieringskilde for iværksættere, særligt i opstartsfasen. Business angels er aktive investorer, der ofte er erfarne erhvervsfolk, som bidrager med kapital, viden, erfaring og netværk. Finansieringsformen er imidlertid ikke så udbredt i Danmark som i andre lande.

Regeringen vil:

- I starten af 2016 etablere en Business Angels matchingfacilitet. Vækstfonden afsætter i alt 100 mio. kr. til at matche investeringer i danske virksomheder fra danske og udenlandske business angels.
- Etablere et offentligt-privat erhvervs- og iværksætternetværk ”DenmarkBridge” som i Silicon Valley skal hjælpe danske iværksættere med at rejse kapital fra udenlandske investorer og samtidig bidrage til, at større danske virksomheder og danske iværksættere knytter tættere kontakt til investorer og teknologiudviklingen i Silicon Valley. DenmarkBridge skal komplementere Innovationscentret i Silicon Valleys øvrige tilbud. Netværket etableres i et samarbejde mellem Erhvervs- og Vækstministeriet, Vækstfonden, Udenrigsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet og en række private aktører. Etableringen forventes påbegyndt i 2016.

Vækstfondens rammer for lån, garantier og kautioner udvides, så flere iværksættere og mindre virksomheder kan finde finansiering

Små og nystartede virksomheder kan have særligt svært ved at tilvejebringe finansiering, da de ofte ikke kan stille med tilstrækkelig sikkerhed til at opnå et ønsket lån i pengeinstitutter-

ne i forbindelse med finansieringen af deres vækstplaner. Særligt i landdistrikterne kan det være en udfordring for banker at give lån på baggrund af pant i fast ejendom m.m.

Regeringen vil derfor sikre bedre mulighed for, at iværksættere og mindre virksomheder med et mindre finansieringsbehov kan finde supplerende finansiering i form af et lån eller en garanti i Vækstfonden.

Regeringen vil i 2016:

- Sænke minimumsstørrelsen for Vækstlån og Vækstlån til iværksættere i Vækstfonden fra 2 mio. kr. til 1 mio. kr.
- Løfte tabsdækningen i vækstkautionsordningen fra 15 til 20 pct. på pengeinstitutternes samlede låneportefølje. Derved får pengeinstitutterne en større tilskyndelse til at yde lån under ordningen.
- Udvide ordningen Vækstlån for iværksættere, så der også kan udstedes garantier og ikke kun lån.

2.3.

Attraktive uddannelser og mere kvalificeret arbejdskraft

God adgang til uddannelser i hele landet og bedre vilkår for campusmiljøer og lokale grundforløbsafdelinger på erhvervsskoler

Det er vigtigt, at virksomhederne har adgang til kvalificeret og relevant arbejdskraft. De lokale uddannelsesmuligheder skal være attraktive, så flere unge vælger at uddanne sig og derved kan imødekomme virksomhedernes efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft.

Fælles campusmiljøer omkring erhvervsskoler, gymnasier og evt. andre uddannelsesinstitutioner kan være med til at styrke uddannelsesmiljøet og gøre uddannelser mere attraktive. Nogle uddannelsesinstitutioner oplever dog hindringer i forhold til at indgå i campusdannelser.

Afstanden til uddannelsesstedet kan også have betydning for unges valg af uddannelse. En erhvervsuddannelse består af et grundforløb, der normalt foregår på en erhvervsskole, og et hovedforløb, der primært foregår i en eller flere virksomheder, hvor eleven er i praktik. For at styrke søgningen til erhvervsuddannelser kan der gives bedre mulighed for, at erhvervsskoler kan etablere grundforløbsafdelinger i form af satellitafdelinger i områder med svag uddannelsesdækning.

Regeringen ønsker at styrke sammenhængen mellem studievalg og arbejdsmarked og samtidig sikre en fortsat bred adgang til videregående uddannelse i hele Danmark. Unge i landdistrikterne, der gerne vil tage en videregående uddannelse med et praksisorienteret fokus på fx et erhvervsakademi eller en professionshøjskole, kan opleve, at der ikke lokalt er mulighed for at tage den ønskede uddannelse.

Regeringen vil:

- Iværksætte initiativer med henblik på at nedbryde barrierer for, at uddannelsesinstitutioner kan indgå i campusdannelser.
 - Understøtte, at erhvervsskoler opretter grundforløbsafdelinger i områder med svag uddannelsesdækning. Der afsættes 7,5 mio. kr. i en forsøgspulje.
 - I løbet af 2016 undersøge, hvordan større dele af en videregående uddannelse kan gennemføres andre steder end det geografiske udbudssted. Fx i form af forlagt undervisning eksempelvis på relevante erhvervscentre eller som e-læringstilbud, men også indeholdt i en decentral uddannelsesinstitutionsstruktur.
-

Dækning til bolig- og transportudgifter for erhvervsuddannelseselever i praktik

Danmark har brug for dygtige faglærte, så vi kan fastholde og skabe nye arbejdspladser bl.a. inden for produktions-, anlægs- og serviceerhverv. Praktikuddannelse er en vigtig del af erhvervsuddannelserne, og det er derfor vigtigt, at eleverne har gode muligheder for at få praktikpladser.

Virksomheder i tyndt befolkede områder kan have vanskeligt ved at tiltrække unge i praktik fra byerne og derved vanskeligt ved at skaffe kvalificeret faglært arbejdskraft. For at understøtte mobiliteten blandt erhvervsskoleelever kan uddannelsesinstitutioner med kostafdelinger i dag modtage tilskud for elever under skoleperioder. Elever i virksomhedspraktik kan dog ikke bo på kostafdelinger med tilskud, og disse elever skal derfor betale en pris svarende til den fulde omkostning for indkvartering på kostafdelinger.

Herudover kan muligheden for, at danske elever som en del af deres danske erhvervsuddannelsesforløb tager en praktikplads i Tyskland, styrkes. I dag kan en elev få tilskud til at tage i praktik i udlandet, hvis eleven har over 2½ timers samlet rejsetid fra sin danske bopæl til den udenlandske praktikplads. Det indebærer, at elever i det dansk-tyske grænseland samt Lolland og Falster, der kunne tage praktik i det tyske nærområde, typisk ikke kan modtage støtte. En udvidelse af muligheden for støtte kan fremme, at danske elever finder en praktikplads i Tyskland, hvilket på sigt bidrager til øget adgang til faglært arbejdskraft for danske virksomheder.

Regeringen vil:

- Give mulighed for, at erhvervsuddannelseselever i virksomhedspraktik kan blive indkvarteret med tilskud på erhvervsskolekostafdelinger i tyndt befolkede områder. Der afsættes 4,5 mio. kr. årligt i 2016-2017 og 5,5 mio. kr. årligt i 2018-2019, hvilket årligt forventes at understøtte 125 elevers praktik.
 - Give elever på erhvervsuddannelser i det dansk-tyske grænseland og Lolland og Falster bedre mulighed for at få dækning til boligudgifter mv. ved praktik i det tyske nærområde. Der afsættes 7 mio. kr. til en forsøgsordning i 2016-2019, som forventes at understøtte praktik for minimum 50-65 elever årligt.
-

Landdistriktsvækstpiloter, øget mobilitet hos ledige og styrket sammenhæng mellem erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen

Medarbejdere med en videregående uddannelse skaber innovation og øger produktiviteten i virksomhederne. Men andelen af medarbejdere med en videregående uddannelse er lavere i virksomhederne i landdistrikterne end i resten af Danmark. Regeringen ønsker at bidrage til øget innovation i virksomheder i landdistrikterne ved at understøtte ansættelsen af medarbejdere med en videregående uddannelse i virksomhederne. Selvom der på nuværende tidspunkt ikke er tegn på generelle flaskehalse på arbejdsmarkedet, kan der i enkelte brancher være mangel på arbejdskraft i nogle dele af landet, mens der indenfor samme branche er ledige i andre dele af landet. Det er derfor vigtigt, at ledige, herunder nyuddannede, er villige til at tage job i hele landet.

Der kan desuden være behov for at styrke sammenhængen mellem erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen på tværs af kommuner, regioner og stat, således at virksomhederne oplever en lettere og mere helhedsorienteret dialog med de offentlige virksomhedskonsulenter, og at virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft styrkes.

Regeringen vil:

- Etablere en landdistriktsvækstpilotordning, der giver mulighed for at yde op til 2-årig støtte til ansættelse af højtuddannede vækstpiloter til innovationsprojekter i små og mindre virksomheder i landdistriktskommuner. Der prioriteres 15 mio. kr. årligt i 2016-2019.
- Arbejde for tiltag, der styrker lediges mobilitet på arbejdsmarkedet.
- Invitere regioner og kommuner i 2016 til at samarbejde om at styrke sammenhængen mellem erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen. En tværministeriel arbejdsgruppe ned sættes i 2015 for at afdække gode eksempler på samarbejde samt redskaber og incitamenter til at styrke samarbejdet.

Et mere målrettet og fleksibelt AMU-system der matcher virksomhedernes kompetencebehov

AMU-systemet skal understøtte, at ufaglærte og faglærte kan opnå kompetencer, der efterspørges af virksomhederne, og som er en forudsætning for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet og for at udvikle sig i jobbet og til nye jobs. Kurserne fremmer derfor også, at virksomheder kan få opkvalificeret arbejdskraften til nye vækstmarkeder. Et serviceeftersyn har vist, at virksomheder og medarbejder oplever udfordringer i brugen af AMU-systemet. AMU-systemet omfatter eksempelvis 140 forskellige kompetencebeskrivelser, der dækker over 3.400 forskellige arbejdsmarkedsuddannelser og kan virke uigennemskueligt for virksomheder og kursister, ligesom virksomheder oplever forskellige administrative byrder. Endvidere er der en tendens til, at virksomheder inden for nogle brancher i stigende grad anvender andre kursustyper end AMU. Det kan være problematisk, såfremt det er udtryk for, at AMU-udbuddet ikke matcher behovet for kompetenceudvikling.

Regeringen vil:

- Drøfte med arbejdsmarkedets parter, hvordan AMU-systemet kan gøres mere målrettet og fleksibelt.

2.4.

Bedre videnoverførsel og udnyttelse af lokale erhvervsmuligheder

Erhvervspartnerkab for avanceret produktion og designprogram for små og mellemstore virksomheder

For at styrke Danmark som produktionsland foreslog Produktionspanelet i maj 2015 en øget indsats for at udbrede ny produktionsteknologi, materialer, automatisering og digitalisering til flere små og mellemstore virksomheder. Baggrunden for Produktionspanelets anbefaling er, at mange små og mellemstore fremstillingsvirksomheder mangler kendskab til nye automatiseringsløsninger og øvrige teknologier, der kan styrke deres produktivitet, produkt- og forretningsudvikling.

Godt design kan bidrage til, at danske virksomheders produkter og løsninger kan oppebære en højere pris og dermed konkurrere med lande med lavere produktionsomkostninger. Danmark har en stærk designtradition, og flere større danske virksomheder har i dag design som integreret del af deres produktudvikling. Men særligt blandt Danmarks mange små og mellemstore produktionsvirksomheder, hvoraf mange ligger uden for de større byer, er der fortsat et uudnyttet vækstpotentiale i at bruge design i udviklingen af produkter og services. I modsætning til investeringer i kendt teknologi og metoder ses investeringer i design og anden innovation ofte som mere risikable, fordi resultatet af investeringen er mindre forudsigelig.

Regeringen vil:

- Indgå et partnerskab med relevante erhvervs- og brancheorganisationer, der skal igangsætte initiativer, som fremmer automatisering og ny teknologi i små og mellemstore produktionsvirksomheder i hele landet. Der afsættes 7 mio. kr. i 2016 og 11 mio. kr. årligt i 2017-2019 til indsatsen.
- Iværksætte et nationalt matchmakingprogram, der skal skabe 500 matches mellem designere, designstuderende og små og mellemstore virksomheder, samt give små og mellemstore produktionsvirksomheder mulighed for at få tilskud til at afløfte en del af de indledende omkostninger i ved designinvestering. Der afsættes 4 mio. kr. årligt i 2016-2019 til indsatsen.

Analyse af mulighederne for at fremme produktion og anvendelse af avancerede biobrændstoffer

Avancerede 2. generations biobrændstoffer kan potentielt komme til at spille en større rolle i fremtidens transportsektor. EU's ministerråd har vedtaget et mål om, at avancerede biobrændstoffer skal udgøre 0,5 pct. af energiforbruget til vej og bane i 2020.

Produktion af avancerede biobrændstoffer vil være baseret på innovativ teknologi og føre til øget efterspørgsel efter og avanceret udnyttelse af restprodukter fra landbruget. En dansk produktion baseret på nyudviklet dansk teknologi kan potentielt danne grundlag for innova-

tion og teknologiekspor. Der findes dog ikke i dag et egentligt marked for avancerede biobrændstoffer, hverken i Europa eller globalt. Dette vil være forudsætningen for en eventuel fremtidig produktion.

Regeringen vil:

- Igangsætte en analyse af mulighederne for at fremme produktion og anvendelse af avancerede biobrændstoffer i Danmark alene baseret på private investeringer samt evt. EU-tilskud. Analysen forventes afsluttet i begyndelsen af 2016
-

Styrket samspil mellem videregående uddannelsesinstitutioner og virksomheder samt mellem Danmarks Innovationsfond og regionale videnmiljøer

Relevant viden fra universiteter mv. skal være til gavn for virksomhedernes vækst og udvikling. Samarbejdet mellem uddannelses- og forskningsinstitutioner og små og mellemstore virksomheder uden for de største byer skal styrkes, herunder ved at de Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS) i endnu højere grad understøtter videnbroer mellem uddannelses- og forskningsinstitutioner og virksomheder.

Prioriteringen af den strategiske forskning skal afspejle de langsigtede behov hos de private erhverv, der skal drive vækst og beskæftigelse, bl.a. inden for erhvervsmæssige styrkepositioner og behov som fx teknisk videnskab, fødevarer, biomedicin og turisme.

Ny forskningsbaseret viden skal derved danne grobund for udvikling af erhvervene i hele Danmark. Regeringen har derfor i aftale om fordeling af forskningsreserven 2016 prioriteret midler til den strategiske forskningsindsats på områder, der understøtter erhvervsmæssige styrkepositioner.

Danmarks Innovationsfond betjener virksomheder og forskningsinstitutioner i hele Danmark, ved at fonden afholder arrangementer og koordinerer sine aktiviteter med regionale og lokale aktører. For at styrke fondens betjening af hele landet er der også behov for en fysisk tilstedeværelse tættere på brugerne.

Regeringen vil:

- Styrke vidensamarbejde i udviklingskontrakterne med de videregående uddannelses- og forskningsinstitutioner og GTS'erne og sætte særligt fokus på institutionernes samspil med de lokale og regionale virksomheder.
 - I løbet af 2016 gå i dialog med uddannelses- og forskningsinstitutionerne og den lokale erhvervsservice samt de regionale væksthuse om udbredelse af best practice for de regionale vidensamarbejder.
 - Sikre, at Danmarks Innovationsfond fra 2016 i en 3-årig periode kan have medarbejdere placeret fysisk i tilknytning til regionale videnmiljøer.
-

Målrettet erhvervsindsats i områder ramt af økonomisk tilbagegang, ændret organisering af lokale aktionsgrupper og nye frikommuneforsøg skal styrke håndteringen af lokale udfordringer for vækst

I de områder af landet, der er hårdest ramt af økonomisk tilbagegang, kan det være nødvendigt med en særlig erhvervsindsats. Regeringen vil i samarbejde med de regionale vækstfora og lokale aktører udføre en målrettet erhvervsindsats i udvalgte områder udenfor de største byer, som er ekstraordinært hårdt ramt af økonomisk tilbagegang, og som samtidig har et erhvervspotentiale, der kan bygges videre på. Indsatsen vil bestå af et erhvervseftersyn i samarbejde med lokale og regionale aktører af et udvalgt område med henblik på, at der iværksættes en fælles handlingsplan, der indeholder konkrete tiltag indenfor fx erhvervsudvikling, planlov, uddannelse, beskæftigelsesindsats mv., og som gør brug af de eksisterende redskaber og institutioner, herunder inddragelse af erhvervsdrivende fonde og foreninger. Regeringen vil sammen med de regionale vækstfora i sammenhæng med de kommende vækstpartnerskabsaftaler som udgangspunkt udpege op til fire områder på tværs af regionerne, hvor der laves en erhvervsindsats.

Det lokale initiativ i kommunerne er vigtigt for at skabe vækst og udvikling i hele landet. Derfor skal de Lokale Aktionsgrupper (LAG), der tilvejebringer et lokalt initiativ til at øge erhvervsudviklingen og forbedre rammerne for bosætning i landdistrikterne, have gode rammer for at adressere lokale udfordringer. Det kan derfor være en udfordring, at nogle LAG'er skal dække geografiske områder med meget forskellige udfordringer og lokale ressourcer. Det kan gøre det svært at fastholde det lokale engagement.

De midler som er afsat til LAG skal hurtigere og lettere ud at virke i landdistrikterne, understøttet af mere smidig administration og praksis for LAG-indsatsen.

Kommunerne har efterlyst bedre muligheder for at understøtte vækst og udvikling lokalt. I et nyt frikommuneforsøg kan udvalgte kommuner få større frihed til at afprøve nye måder at understøtte lokale vækst- og udviklingsmuligheder, der kan give inspiration til afskaffelse og forenkling af statslige regler, der opleves som en barriere for lokal vækst.

Regeringen vil:

- Gennemføre en målrettet erhvervsindsats i områder, som er ekstraordinært hårdt ramt af økonomisk tilbagegang. Der afsættes 10 mio. kr. i 2016 og 8 mio. årligt kr. i 2017-2019 til konkrete indsatser, som gennemføres i samarbejde med regionale og lokale aktører.
- Styrke den lokale forankring af LAG-midlernes anvendelse ved at tilbyde de lokale aktionsgrupper at dele sig op, således at hver af de deltagende kommuner kan få en LAG. Omorganiseringen vil være frivillig og berører kun de LAG'ere, der tager imod tilbuddet.
- Fortsætte etableringen af lokale aktionsgrupper i de fiskeriafhængige områder. Lokale kræfter i 16 kommuner får mulighed for at danne en FLAG, hvor der kan udmøntes 16 mio. kr. årligt frem til 2018 – hvilket kan ske i tæt samarbejde med de etablerede LAG'ere i landdistrikterne.
- Som led i et nyt frikommuneforsøg i 2016-2019 give mulighed for at afprøve nye måder at understøtte lokale vækst- og udviklingsmuligheder.

3

Liberalisering af planloven mv.

*Det er lokal-
samfundet, der
bedst kender de
lokale styrker, og
derfor også dem
der bedst kan
skabe en positiv
udvikling.*

Der er i dag alt for mange eksempler på, at planloven og naturbeskyttelsesloven spænder ben for store og små tiltag, der kan skabe en positiv udvikling lokalt.

Det drejer sig bl.a. om kommuner, der i dag ikke har mulighed for at gøre landsbyer mere attraktive. Men også virksomheder, der ønsker at udvide, er i dag tvunget til at flytte virksomheden til den nærmeste by. Borgere oplever også, at de grundet en stram lovgivning ikke frit kan anlægge en ny terrasse eller højbed i deres have.

Konsekvenserne er mange. Landsbyerne er ikke så attraktive, som de kunne være. Virksomhederne skaber ikke det antal nye jobs i landdistrikterne, som de kunne gøre. Og borgerne kan ikke benytte deres private ejendom, som de måtte ønske.

Den eksisterende planlov er fra 1992, og selvom planloven er ændret adskillige gange siden, afspejler lovgivningen ikke de væsentlige forandringer, som Danmark har gennemgået i de seneste årtier. Bl.a. urbanisering betyder, at der er en række nye udfordringer i den kommunale fysiske planlægning, som er anderledes, end da lovgivningen blev udformet.

Mange steder uden for de største byområder og i landdistrikterne er der en faldende beskæftigelse, et svagt boligmarked, befolkningstilbagegang og en ændret befolkningssammensætning. Lokalt initiativ og engagement fra både kommuner, virksomheder og borgere er nøglen til at imødegå de udfordringer. Det er lokalsamfundet, der bedst kender de lokale styrker, og derfor også dem der bedst kan skabe en positiv udvikling.

Samtidig betyder urbaniseringen, at der i hovedstaden og de større byer er behov for mere fleksible rammer for at understøtte udviklingen, så vækstmulighederne kan udnyttes til fulde.

Desværre er administrationen af planloven over årene blevet for detaljeret, og det lægger for mange bånd på kommunernes planlægning. Samtidig kan planloven for borgere og virksomheder virke uoverskuelig og unødigt restriktiv. Det bremser det lokale initiativ og engagement unødigt.

Samtidig er der behov for at sikre en bedre balance i planloven mellem hensynet til vækst og udvikling i lokalområdet på den ene side og natur og miljø på den anden. Der skal fortsat tages hensyn til natur og miljø i planlægningen, men det skal ske mere fokuseret.

Regeringen vil derfor liberalisere planloven, så kommunerne får mere frihed. Kommunerne skal kunne tage de nødvendige initiativer for at gøre det attraktivt at drive virksomhed, bo og arbejde i hele landet. Det skal foregå lokalt uden unødigt statslig indblanding. Kommunerne er med kommunalreformen blevet større og mere professionaliserede. Dermed er de bedre klædt på til opgaven.

Samtidig skal virksomheder og borgere have større frihed til at udvikle deres ejendomme. Det gælder bl.a. iværksættere, små og mellemstore virksomheder og landbruget. Ligesom turismen skal have bedre rammer til at kunne udvikle nye destinationer og oplevelser og dermed skabe nye jobs.

Foruden planloven er naturbeskyttelsesloven med til at begrænse, hvilken udvikling der kan ske langs kysterne. Det er i dag ikke altid muligt at etablere fx bådskure eller toiletfaciliteter inden for 300 meter fra strandkanten. Regeringen vil give bedre muligheder for, at virksomheder, private borgere og det lokale foreningsliv kan skabe tidssvarende faciliteter og anlæg langs kysterne, så man kan benytte naturen samtidig med, at den fortsat beskyttes.

Liberaliseringen af planloven skal dermed skabe bedre vilkår for vækst og udvikling både i og uden for de største byer. Det er hensigten, at loven evalueres nogle år efter, at den er trådt i kraft.

3.1.

Friere rammer for kommunernes planlægning og administrative lettelser

Mindre statslig indblanding i kommunernes planlægning

Kommunerne kender både de lokale potentialer for vækst og udvikling samt behov og ønsker lokalt hos virksomheder og borgere og er derfor de mest egnede til at afveje de forskellige samfundsinteresser i den fysiske planlægning. Der skal derfor være mere frihed og fleksibilitet for kommunerne i planloven.

Staten kan i dag stoppe den kommunale planlægningsproces ved at gøre indsigelse. Det kan statslige myndigheder gøre, hvis de vurderer, at de kommunale planer er i strid med statslige interesser. De statslige interesser spænder dog meget bredt i dag. En statslig myndighed kan fx beslutte, at en virksomhed på Sydfyn ikke må udvide, fordi beplantningen kan skygge for en nærliggende kirke. Eller om der må sættes skilte op langs motorveje i Sønderjylland, så der skabes synlighed for virksomheder.

Kommunerne skal have mere frihed i planlægningen. Samtidig skal der fortsat være gode muligheder for at tiltrække og fastholde store produktionsvirksomheder i Danmark.

Regeringen vil:

- Sikre, at staten fremadrettet alene stopper den lokale planlægning med indsigelser, når der er tale om væsentlige nationale interesser, som bl.a. fastholdelse af store produktionsvirksomheder, transportkorridorer, natur og miljø, kulturarv og landskaber.
-

Kortere høringsfrister, fleksible rammer for kommunernes planlægning og nyt klagenævn

Planloven sætter restriktive rammer for, hvordan den kommunale planlægning skal forløbe. Det betyder, at kommunerne har svært ved at handle, hvis der opstår nye behov, som planloven ikke tager højde for. Det kan være opsætning af tele- og mobilkommunikationsmaster eller midlertidig anvendelse af fx erhvervsområder til sport og teater.

Endvidere er der behov for i endnu højere grad at understøtte en kortere og mere effektiv planlægningsproces i kommunerne, som bl.a. omhandler høringsperioden for lokalplaner og kommuneplantillæg.

Med en liberalisering af planloven følger samtidig et behov for et nyt klagesystem for planklager. Det skal medvirke til, at afgørelser på planområdet i højere grad afspejler en bedre balance mellem hensynet til vækst og udvikling over for hensynet til natur og miljø.

Regeringen vil:

- Indføre kortere høringsfrister for lokalplaner og kommuneplantillæg, så høringer nedsættes fra minimum 8 uger til minimum 4 uger for forslag til lokalplaner og mindre kommuneplantillæg
 - Indføre et forenklet lokalplaninstrument med begrænsede krav til redegørelse og bestemmelser og med en kortere høringsfrist fra 8 uger til 2 uger.
 - Udvide mulighederne for at dispensere fra lokalplaner, hvorved behovet for udarbejdelse af nye lokalplaner mindskes.
 - Kortlægge i samarbejde med KL, hvordan lokalplaner kan udarbejdes som fuldt digitale planer.
 - Nedlægge det nuværende Natur- og Miljøklagenævn og etablere to nye klagenævne i Klagenævnene hus for hhv. planområdet og natur- og miljøområdet.
 - Indføre et differentieret klagegebyr for klager på planområdet og natur- og miljøområdet.
-

3.2. Nye udviklingsmuligheder i landdistrikterne og for produktion

Ny anvendelse af tomme bygninger til gavn for iværksætteri og virksomheder

Der er et voksende antal tomme landbrugsbygninger, skoler, mejerier mv. i landdistrikterne. Baggrunden er både strukturudviklingen i landbruget, hvor landbrug slås sammen til større og mere effektive bedrifter. Men også et svagt boligmarked, befolkningstilbagegang og en ændret befolkningssammensætning er medvirkende til, at der er kommet flere tomme bygninger i særligt de tyndere befolkede dele af landet.

I dag tillader planloven, at overflødige landbrugsbygninger anvendes til andre erhverv eller beboelse, mens fx skoler og mejerier ikke må bruges til nye formål uden en særlig kommunal tilladelse. Bygningerne er ofte relativt billige og rummer et potentiale for iværksættere og virksomheder, som kan skabe bedre mulighed for vækst og udvikling.

Derudover er der en række unødige begrænsninger på, hvordan bygninger må anvendes og udvides. Der må således kun etableres 10 ferieboliger i overflødiggjorte landbrugsbygninger, som fx store tomme stuehuse. Ligeledes er det kun mindre virksomheder med maksimalt 5

ansatte, der i dag må udvide deres bygninger med op til 500 m². Dermed er virksomheder tvunget til at flytte fra landdistrikterne, netop som de begynder at klare sig godt og måske kan skabe lokal jobs og sikre en lokal vækst.

Regeringen vil:

- Tillade, at alle overflødiggjorte bygninger kan tages i brug til anden anvendelse, herunder ferieboliger.
- Fjerne loftet over, hvor mange ferieboliger der kan etableres i overflødiggjorte landbrugsbygninger.
- Give virksomheder på landet ret til at udvide bygninger med op til 500 m² uden landzone-tilladelse.
- Igangsætte et servicetjek af erfaringer og potentiale i alternativ arealanvendelse i affolkede områder.

Bedre og mere tidssvarende rammer for landbrug mv. ved udvidelse og opførelse af ny bebyggelse

Strukturudviklingen i landbruget betyder, at der er kommet større bedrifter og behov for nye bygninger for, at produktionen kan være effektiv og indtjeningen sikres. Planloven sætter i dag unødigt ufleksible rammer for, at der kan etableres de bygninger, der er nødvendige for at sikre produktionen og indtjeningen.

Derudover skal kommunerne i dag udpege eksisterende og potentielle naturområder til et såkaldt Grønt Danmarkskort som led i den kommunale planlægning. Det gælder også naturområder udover de, der er bestemt af anden lovgivning som fx Natura 2000 områder. Regeringen vurderer ikke, at der er brug for et Grønt Danmarkskort som led i den kommunale planlægning, idet kommunerne allerede har de nødvendige planlægningsinstrumenter.

Regeringen vil:

- Sikre at nybyggeri i tilknytning til en landbrugsejendom kan etableres mere end 20 m væk fra eksisterende bebyggelse.
- Hæve grænsen for størrelsen af til- og ombygning af helårshus uden landzonetilladelse fra 250 m² til 500 m².
- Give mulighed for opførelse af erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri til dambrug uden landzonetilladelse.
- Fjerne kravet om, at kommunerne skal udpege eksisterende og potentielle naturområder til Grønt Danmarkskort.

Nye muligheder for omdannelse og udvikling af mere attraktive landsbyer

Mange landsbyer er i dag i forfald. Husene kan ikke sælges og forfalder. Det skæmmer byen for borgere, der bor og færdes der. Samtidig har det en negativ effekt på boligpriserne i området, også for velholdte og ellers attraktive huse.

Kommunernes frihed til at udvikle landsbyerne gennem planlægning for at sikre en mere positiv udvikling begrænses i dag af en række regler. Det er fx ikke muligt for kommunerne at lave en helhedsorienteret og langsigtet plan for omdannelse af en landsby, hvor faldefærdige huse nedrives, nye og sammenhængende boligområder udvikles rundt om byen, og husene kan placeres mere naturskønt og længere fra vejen. Kommunerne har behov for nye og bedre værktøjer til at arbejde strategisk med udvikling af udvalgte landsbyer.

Det kræver i dag en særlig tilladelse til at opføre en ny bolig, når en eksisterende bolig er revet ned. En tilladelse gælder normalt i tre år, hvilket skaber tilbageholdenhed med at nedrive bygninger. Der er samtidig få muligheder for at bygge nyt andre steder på grunden, end der hvor en nedrevet bygning stod. En grund på hovedgaden i en mindre landsby er dermed ikke så attraktiv, som den kunne være, fordi et nyt hus ikke må flyttes længere fra vejen. Det er med til at holde landsbyerne fast i en negativ spiral med fraflytning, faldende boligpriser og forfald.

Endelig er der områder i landdistrikterne med kraftigt faldende befolkningstal. Her kan der være et potentiale for ny udvikling, hvis arealerne bruges til nye formål, som eksempelvis store vindmølleparker. Erfaringerne er imidlertid i dag begrænsede.

Regeringen vil:

- Give kommunerne mulighed for hvert fjerde år at udpege to omdannelseslandsbyer, hvor kommunen får særlige frie rammer til at skabe en helhedsorienteret og langsigtet plan for omdannelse af landsbyen.
- Give kommunerne mulighed for at tillade nedrivning med henblik på opførelse af erstatningsbyggeri et andet sted på grunden, fx flytte boligen længere væk fra vejen.
- Forlænge fristen for at udnytte en landzonetilladelse fra 3 år til 5 år.
- Give en 10-årig byggeret ved ejerens frivillige nedrivning af en bolig.
- Undersøge, hvordan kommunerne kan få bedre rammer til en mere helhedsorienteret og sammenhængende planlægning.
- Der gennemføres et servicetjek af erfaringer og potentiale i alternativ arealanvendelse i affolkede områder.

Fleksible muligheder for udlejning og anvendelse af sommerhuse

Sommerhusområderne er omdrejningspunkter for turismen uden for de større byer. De er med til at understøtte butikslivet og skabe jobs lokalt og dermed også med til at fastholde liv og udvikling i lokalsamfundene.

Vinterhalvåret er lavsæson for turismen i Danmark. Indtjeningen er lav, og der er mindre behov for arbejdskraft. Sommerhuse må i dag ikke anvendes til overnatning fra 1. oktober til 1. marts, med undtagelse af kortvarige ophold. Det kan være med til at begrænse udbuddet af udlejningssommerhuse og dermed antallet af turister i landdistrikterne i vinterhalvåret.

Samtidig er der i dag ikke mulighed i sommerhusloven for at købe og udleje sommerhuse alene med henblik på indtjening. Det skyldes bl.a. den såkaldte sommerhusprotokol, der sætter de overordnede rammer for, hvilke regler, der kan fastsættes for udlejning af sommerhuse i Danmark. En større fleksibilitet i sommerhusloven vil kunne understøtte, at turismepotentialet i sommerhusområderne kan udnyttes bedre.

Mange vil gerne bo mere i deres sommerhus, når de går på pension. Pensionister har i dag ret til at bo i deres sommerhus i sommerhusområder hele året, hvis de har ejet sommerhuset i 8 år. Kommunerne kan give mulighed for helårsbeboelse i sommerhuse uden for sommerhusområder. Pensionisterne er med til at skabe liv i sommerhusområderne og holde liv i butikkerne uden for sæsonen.

Regeringen vil:

- Give mere fleksible rammer for brug og udlejning af sommerhuse i vinterhalvåret ved, at sommerhuse i sommerhusområder kan benyttes i 34 uger om året mod 26 uger i dag.
 - Undersøge, hvordan reglerne i sommerhusloven vedr. erhvervmæssig udlejning kan moderniseres, uden at de kommer i konflikt med sommerhusprotokollen.
 - Sikre pensionister ret til at bo i deres sommerhus hele året, uanset hvor længe de har ejet sommerhuset, og om det ligger i et sommerhusområde eller i det åbne land.
-

Større hensyn til produktionsvirksomheder i den kommunale planlægning

Store produktionsvirksomheder vil ofte medføre støj- og lugtgener. Det er vigtigt for virksomhederne, at kommunernes planlægning ikke begrænser dem i deres produktion og videre udvikling. Der er i dag for mange eksempler på, at placeringen af nye boligområder sætter produktionsvirksomhederne under pres, så de i sidste ende må flytte, og jobs forsvinder fra lokalområdet. Det påfører virksomhederne væsentlige omkostninger og kan i værste fald betyde, at de flytter væk fra Danmark. Der er derfor behov for en revision af reglerne for virksomheders miljøpåvirkning.

Der er endvidere behov for mere objektive kriterier for, hvornår kommuner kan planlægge at tage nye arealer i brug til byformål.

Regeringen vil:

- Præcisere, hvornår der kan udlægges nye arealer til byvækst ved at fastsætte objektive kriterier for kommunens opgørelse af behovet for nyudlæg.
 - Revidere regler vedrørende virksomheders miljøpåvirkning, senest i sommeren 2016, for at sikre, at virksomheders vækst- og udviklingsmuligheder ikke begrænses af nye boliger mv.
 - Ændre reglerne for at etablere midlertidige opholdssteder for flygtninge, således at fx støjkrav kan fraviges.
-

3.3.

Større kommunal frihed til planlægning langs kysterne

Ophævelse af kystnærhedszonen men fortsat beskyttelse af natur og miljø

Den såkaldte kystnærhedszone sætter i dag særligt restriktive rammer for kommunernes planlægning fra kysten og ca. 3 km ind i landet. Kommunerne kan fx kun udlægge nye byområder, hvis der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse, og der er et generelt forbud mod udlæg af nye sommerhusområder. Kystnærhedszonen har sin baggrund i regler fra 1970'erne.

Der er i dag ikke længere det samme behov for at begrænse kommunernes muligheder for at planlægge i de kystnære områder.

Det skyldes, at kommunerne med kommunalreformen er blevet større og mere professionaliserede. Samtidig kender de både kvaliteten i de lokale landskaber, miljøet og naturen, og de forstår de lokale potentialer for vækst og udvikling bedre, end man gør i København.

Regeringen har tillid til, at kommunerne kan foretage afvejningen af, hvad der må ske uden for de fredede natur- og miljøområder, så natur og miljø fortsat beskyttes, men der også gives bedre muligheder for vækst og udvikling langs kysterne. På samme måde som kommunerne i dag foretager afvejningen i de øvrige områder i det åbne land.

Derudover udgør fredninger og Natura 2000 områder i dag ca. en fjerdedel af kystnærhedszonen og beskytter således landskab, natur og miljø her. Disse områder skal fortsat være beskyttet mod byudvikling og udlæg af nye sommerhusgrunde, ligesom strandene og klitlandskabet fortsat skal beskyttes af strandbeskyttelseslinjen og reglerne om klitfredning, men der skal være mere fleksibilitet i reglerne.

Der lægges derfor op til, at kystnærhedszonen ophæves og erstattes af de almindelige regler for landzone. Dog vil der være særligt udvalgte regler for kystnær planlægning, hvor kommunerne fortsat skal sikre og forbedre offentlighedens adgang til kysterne. Staten skal derudover afgøre, hvor der kan udlægges nye kystnære sommerhusområder på baggrund af en ansøgning fra kommunerne. Endelig vil staten fortsat have mulighed for at gøre indsigelse mod planforslag og udstede landsplandirektiver om planlægning ved kysterne.

Regeringen vil:

- Ophæve reglerne vedr. kystnærhedszonen, således at de almindelige landszoneregler gælder langs kysterne, og natur og miljø fortsat beskyttes af fredninger mv.
- Give mulighed for udlæg af nye sommerhusområder, der fastlægges ved landsplandirektiv, på baggrund af dialog mellem staten og kommunerne.

Ændring af strandbeskyttelsesreglerne

De danske strande er i dag beskyttet af strandbeskyttelseslinjen, der strækker sig fra strandkanten og 300 meter ind i landet. Strandbeskyttelseslinjen reguleres i naturbeskyttelsesloven, hvor der inden for denne linje gælder et forbud mod tilstandsændringer. Reglerne sikrer dermed, at strandene forbliver det aktiv, som de er for både dem, der bor tæt ved, og turisterne der kommer på besøg. Det samme gør et forbud om byggeri mv. i klitlandskabet.

Reglerne hindrer imidlertid, at strandene kan benyttes af foreninger, virksomheder og borgere til aktiviteter, der ikke skader natur og miljø. Bådklubber kan ikke frit opsætte et skur til opbevaring af deres grej og både, og spejderne kan ikke frit lave en bålhytte. Der kan ikke opføres fx iskiosker og toiletfaciliteter, der kan bidrage til at fremme kystturismen. Samtidig skal borgere, der ejer en grund, der ligger inden for strandbeskyttelseslinjen, i dag søge om dispensation for at få lov til fx at anlægge en terrasse eller lave højbede i deres egen have.

Regeringen vil:

- Ændre reglerne om strandbeskyttelse, så borgere, hvis grund er beliggende indenfor 300 meter fra strandkanten, frit må foretage mindre ændringer på grunden, dog opretholdes forbuddet mod ændringer i selve klitten.
- Ændre reglerne om strandbeskyttelse, så virksomheder og det lokale fritids- og foreningsliv kan skabe tidssvarende faciliteter og anlæg langs kysterne.

3.4.

En national turismestrategi og nye forsøgsprojekter for kyst- og naturturisme

Turismen er et internationalt væksterhverv og samtidig et erhverv, der kan bidrage til vækst og udvikling også uden for de store byer. Men konkurrencen om turisterne er hård. Der er derfor behov for at styrke rammevilkårene for dansk turisme, så ikke mindst væksten inden for kyst- og naturturismen understøttes. Således er der bl.a. behov for at udvikle attraktive og tidssvarende turismeprodukter, forbedre konkurrencedygtigheden og effektivt markedsføre Danmark som turismedestination. Tilgængelighed og information er ligeledes vigtige elementer i at skabe vækst og udvikling i turismen.

En forudsætning for styrket vækst i kyst- og naturturismen er, at der er mulighed for at udvikle nye attraktive overnatningstilbud og oplevelsesmuligheder, også i de kystnære områder. Forsøgsordningen for kyst- og naturordningen har givet regeringen mulighed for at give tilladelse til 10 perspektivrige turismeprojekter, der ellers ikke ville kunne gennemføres. Projekterne er spredt over hele landet og omfatter bl.a. etableringen af nye oplevelses- og feriecentre ved Vesterhavet, på Als og på Møn, nye aktivitets- og overnatningsmuligheder ved strande i både Vestjylland, Nordjylland, Nordsjælland og på Fyn samt styrkelse af eksisterende turismeattraktioner, som Stevns Klint og Knuthenborg Safaripark på Lolland.

Projekterne vil, når de gennemføres, betyde nye store investeringer på op mod 4 mia. kr. i kyst- og naturturismen, som lokalt vil kunne bidrage med ny vækst og arbejdspladser. Når projekterne skal realiseres, skal kommunerne fortsat leve op til øvrige lovgivningskrav, der ikke bliver dispenseret for i forsøgsordningen, bl.a. i forhold til fredninger og Natura 2000-områder, samt gennemføre de nødvendige planprocesser og miljøvurderinger. Forsøgsordningen har vist, at der rundt omkring i landet er mange gode ideer til projekter, som kan styrke og udvikle kyst- og naturturismen. Regeringen ønsker derfor at indføre en ny styrket forsøgsordning, så yderligere 15 miljømæssigt bæredygtige turismeprojekter kan gennemføres. Som led i den nye forsøgsordning vil der blive skabt mulighed for, at der kan udlægges nye sommerhuse i tilknytning til nye feriecentre for at sikre bedre rammer for realisering af turismeprojekter med stort vækstpotentiale.

Campingpladserne er centrale for udviklingen af kystturismen, men det nuværende campingreglement begrænser pladsernes muligheder for at tilbyde tidssvarende og attraktive faciliteter, som bl.a. overnatning i mobile homes.

Med bedre skiltning bliver det nemmere at finde vej til lokale erhverv og turistattraktioner som overnatningsmål, spisesteder, naturområder, badestrande, golfbaner og lokale eller nationale seværdigheder. Dermed vil det blive lettere for lokale erhverv og turistmål at tiltrække besøgende, og det vil understøtte mulighederne for udvikling i landdistrikterne.

Regeringen vil:

- Fremlægge en national turismestrategi i foråret 2016 på baggrund af arbejdet i Det Nationale Turisforum.
- Etablere en ny styrket forsøgsordning for kyst- og naturturisme, som gør det muligt i 2016/2017 at give tilladelse til 15 miljømæssigt bæredygtige turismeprojekter.
- Undersøge mulighederne for tilpasning af reglerne i campingreglementet til nye ferieønsker.
- Igangsætte et serviceeftersyn af reglerne for skiltning i det åbne land.

3.5.

Bedre udviklingsmuligheder for detailhandlen

Færre restriktioner på butikkers størrelse og placering

Detailhandlen er under konstant udvikling. Forbrugernes ønsker ændrer sig over tid og efter forskellige varer. Der har gennem længere tid været tendens mod færre, men større butikker. Samtidig giver udviklingen af e-handlen nye muligheder både i forhold til, hvor butikkerne placerer sig og i forhold til nye butikskoncepter. E-handlen vokser, og konkurrencen ændrer sig – også i forhold til udlandet. Udviklingen betyder, at der er behov for at se med friske øjne på, om planlovens detaljerede bestemmelser for butikkers størrelse og placering fortsat er tidssvarende, og om vi får tilstrækkelig glæde af de nye muligheder.

Planloven sætter i dag grænser for butikkernes størrelse og placering for både dagligvarebutikker og butikker, der sælger udvalgsvarer, dvs. bøger, elektronikvarer, tøj, møbler osv. Begrænsningerne kan medvirke til, at danske forbrugere betaler unødigt høje priser og får et mere begrænset vareudvalg.

Produktivitetskommissionen har dokumenteret et efterslæb i produktiviteten i den danske detailhandel. Kommissionen anbefalede på den baggrund, at reglerne vedrørende størrelse og placering af nye butikker skulle lempes væsentligt for at styrke produktiviteten og derigennem opnå et højere serviceniveau, lavere priser og et større vareudvalg til gavn for forbrugerne.

Regeringen ønsker at gøre op med regler, der gør det dyrt at være dansker.

Udvalgsvarer – kommunerne skal have frie rammer til planlægningen

Handlen med udvalgsvarer er under hastig udvikling og sker i stigende omfang via e-handel. Omkring 14-16 pct. af udvalgsvarerne sælges i dag over nettet. E-handelsbutikker er ikke underlagt samme restriktioner som de fysiske butikker i forhold til størrelse og placering. Det giver e-handelsbutikkerne en konkurrencefordel. Det gælder også for de udenlandske e-handelsbutikker, der lægger et stort konkurrencepres på den danske detailhandel.

Når forbrugerne vælger udvalgsvarerbutik, er det oftest et spørgsmål om, hvorvidt butikken fører det ønskede mærke, har god service, lave priser og et stort vareudvalg. Forbrugerne lægger altså vægt på sortimentet, hvilket kan være med til at udfordre butikkernes størrelse. Som reglerne er i dag, må de almindelige udvalgsvarerbutikker ikke være større end 2.000 m². Kun i byer med flere end 40.000 indbyggere kan der bygges nye butikker, der er større end det. Regeringen ønsker mere fleksibilitet i forhold til udvalgsvarerbutikkernes størrelse og placering. Alle byer skal fremover have mulighed for udvalgsvarerbutikker uden størrelsesbegrænsninger.

Kommunerne skal samtidig have mulighed for at udlægge nye aflastningsområder, dvs. butiksområder uden for bymidterne, fx hvor der er særlig god vejbetjening. Det giver bedre mulighed for større butikker, der nogle steder kan være svære at placere i bymidterne. Butikker der kan føre et større vareudvalg og med stordriftsfordele kan give forbrugerne lavere priser.

Det skal understreges, at det netop er kommunerne, som med deres konkrete planlægning bestemmer, hvor og i hvilket omfang der kan etableres aflastningsområder og gives mulighed for store udvalgswarebutikker. Lempelser af planlovens nuværende begrænsninger på butiksstørrelser og placering giver således ikke butikskæder ret til at placere sig overalt. Store butikker kommer kun dér, hvor kommunerne giver mulighed for det med lokal planlægning, som også skal gennem offentlig høring, før den kan få virkning.

E-handelsvirksomheder har mulighed for at placere sig i erhvervsområder, hvor planloven ikke sætter krav til virksomhedernes størrelse. De fysiske butikker og e-handelsvirksomhederne skal have mere lige vilkår for at drive virksomhed. Vi skal samtidig blive endnu bedre til at udnytte de mange muligheder ved e-handel. Flere og flere fysiske butikker kombinerer i dag deres salg med e-handel, så en bredere kundekreds kan nås. Der er et potentiale i at udvide med salg til kunder uden for nærområdet – også for butikker, der i dag ligger uden for de større byer. Det er samtidig områder, hvor lavere ejendoms- og lejepriser gør det attraktivt at placere e-handelsbutikker og lagerfaciliteter.

Den omfattende e-handel med udvalgsvarer giver desuden alle borgere i Danmark – uanset bopæl – adgang til det bredest mulige vareudbud. Det giver også friere rammer til at bosætte sig, hvor man finder det bedst.

Regeringen vil:

- Ophæve størrelsesbegrænsningen på 2.000 m² for udvalgswarebutikker i bymidten, bydelscentre og aflastningsområder, uanset bystørrelse.
- Give bedre mulighed for udlæg af aflastningsområder

Dagligvarer – større fleksibilitet omkring butiksstørrelser men behov for fysisk nærhed

Når det gælder dagligvarer, er der flere hensyn. Adgangen til dagligvarer er en nødvendighed for alle borgere, og derfor er fysisk nærhed til dagligvarebutikker fortsat vigtig. Når forbrugere vælger dagligvarebutik, er det oftest butikkens beliggenhed, udvalget af varer og lave priser, der er afgørende.

Dagligvarehandlen i Danmark er kendetegnet ved mange mindre butikker. Discountbutikker udgør eksempelvis en stadig større andel af den samlede dagligvarehandel. I Danmark er der flere butikker pr. borger end i vores nabolande, og vi handler dagligvarer hyppigere. Knap 9 ud af 10 dansker har under 2 km til den nærmeste dagligvarebutik. Herudover er e-handlen med dagligvarer ikke så omfattende som for udvalgsvarer.

Planloven sætter i dag en række grænser for dagligvarebutikkernes størrelse, alt efter deres placering. Det kan være en hindring for, hvor effektiv en butik kan være, hvor stort et sortiment den kan have, hvor meget den konkurrerer med andre, og hvor billige varer den kan tilbyde. Derfor skal reglerne på dette punkt gøres mere fleksible, så dagligvarebutikker kan bygges lidt større, hvis ejeren finder det rentabelt. Det kan også give plads til mindre skift i butikskoncepter, hvor de nuværende butikker ligger, så fx en Dagli'Brugsen kan blive til en SuperBrugsen.

I forbindelse med dette udspil lægger regeringen ikke op til at give nye muligheder for at etablere hypermarkeder, dvs. de meget store lavprisvarehuse. Regeringen ønsker større fleksibilitet omkring planlovens nuværende rammer. For at tillade planlægning for lidt større butikker med bredere varesortiment og lavere priser, skal reglerne gøres mere fleksible, men ikke sættes helt fri af hensyn til den fysiske nærhed.

Ved at hæve grænserne fra henholdsvis 1.000 til 2.000 m² og fra 3.500 til 5.000 m² i forskellige områder vil forbrugerne fortsat kunne have kort afstand til den nærmeste butik samtidig med, at der gives rum for mere produktive butikker, der kan have lavere priser og bredere sortiment inden for dagligvarer. De nye grænser åbner dermed ikke op for nye hypermarkeder, såsom de traditionelle lavprisvarehuse der typisk er 10.000-30.000 m²

Ligesom for udvalgswarebutikker skal det understreges, at det fortsat er kommunerne, som med deres konkrete planlægning bestemmer hvor og i hvilket omfang, der gives mulighed for større dagligvarebutikker. Større butikker vil således ikke kunne etableres uden en forudgående lokal stillingtagen og offentlig høring.

Regeringen vil:

- Hæve størrelsesbegrænsningerne for dagligvarebutikker i lokalcentre og som enkeltstående butikker fra 1.000 til 2.000 m², mens grænsen for dagligvarebutikker i bymidter, bydelscentre og aflastningsområder hæves fra 3.500 til 5.000 m².

Andre forslag til at understøtte fleksibilitet i detailhandlen

Detailhandlen spænder vidt og består af en lang række forskellige underbrancher. Her kan udviklingen være forskellig og konkurrencesituationen variere. På nogle områder udfordres den fysiske detailhandel af e-handlen, men der er samtidig store muligheder ved den digitale handel, herunder også for områder uden for de største byer.

Det er allerede i dag muligt at etablere e-handelsbutikker overalt, også i erhvervsområder, men der har i nogle tilfælde været uklarhed om, hvad der præcist gælder for denne type af virksomhed. Flere vælger at have et showroom tilknyttet e-handelsvirksomheden, og hvor disse måtte ligge i erhvervsområder, er det også tilladt at have et begrænset fysisk salg fra butikkernes showroom. For at skabe klarhed om reglerne, vil omfanget af fysisk salg fra disse showrooms blive præciseret nærmere med en vejledning.

Regeringen vil også med jævne mellemrum udarbejde en redegørelse om udviklingen i detailhandlen for at følge op på udviklingstendenser og de nye regler.

Derudover vil regeringen lette de administrative krav for kommunerne i deres planlægning ud fra planloven, så fokus i større grad kan være på, hvad der tjener udviklingen i den enkelte kommune bedst.

Med aftale om finanslov for 2016 annulleres den tidligere regerings reklameafgift, før den træder i kraft. Der er afsat 180 mio. kr. til at finansiere annulleringen af reklameafgiften efter tilbageløb og adfærd i 2016 og 190 mio. kr. varigt. Dette vil lette omkostninger for detailhandelsvirksomheder.

Regeringen vil:

- Klargøre mulighederne for e-handel med showrooms med ny vejledning.
 - Ophæve kravet om brug af den statistiske metode til fastlæggelse af bymidter.
 - Lempe redegørelseskravene til kommuneplanlægningen.
-

3.6. Planlægning i de større byer

Revision af landsplandirektivet for hovedstadens planlægning

Det fremgår af planloven, at kommuneplanlægningen i hovedstadsområdet skal udføres på grundlag af en vurdering af udviklingen i området som helhed og sikre, at hovedprincipperne i den overordnede fingerstruktur videreføres. Den første fingerplan for hovedstaden blev udgivet i 1948, og fingerplanen har været styrende for hovedstadsområdets udvikling siden. Den seneste samlede plan for hovedstadsområdet er landsplandirektivet Fingerplan 2013.

Den øgede vækst og tilflytning til hovedstadsområdet giver imidlertid anledning til at adressere de videre rammer for planlægningen i hovedstadsområdet i forhold til byvækst og byudvikling, infrastruktur, placering af virksomheder mv. For at planlægningen af hovedstaden foregår hensigtsmæssigt, er det nødvendigt med et tilbundsående forarbejde af effekterne af den nuværende fingerplan og evt. justeringer heraf.

Regeringen vil:

- Igangsætte et forarbejde til en revision af landsplandirektivet for hovedstadsområdet, som bl.a. kan vedrøre de grønne kiler, erhvervsudvikling, boligudbygning, transportkorridorer mv. Forarbejdet færdiggøres i 2016.
-

Færre krav om almene boliger i forbindelse med lokalplanlægningen af nye boligområder

I 2015 gennemførte den tidligere regering en lovændring, som gav kommunerne mulighed for at stille krav om almene boliger i forbindelse med lokalplanlægning af nye byområder til boligformål. Konkret kan der stilles krav om op til 25 pct. almene boliger. Kommunerne kan stille sådanne krav, uanset om der er tale om offentlige eller private grunde.

Det betyder, at en grundejer skal sælge sin grund til en af de almene boligorganisationer, hvis ejeren ønsker at ændre anvendelsen af grunden fra erhverv til nyt boligbyggeri. Det skyldes, at det er de almene boligafdelinger, der skal eje grunden for, at der kan opføres almene boliger. Det kan medføre, at grundejeren må sælge grunden til en lavere pris.

Regeringen mener, at en blandet boligsammensætning i byerne er ønskelig, men det bør kunne nås ad frivillighedens vej.

Regeringen vil:

- Fjerne muligheden i planloven for, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte krav om, at der skal være op til 25 pct. almene boliger i forbindelse med lokalplanlægningen for nye boligområder.
-

4

Gode muligheder for at bo og leve i hele Danmark

Der skal være gode vilkår for at bo både på landet og i de større og mindre byer og have et godt arbejdsliv, familieliv og trygheden ved, at de offentlige institutioner er tilgængelige. Regeringen vil gøre det lettere og mere attraktivt for unge, familier og ældre at bo og bosætte sig i landdistrikterne.

Adgang til bredbånd og mobildækning understøtter vækst i alle dele af landet, og de digitale muligheder får en stadig stigende betydning i vores hverdag. Virksomheder har svært ved at drive forretning optimalt uden en ordentlig bredbåndsforbindelse, og små, selvstændige iværksættere kan vanskeligt drive virksomhed fra deres boliger uden bredbånd eller mobildækning. Børn og unge er ofte afhængige af en god digital infrastruktur for at kunne følge deres uddannelse. Der er i dag stadig husstande og virksomheder, for hvem det ikke er muligt at få gode mobil- og bredbåndsforbindelser, og det er særligt lokale områder uden for byerne, der ikke har en ordentlig dækning. Regeringen har fokus på, at mobildækningen og udrulningen af bredbånd styrkes de steder, hvor det ikke er rentabelt for kommercielle virksomheder at udrulle inden for den nærmeste fremtid.

Boligen er rammen om vores familie og vores liv, og bygninger er rammen om erhverv, indkøb, skoler, fritidsaktiviteter mv. Når boliger og bygninger mister deres oprindelige funktion, kan der være en risiko for, at de står tomme og ender som forladte bygninger. I en række kommuner er over 10 pct. af boligerne tomme. Selvom der er tomme og måske faldefærdige bygninger i et område, har de fleste områder stadigvæk potentiale og borgere, der gerne vil bo der. Derfor ses også mange steder lokalsamfund, der organiserer og samler de lokale kræfter omkring forbedringer af de fysiske rammer og skaber finansiering hertil samt kommuner, der gør en stor indsats for at rive tomme faldefærdige bygninger ned. Men der kan gøres mere.

Der findes en række konkrete eksempler på, at det for virksomheder og borgere i landdistrikterne kan være en udfordring at opnå finansiering af boliger og erhvervsejendomme. På den baggrund har et udvalg om finansiering af boliger og erhvervsejendomme i landdistrikterne belyst udlånsituationen i landdistrikterne og årsagerne til udfordringen.

Udvalget konkluderer overordnet, at de afgørende udfordringer for landdistrikterne ikke primært er af finansiel karakter. Udfordringerne skal ses i sammenhæng med tendensen til faldende befolkning og svag erhvervsudvikling mv., der gennem en årrække har præget landdistrikterne. Denne tendens indebærer imidlertid generelt stagnerende eller faldende priser på ejendomme i landdistrikter. Långivers risiko og tab er derfor højere på udlån i landdistrikterne, hvilket kan påvirke værdiansættelsen og dermed mulighederne for at belåne ejendomme i landdistrikterne.

Regeringen vil gøre det lettere og mere attraktivt for unge, familier og ældre at bo og bosætte sig i landdistrikterne

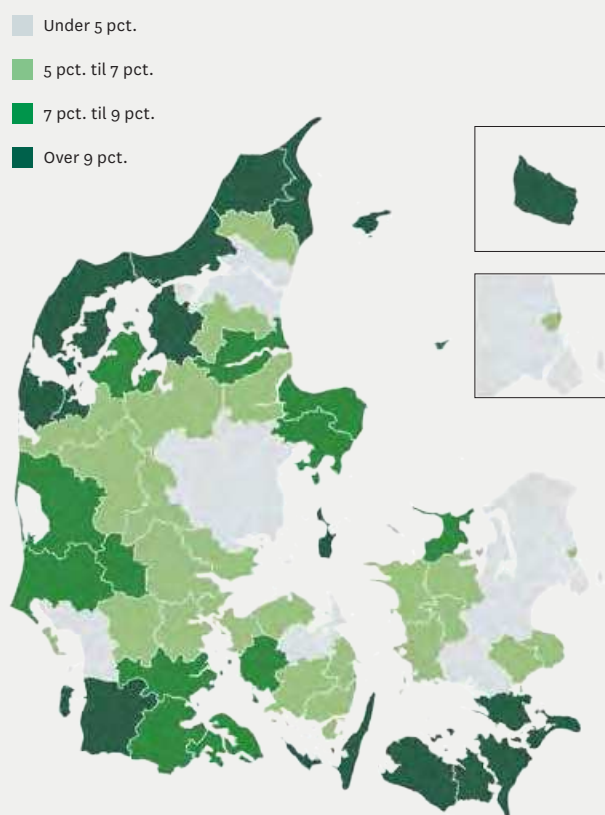
Udvalget om finansiering af boliger og erhvervsejendomme i landdistrikterne peger imidlertid på, at der kan være uhensigtsmæssigheder i den måde, som enkelte dele af den finansielle regulering anvendes eller fortolkes på i forhold til belåning af ejendomme i landdistrikterne. Det kan have betydning for udlånet i landdistrikterne.

Det er generelt regeringens vurdering – på linje med vurderingen fra udvalget om finansiering af boliger og erhvervsejendomme i landdistrikterne – at mulighederne for at kunne belåne ejendomme i landdistrikterne primært kan styrkes ved at fremme vækst og beskæftigelse i landdistrikterne. Når der skabes job øges efterspørgslen efter boliger også, hvilket bidrager til at understøtte hele boligmarkedet i de pågældende områder. Initiativerne i forhold til finansiering af ejendomme skal derfor ses i tæt sammenhæng med udspillet øvrige initiativer.

Det er samtidig vigtigt, at man let og hurtigt kan transportere sig mellem by og land og mellem arbejde og hjem. Infrastrukturen spiller en væsentlig rolle, når man bor på landet, hvor afstande og lang rejsetid kan være en udfordring og hvor mulighederne for kollektiv transport ofte er begrænsede. Det skal være muligt let og hurtigt at transportere sig mellem arbejde og hjem.

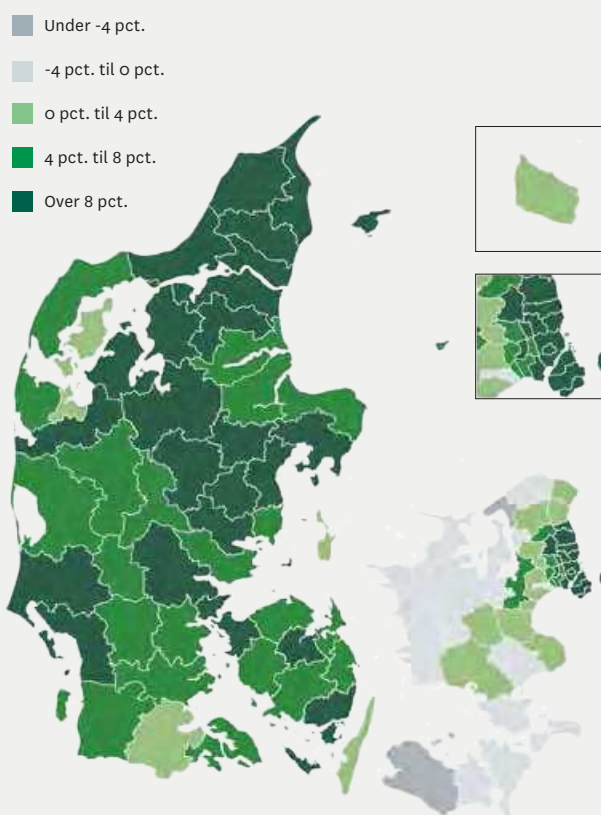
Endelig er adgang til gode daginstitutioner, folkeskoler og ungdomsuddannelser vigtigt for børnefamilierne. Derfor er mange kommuner optaget af høj kvalitet på institutionerne og i skolerne. Regeringen ønsker, at der skal være bedre og mere fleksible rammer for, at man lokalt kan understøtte en professionel ledelse og en høj kvalitet i dagtilbud og undervisning.

➔ **FIGUR 6.** Andel ubeboede boliger, 2015

Kilde: Danmarks Statistik.

➔ **FIGUR 7.** Udviklingen i realkreditlån til ejerboliger, 2009-2014

Ann.: Procentvis ændring i beholdningen (i kr.) af realkreditlån til ejerboliger.
Kilde: Data fra realkreditinstitutterne, Danmarks Statistik og egne beregninger.

FIGUR 8. Dækning på mindst 5 Mbit/s download for boliger, virksomheder og sommerhuse, 2014

Anm.: Figuren viser bredbåndsdækningen med 5 Mbit/s download for boliger, virksomheder og sommerhuse.

Kilde: Energistyrelsen.

4.1.

God mobil- og bredbåndsdækning

Etablering af en statslig bredbåndspulje, bedre mulighed for at udnytte eksisterende passiv infrastruktur til bredbånd og ambitiøse dækningskrav i kommende frekvensauktioner

Adgang til bredbånd og mobildækning understøtter vækst i alle dele af landet. Bredbånd er også væsentlig for digitaliseringen af samfundet, herunder borgernes, virksomhedernes og det offentlige brug af digitale tjenester. Det har betydning for både virksomheders virke og for at opretholde et velfungerende arbejdsmarked. Danmark har internationalt set en velfungerende infrastruktur. Der er dog forskel i dækningen på tværs af områder i Danmark, og der er steder, hvor dækningen er dårlig, særligt i nogle områder udenfor byerne.

Det er regeringens udgangspunkt, at udrulningen af digital infrastruktur skal være markedsdrevet, og at reguleringen skal være teknologineutral. Det har medført, at Danmark internationalt set har en velfungerende infrastruktur, hvor bl.a. 83 pct. af alle boliger og virksomheder har adgang til 100 Mbit/s download og 64 pct. har adgang til mindst 30 Mbit/s upload.

Regeringen har fokus på at fremme dækningen yderligere. Det vil for det første ske ved, at der etableres en forsøgsordning med en bredbåndspulje, hvor der er reserveret 4 gange 75 mio. kr. Der udmøntes i første omgang 2 gange 75 mio. kr. i 2016 og 2017, hvorefter forsøget evalueres med henblik på at afgøre, om den resterende del af den statslige bredbåndspulje skal realiseres. Puljen vil være målrettet sammenhængende områder af boliger, virksomheder og sommerhuse i områder med meget dårlig bredbåndsdækning, hvor der er en reel efterspørgsel efter bedre dækning.

Regeringen vil for det andet fastsætte ambitiøse dækningskrav i de kommende frekvensauktioner for at forbedre dækningen med mobil tale og mobilt bredbånd i de dårligst stillede områder, så borgere og virksomheder også i tyndt befolkede områder oplever et markant løft i dækningen.

For det tredje skal det gøres billigere at udrulle bredbånd, ved at bredbåndsudbydere kan få adgang til eksisterende tomrør mv. med overskudskapacitet.

Som led i aftalen om ny grøn BoligJobordning for 2016 og 2017 er det allerede aftalt, at BoligJobordningen fremadrettet kan anvendes til udrulning af bredbånd. Det sker i form af et fradrag til privatpersoner på op til 12.000 kr. årligt ved etablering eller opgradering af bredbåndsforbindelsen. Endvidere vil regeringen som opfølgning på aftalen om vækstplan for digitalisering fremlægge lovforslag, der skal give teleselskaberne mulighed for realkreditbelåning af digital infrastruktur. Regeringen ønsker dermed ad forskellige veje at understøtte udrulningen af bredbånd til gavn for borgerne og virksomheder i hele Danmark.

Regeringen vil:

- Etablere en statslig bredbåndspulje som forsøgsordning på fire gange 75 mio. kr. til udrulning af bredbånd i 2016-2019
 - Sikre bedre mulighed for at udnytte eksisterende passiv infrastruktur som fx tomrør til bredbånd. Initiativet får virkning fra 1. juli 2016.
 - Fastsætte ambitiøse dækningskrav i de kommende frekvensauktioner, der holdes i perioden 2016-2019.
-

4.2.

Boliger og erhvervsejendomme i landdistrikterne

Bedre mulighed for finansiering af boliger og erhvervsejendomme

Rapporten fra udvalget om finansiering af boliger og erhvervsejendomme i landdistrikterne viser, at der lånes ud til finansiering af ejendomme i hele Danmark, men at det samlede udlån fra penge- og realkreditinstitutter er faldende i landdistrikterne. Der har været en forholdsvis parallel udvikling i realkreditinstitutternes nyudlån til henholdsvis byområder og landdistrikter, men niveauet for nyudlån er noget lavere i landdistrikterne.

Udvalget peger på, jf. ovenfor, at denne tendens generelt skyldes svagere rammevilkår og flytning mod de større byer, og ikke primært har årsag i finansielle forhold. Der kan imidlertid være uhensigtsmæssigheder i den måde, som enkelte dele af den finansielle regulering anvendes eller fortolkes i forhold til belåning af ejendomme i landdistrikterne.

Udvalget peger konkret på henholdsvis den såkaldte 6-månedersregel i forbindelse med realkreditinstitutternes værdiansættelse af ejendomme samt anvendelsen af rådighedsbeløb i Finanstilsynets indberetningsvejledning.

6-månedersreglen betyder, at ejendomme skal værdiansættes til aktuel markedsværdi efter almindelig markedsføring, dvs. en tænkt salgperiode på 6 måneder. Nogle markedsaktører har misforstået reglen sådan, at ejendomme med en længere salgperiode end 6 måneder bl.a. ikke kan belånes fuldt ud. Markedsværdien findes imidlertid ud fra aktuelle realiserede salgspriser på sammenlignelige ejendomme uanset liggetid. Regeringen støtter Finanstilsynets intention om at afskaffe 6-månedersreglen for at komme denne misforståelse til livs. Der fastholdes et krav i reglerne om, at realkreditinstitutternes værdiansættelse af ejendomme baseres på en vurdering af ejendommens aktuelle markedsværdi. Afskaffelsen af 6-månedersreglen vil derfor ikke berøre sikkerheden bag obligationerne.

Pengeinstitutter skal indberette kvaliteten af deres kundeportefølje til Finanstilsynet som led i instituttets regnskabsindberetning. Kundens rådighedsbeløb indgår i vurderingen af den enkelte kunde. Finanstilsynets indberetningskriterier opfattes af nogle aktører således, at de også skal anvendes, når der skal gives lån. Finanstilsynets indberetningsvejledning tjener imidlertid alene indberetningsformål. Regeringen støtter Finanstilsynets intention om at

justere vejledningen, så denne misforståelse fjernes, og således at institutterne får mulighed for at benytte egne metoder til at klassificere kvaliteten af deres kunder.

Udover disse justeringer af reglerne vil regeringen fortsætte dialogen med den finansielle sektor om initiativer, der kan understøtte mulighederne for belåning af boliger og erhvervs-ejendomme i landdistrikterne. Det kan fx være ved, at institutterne tilbyder lån med andre belåningsgrader, løbetider, afdragsprofil mv. i landdistrikterne.

Regeringen vil:

- Støtte Finanstilsynets intention om at afskaffe 6-månedersreglen i forbindelse med real-kreditinstitutternes værdiansættelse af ejendomme. Den relevante bekendtgørelse ændres i 1. halvår af 2016.
- Støtte Finanstilsynets intention om at justere retningslinjerne om rådighedsbeløb i sin indberetningsvejledning. Vejledningen ændres i foråret 2016.
- Henover vinteren fortsætte dialogen med den finansielle sektor om bl.a. tiltag, der kan understøtte mulighederne for belåning af boliger og erhvervs-ejendomme i landdistrikterne.

En mere effektiv nedrivning med flere private midler samt større involvering af de lokale kræfter

Mange områder kæmper med et stigende antal tomme bygninger, der er vanskelige at sælge, hvorfor de forfalder og skæmmer omgivelserne. Det kan påvirke det lokale boligmarked negativt. Men områderne har stadigvæk potentiale og borgere, der gerne vil leve og bo i byerne. Nedrivning og alternativ brug af bygningerne mv. kan bidrage til at skabe mere attraktive byer og boliger i landdistrikterne. Selvom der er statslige midler til søge til nedrivning, går den nuværende nedrivning for langsomt.

Regeringen vil:

- Reducere antallet af kommuner, der kan modtage penge til nedrivning fra Landsbyfornyelsespuljen og understøtte en mere effektiv udmøntning. Regeringen vil derudover undersøge, om der er basis for et nationalt partnerskab, der kan aktivere private midler og engagement i nedrivningsindsatsen. Arbejdet igangsættes primo 2016.
- Etablere en pulje på 6 mio. kr. i 2016 til borgerdrevet byfornyelse i mindre byer, som vil blive tænkt sammen med den fokuserede erhvervsindsats.

Udvidelse af flexboligordningen

Flexboligordningen giver kommunerne mulighed for at tillade boligejere at anvende et helårshus som fritidsbolig. Ordningen har til formål at øge efterspørgslen efter helårsboliger i landdistrikterne. Flexboligordningen anvendes i dag kun i begrænset omfang. Der skønnes aktuelt at være udstedt under 1.000 tilladelser på landsplan. Undersøgelser peger på usikkerhed omkring

boligens langsigtede anvendelsesmuligheder og senere omsættelighed som mulige hindringer for ordningens videre udbredelse.

Regeringen vil:

- Udvide flexboligordningen og gøre det muligt at videreføre flexboligtilladelsen ved salg. Hermed bliver det mere attraktivt at købe en bolig på landet til fritidsformål, og køberne får større sikkerhed for deres investering.

4.3. Bedre fremkommelighed i hele landet

Lavere transportudgifter til og fra de små øer samt en driftssikker færgebetjening

For beboerne på landets mindre øer og i ø-kommuner er færgerne den eneste vej til omverdenen. En nedsættelse af færgepriserne vil understøtte vækst i øernes turisterhverv og styrke bosætningen på øerne gennem billigere pendlingsmuligheder. Det er desuden vigtigt, at beboerne på de danske små-øer får den størst mulige driftssikkerhed i færgebetjeningen.

Regeringen vil:

- Etablere en tilskudsordning til nedsættelse af færgetakster for passagerbefordring til og fra små-øer og ø-kommuner. Der afsættes 42,5 mio. kr. i 2016 og 85 mio. kr. fra 2017 og frem.
- Nedsætte en arbejdsgruppe der frem til juni 2016 skal se nærmere på, hvordan det bedst sikres, at færgedriften kan opretholdes, når færgen til den enkelte ø midlertidigt er ude af drift.

Nedsat pendlerpris på Storebælt, højere hastigheder og lavere aldersgrænser for kørekort

Når man bor på landet er afstande ofte en udfordring, fordi transporttiden og udgifterne til transport kan være en barriere. Fartgrænser, kødannelser og fremkommeligheden på vejene påvirker mobiliteten mellem hjem, arbejde og uddannelse. Afstandene betyder også, at en cykel ikke altid er et alternativ, når de unge skal passe deres uddannelse, fritidsjob eller besøge venner. Kortere og billigere rejsetid kan gøre det mere attraktivt at pendle og dermed muligt for flere mennesker at få eller bibeholde et job og samtidig blive boende på landet. Derfor vil regeringen forbedre mobiliteten.

Regeringen vil:

- Gøre det billigere for bilister at pendle over Storebælt ved at sænke prisen på et pendlerkort for bilister fra 3.920 kr. til 3.000 kr. pr. måned og øge det særlige pendlerfradrag på Storebælt fra 90 til 110 kr. pr. tur.
 - Tillade højere hastighedsgrænser for godkendte campingvogne, påhængsvogne og traktorer.
 - Hæve hastighedsgrænsen på udvalgte motortrafikveje fra 90 km/t til 100 km/t. Der er foreløbigt udpeget motortrafikvejen mellem Holbæk og Vig.
 - Nedsætte aldersgrænsen for kørekort til lille knallert til 15 år, hvor den i dag er 16 år.
 - Indføre en forsøgsordning, hvor 17-årige får mulighed for at erhverve kørekort, forudsat at de det første år kun kører bil med en erfaren ledsager.
-

4.4.

Bedre rammer for dagtilbud til børn og folkeskoler samt gode sundhedsydelse

Bedre vilkår for etablering af institutioner og dagtilbud

Gode og fleksible dagtilbud er nødvendige for de familier, som har børn, for at gøre bosætningen uden for de største byer attraktiv. Bosætning er også afhængig af de centre og store virksomheder, der ligger indenfor pendlingsafstand. De virksomheder, vi har ude i landet, er ofte afhængige af at kunne tiltrække kvalificeret arbejdskraft. For arbejdskraften er det til gengæld nødvendigt, at der er gode og fleksible institutioner og dagtilbud.

Regeringen vil:

- Forbedre vilkårene for etablering af virksomhedsinstitutioner ved at give virksomheder mulighed for at etablere daginstitutioner, som alene er forbeholdt de ansattes børn.
 - Forbedre vilkårene for etablering af internationale daginstitutioner ved at skabe en klar hjemmel i dagtilbudsloven. Lovforslaget forventes fremsat i foråret 2016.
-

Gode sundhedsydelser er vigtige for trygheden i alle dele af landet

Det er vigtigt for borgernes tryghed, uanset hvor i landet man bor, at der er god adgang til sundhedsydelser herunder bl.a. alment praktiserende læger. En central udfordring er her at sikre en hensigtsmæssig fordeling af de lægelige ressourcer på tværs af landet. Som grundlag herfor nedsættes et udvalg, der skal skabe overblik over de nuværende udfordringer med at sikre en tilstrækkelig lægedækning i alle dele af landet.

Regeringen vil:

- Nedsætte et udvalg, der skal skabe overblik over udfordringerne og opstille mulige løsningsforslag, der kan understøtte en mere hensigtsmæssig fordeling af læger på tværs af landet. Udvalget forventes nedsat i løbet af efteråret 2015 med afrapportering i 2016.
-

Forsøg med fjernundervisning i folkeskolen og mere fleksibilitet ift. fælles ledelse

Det er vigtigt for hverdagslivet i børnefamilierne, at skolerne fortsat er professionelle, og at der er mulighed for en høj undervisningskvalitet. Kommunerne skal have muligheden for at tænke samarbejdet mellem skolerne ind i planlægningen. Det skal ligeledes undersøges, hvordan fjernundervisning kan være med til at styrke folkeskolen, særligt i områder uden for de store byer, hvor skoler har svært ved at tiltrække lærere med de rette undervisningskompetencer.

Regeringen vil:

- Igangsætte forsøgsordninger mellem flere skoler med fjernundervisning af elever i udvalgte fag med henblik på at identificere potentialer og barrierer i 2016.
 - Indlede dialog med KL og de øvrige parter om behovet og mulighederne for at give kommunerne endnu større frihed til at etablere fælles ledelse mellem skoler samt mellem skoler og dagtilbud, fx i form af rammeforsøg fra skoleåret 2016/2017.
-

Sikkerhedsstyrelsen

63
NORREGADE

5

Bedre balance i fordelingen af statslige arbejdspladser

Staten løser opgaver og skaber rammer for borgernes liv og virksomheders udfoldelse, som i sidste ende skal komme alle borgere til gavn. Derfor er det afgørende, at statslige institutioner og myndigheder er tæt på borgerne.

Flere statslige arbejdspladser skal ligge uden for hovedstadsområdet og i højere grad være til stede i alle landsdele. Statslige arbejdspladser er ikke i sig selv tilstrækkelige til at skabe vækst og udvikling i et område. Men statslige arbejdspladser kan bidrage til at skabe aktivitet og stimulere udviklingen i et område.

Der er mange gode grunde til, at en stor del af de statslige arbejdspladser ligger i hovedstadsområdet. Mange myndigheders opgavevaretagelse kræver hyppig kontakt til andre myndigheder, Folketinget og øvrige samarbejdspartnere, som er lokaliseret i hovedstadsområdet. Visse institutioner kræver også specialiseret arbejdskraft og særlige kompetencer, som er lettere tilgængelig i en storby. Derfor vil der altid være en vis ubalance i fordelingen af statslige arbejdspladser. Det er grundlæggende hensigtsmæssigt med en stor andel af statslige arbejdspladser i hovedstadsområdet.

Det er vigtigt, at balancen ikke bliver for skæv, og mange statslige institutioner kan drives ligeså effektivt uden for hovedstadsområdet. Med denne omfattende flytning ønsker regeringen at sikre en mere decentral placering af statslige arbejdspladser til gavn for hele Danmark. Statslige institutioner og myndigheder er til for borgerne. Staten løser opgaver og skaber rammer for borgernes liv og virksomheders udfoldelse, som i sidste ende skal komme alle borgere til gavn.

Derfor er det afgørende, at statslige institutioner og myndigheder er tæt på borgerne. Det er allerede i et vist omfang tilfældet. En række institutioner, som i dag er placeret i hovedstadsområdet, har imidlertid ikke særlige behov eller opgaver, der nødvendiggør denne placering. Disse institutioner kan opnå en hensigtsmæssig placering andre steder i landet.

Statslige institutioner skal være eksperter på deres respektive områder og være garant for et fagligt højt niveau. Derfor er det vigtigt, at placeringen af statslige arbejdspladser sker under hensyntagen til fastholdelsen og udviklingen af faglige miljøer. Regeringen lægger stor vægt på, at den offentlige sektor leverer mest mulig værdi til borgerne for skattekrone.

5.1.

Statslige arbejdspladser fra hovedstadsområdet til landets fire regioner

Flytning af ca. 3.900 statslige arbejdspladser fra hovedstaden til de fire øvrige regioner

De statslige institutioner er sat i verden for at løse opgaver til gavn for borgere og virksomheder i hele Danmark. Statens arbejdspladser skal derfor også være fordelt i hele landet. Staten skal løse opgaverne effektivt med høj faglig kvalitet og være tæt på virksomheder og borgere. Samtidig skal de statslige arbejdspladser medvirke til at skabe aktivitet i hele landet.

De fysiske flytninger af arbejdspladserne forventes at strække sig over flere år. De konkrete flytninger gennemføres på grundlag af planer, som de ansvarlige ministerier udarbejder.

I tillæg til de arbejdspladser, der allerede er fundet nye placeringer til rundt om i landet, vil der som led i regeringens handlingsplan for SKAT blive tilført 350 nye årsværk på inddrivelsesområdet og 50 årsværk til at styrke udbetaling og kontrol på udbytteområdet. 300 af disse arbejdspladser vil blive etableret på SKATs eksisterende lokationer i Thisted, Ringkøbing, Herning, Grenaa, Tønder og Middelfart.

Regeringen vil:

- Flytte ca. 3.900 arbejdspladser, svarende til over 10 pct. af de relevante statslige arbejdspladser i hovedstadsområdet.

Politiuddannelse og geografisk balanceret kulturpolitik

I tillæg til flytningerne af arbejdspladser vil regeringen bringe en række initiativer i spil, som kan bidrage til øget aktivitet i hele Danmark og en bedre balance mellem landsdelene. 300 af disse arbejdspladser vil blive etableret på SKATs eksisterende lokationer i Thisted, Ringkøbing, Herning, Grenaa, Tønder og Middelfart.

Som led i Aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi i 2016-2019 etableres en politiskole i det vestlige Danmark.

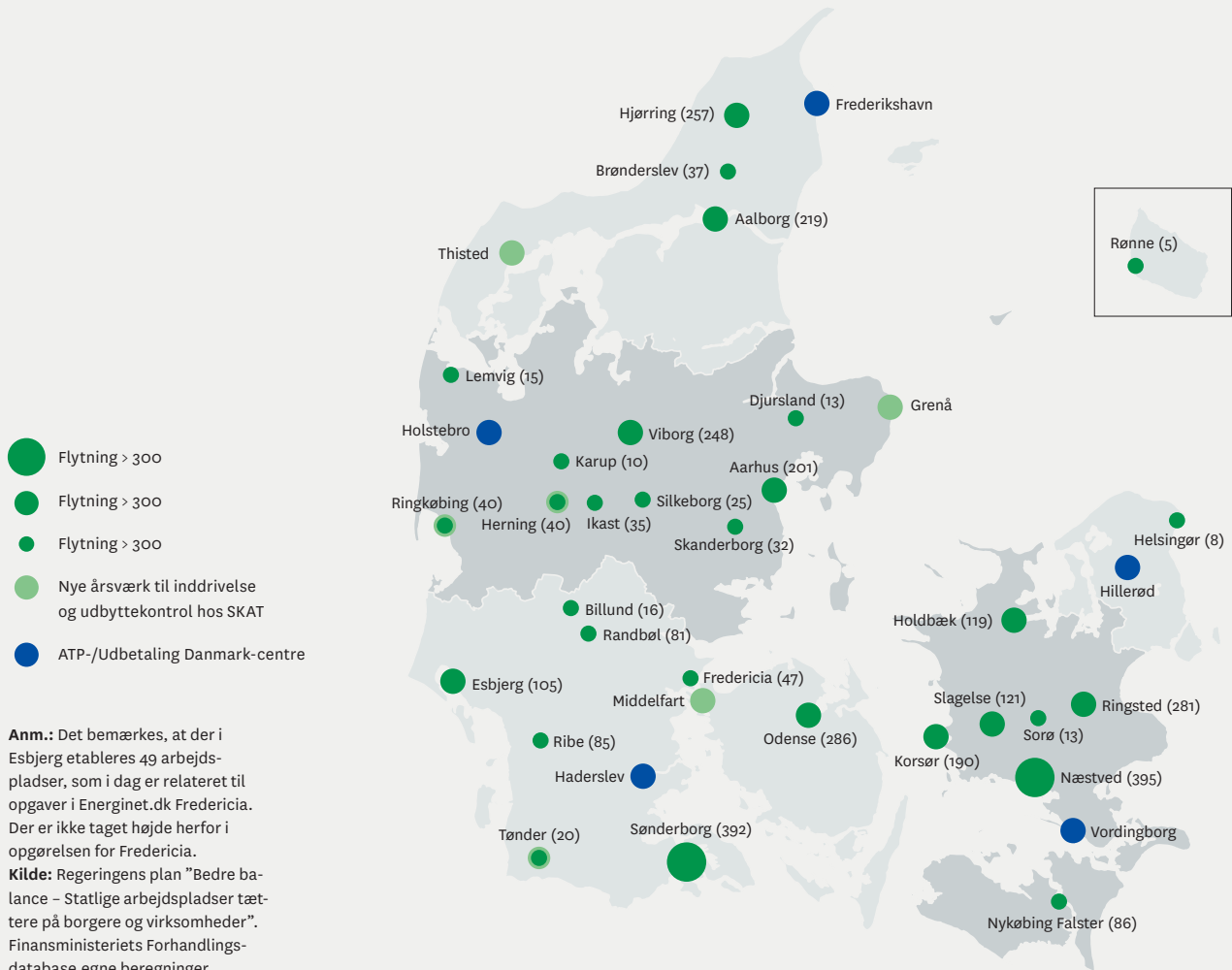

Regeringen vil:

- Fremme en geografisk balanceret kulturpolitik bl.a. i forhold til DR's produktionsvirksomhed, sagkyndige udvalg samt tildelingen af tilskudsmidler.

FIGUR 9. Placeringen af de flyttede statslige arbejdspladser

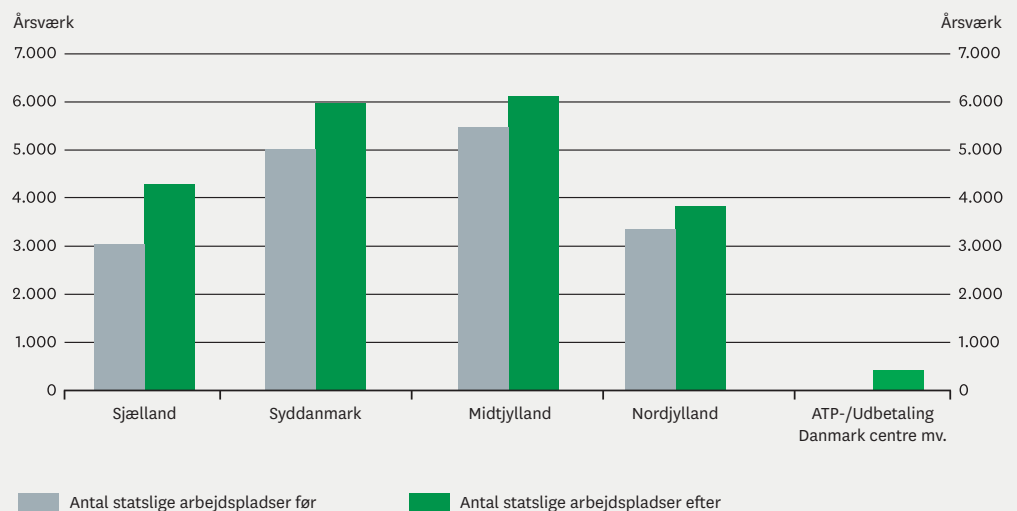

Anm.: Det bemærkes, at der i Esbjerg etableres 49 arbejdspladser, som i dag er relateret til opgaver i Energinet.dk Fredericia. Der er ikke taget højde herfor i opgørelsen for Fredericia.

Kilde: Regeringens plan "Bedre balance - Statlige arbejdspladser tættere på borgere og virksomheder". Finansministeriets Forhandlingsdatabase, egne beregninger. Tallene er fra 2. kvartal 2015.

FIGUR 10. Der flyttes 3.899 statslige arbejdspladser fra hovedstadsområdet til landets øvrige regioner

Kilde: Regeringens plan "Bedre balance - Statlige arbejdspladser tættere på borgere og virksomheder". Finansministeriets Forhandlingsdatabase, egne beregninger. Tallene er fra 2. kvartal 2015.

Vækst og muligheder

Væksten er på vej i hele landet – men billedet varierer

Der er fremgang i Danmark. Beskæftigelsen vokser, og der er nu omkring 50.000 personer flere i arbejde end da beskæftigelsen var på sit laveste i 2. kvartal 2013. Men fremgangen er ujævnt fordelt, og der er stadig områder i Danmark, hvor væksten er enten svag eller negativ.

Hovedstadsområdet og andre af landets største byer var de første til at bevæge sig ud af krisen. Inden for de seneste par år er beskæftigelsen også begyndt at vokse på det meste af Sjælland og Fyn, samt i store dele af Jylland. Beskæftigelsesfremgangen dækker dermed store dele af landet, men der er stadig områder længere væk fra de største byer, hvor beskæftigelsen endnu ikke er begyndt at vokse, jf. figur 11.

For særligt nogle områder er der efter tilbageslaget i 2008-09 og under den efterfølgende lavkonjunktur sket store tilpasninger, idet beskæftigelsen i de hårdest ramte områder er faldet med omkring 20 pct. siden 2008.

Den ujævne udvikling på tværs af landet begyndte at vise sig hen mod slutningen af 1990'erne. I starten af 1990'erne var den økonomiske vækst mere ens på tværs af landet, jf. figur 12.

FIGUR 12. Udvikling i BNP pr. indbygger, 1993-2013

Anm.: I figur 12 består 'Større bykommuner' af kommuner med en eller flere byer på over 45.000 indbyggere. 'Kommuner længere væk fra en større by' består af kommuner, hvor kommunens største by er mindre end 45.000 indbyggere, og hvor medianborgeren har mere end 30 min. kørsel til en by på over 45.000 indbyggere. 'Kommuner tæt på en større by' består af kommuner, som ikke har byer på over 45.000 indbyggere og hvor medianborgeren har mindre end 30 min. til en by med over 45.000 indbyggere. Den lodrette stiplede linje angiver tidspunktet, hvor finanskrisen rammer Danmark.

Kilder: Specialkørsel fra Danmark Statistik, Vismændene (2015f) og egne beregninger.

FIGUR 11. Beskæftigelsen er begyndt at vokse i flere dele af landet

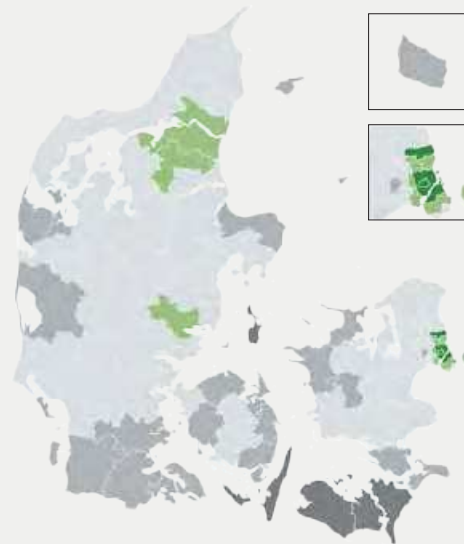
2008-2010

- Under -8 pct.
- -8 pct. til -4 pct.
- -4 pct. til 0 pct.
- 0 pct. til 2 pct.
- Over 2 pct.

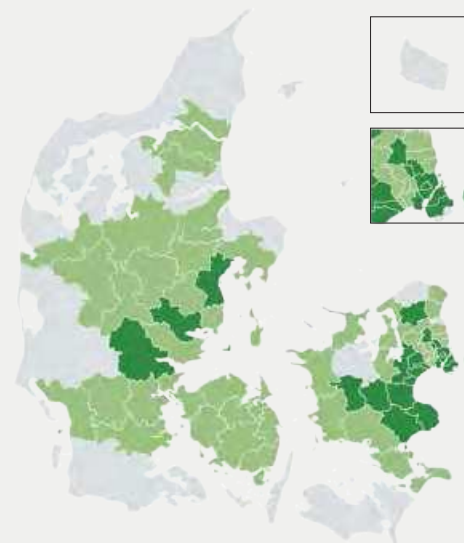
2010-2013

- Under -8 pct.
- -8 pct. til -4 pct.
- -4 pct. til 0 pct.
- 0 pct. til 2 pct.
- Over 2 pct.

2013-2015

- Under -8 pct.
- -8 pct. til -4 pct.
- -4 pct. til 0 pct.
- 0 pct. til 2 pct.
- Over 2 pct.

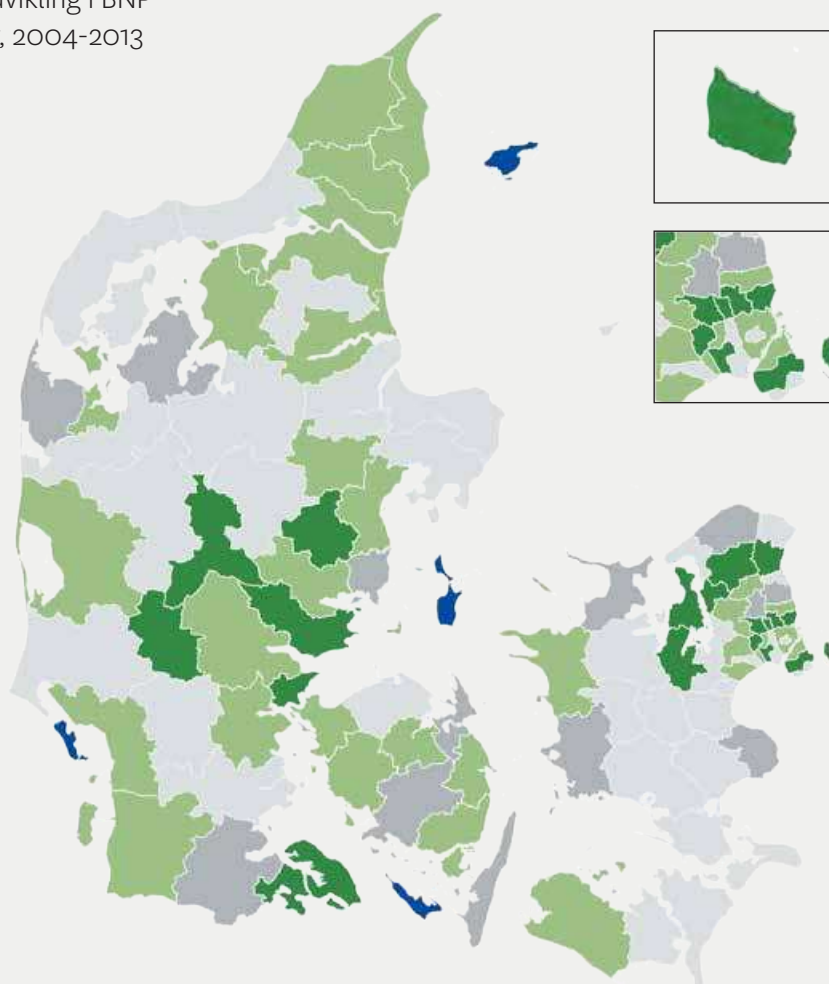
Anm.: Figurerne angiver væksten i hver af perioderne. Beskæftigelsen er opgjort i fuldtidspersoner på baggrund af lønmodtagerbeskæftigelsen fordelt på bopælskommune. Antallet af lønmodtagere er i et givent år opgjort som gennemsnittet for januar-august.
Kilde: Jobindsats.dk.

Men siden da har den økonomiske vækst pr. indbygger generelt været højere i og omkring de større byer, mens den i nogle områder længere væk fra de største byer har været negativ i perioden 2004-2013, jf. figur 13. Det skyldes bl.a. en øget bosætning omkring de større byer og en ændret befolkningssammensætning - med en større andel ældre, som er udenfor arbejdsstyrken - i områderne uden for de større byer.

FIGUR 13. Udvikling i BNP pr. indbygger, 2004-2013

- Under -1 pct.
- -1 pct. til 0 pct.
- 0 pct. til 1 pct.
- 1 pct. til 2 pct.
- Ej oplyst

Anm.: Figur 13 angiver den gennemsnitlige årlige realvækst i BNP pr. indbygger fra 2004-2013, dvs. over en 10 årig periode.

Kilde: Specialkørsel fra Danmark Statistik, Vismændene (2015) og egne beregninger.

Mindre virksomhedsaktivitet i områderne uden for de store byer

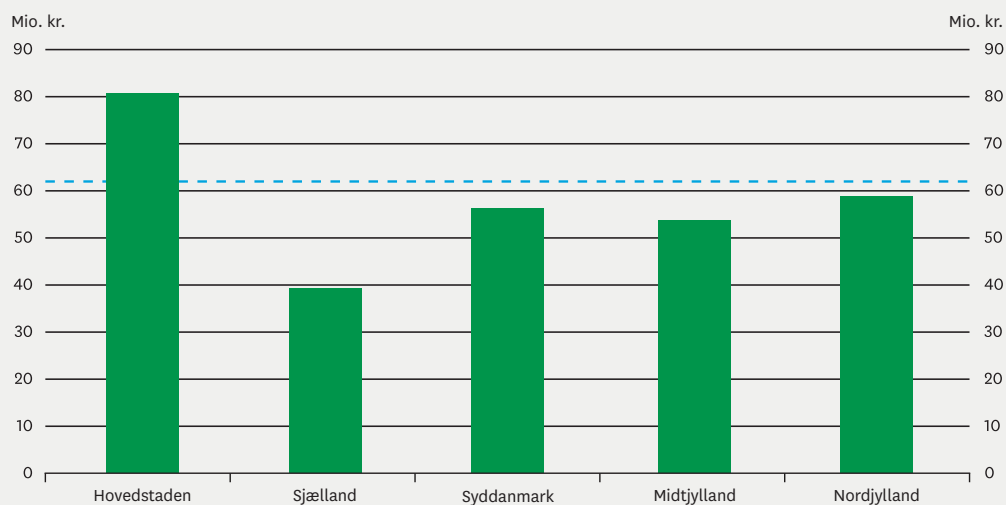
Den mindre aktivitet i nogle af områderne uden for de største byer viser sig også i investeringsniveauet. De gennemsnitlige erhvervsinvesteringer pr. 1.000 indbyggere er markant højere i Region Hovedstaden sammenlignet med resten af landet, mens det i Region Sjælland er relativt lavt, jf. figur 14.

Tilsvarende bliver der oprettet relativt færre nye virksomheder i nogle af områderne uden for de store byer. Antallet af nystartede virksomheder pr. 1.000 indbyggere er højest i og omkring København, Ålborg, Aarhus og i trekantsområdet i Jylland, jf. figur 15.

Et lavt investeringsniveau og relativt få nystartede virksomheder tegner samlet set et billede af, at aktiviteten er lavere i visse områder uden for de store byer og i landdistrikterne.

FIGUR 14. Erhvervsinvesteringer pr. 1.000 indbyggere fordelt på regioner, 2013

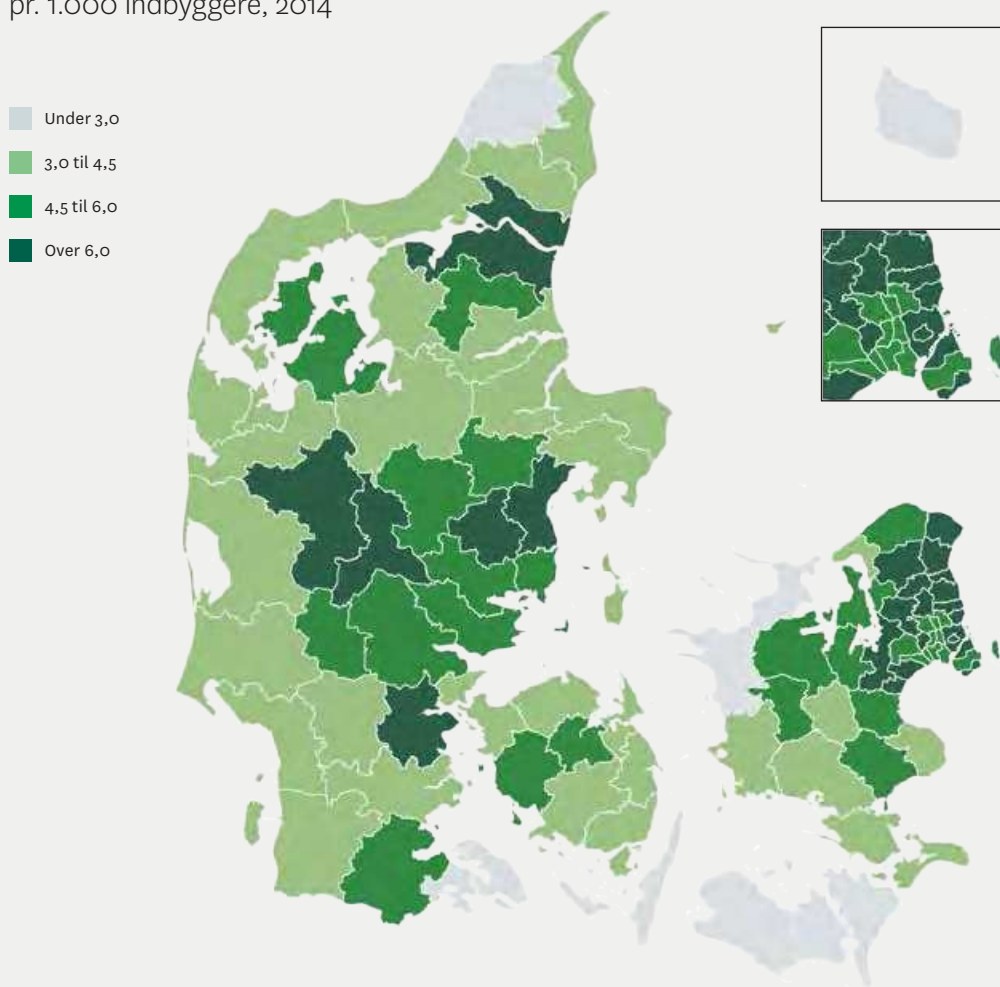

Anm.: Erhvervsinvesteringerne er opgjort i 2013-priser pr. 1.000 indbyggere. Den stiplede linje angiver landsgennemsnittet på ca. 62 mio. kr. pr. 1.000 indbyggere.

Kilde: Danmarks Statistik.

FIGUR 15. Nystartede virksomheder pr. 1.000 indbyggere, 2014

Anm.: Nyregistrerede virksomheder (A/S og ApS) opgjort pr. 1.000 indbyggere i kommunen i 2014.

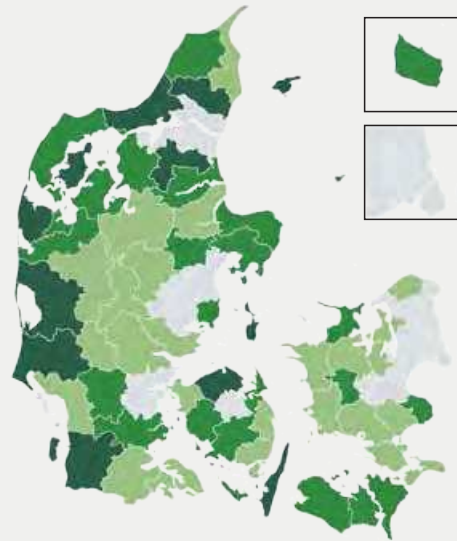
Kilde: Dansk Industri (Lokalt Erhvervs klima 2015)

FIGUR 16. Store forskelle i erhvervs sammensætningen på tværs af landet, 2013

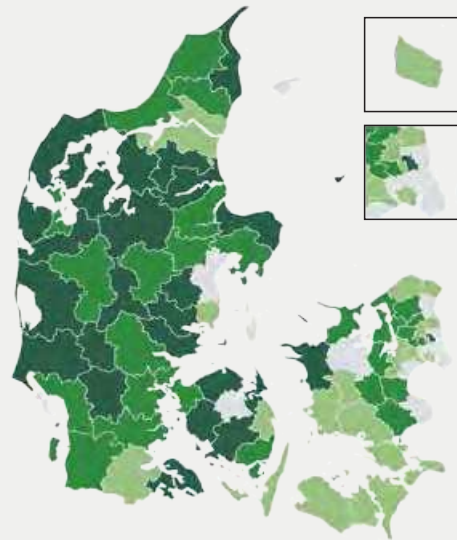
Landbrug, skovbrug og fiskeri

- Under 4 pct.
- 4 pct. til 8 pct.
- 8 pct. til 12 pct.
- Over 12 pct.

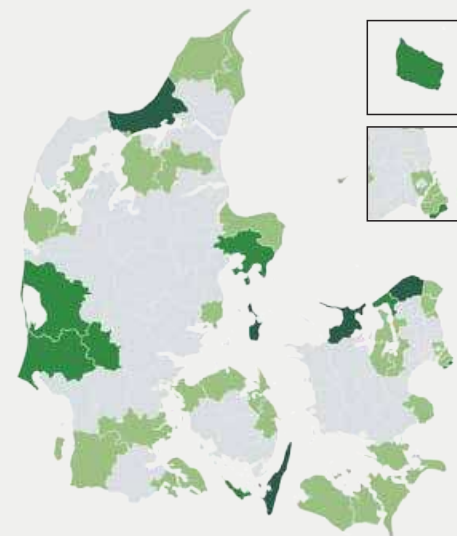
Industri

- Under 10 pct.
- 10 pct. til 16 pct.
- 16 pct. til 22 pct.
- Over 22 pct.

Turisme

- Under 4 pct.
- 4 pct. til 8 pct.
- 8 pct. til 12 pct.
- Over 12 pct.

Anm.: For landbrug, skovbrug og fiskeri samt industri er andelen opgjort som antallet af beskæftigede i forhold til den samlede private beskæftigelse i kommunen. For turisme er beskæftigelsen opgjort som antal årsværk, der er beregnet via modelkørsler af Center for Regional og Turisemeforskning som led i VisitDenmarks analyse af turismens økonomiske betydning. **Kilde:** Beskæftigelsestal fra Danmark Statistik (kort 1+2), samt modelkørsel fra VisitDenmark (kort 3).

Erhvervspotentialer uden for de største byer og i landdistrikterne

Der er stor forskel på erhvervsstrukturerne på tværs af landet. I områderne længere væk fra de største byer udgør særligt landbruget, industrien og turismeerhvervene en stor del af beskæftigelsen, jf. figur 16.

Dette hænger naturligt sammen med behovet for adgang til landbrugs- og produktionsarealer, og for mange industrivirksomheder er det samtidigt afgørende med nærhed til infrastruktur, leverandører, arbejdskraft og kunder, hvorfor disse i nogen grad placerer sig lidt tættere på de større byer. Tilsvarende fylder turismeerhvervene og tilknyttede brancher en naturlig del langs de danske kyster og på øerne, hvor naturen og idyllen er en attraktion for både danske og udenlandske feriegæster.

Områderne længere væk fra de største byer har således nogle klare styrkepositioner, som er afgørende for vækst og udvikling i disse områder. For at udnytte disse styrkepositioner er det nødvendigt at fjerne unødige barrierer, styrke de lokale rammevilkår og foretage en effektiv kommunal planlægning. Vækstformularen skal tage udgangspunkt i, hvor man lokalt kan gøre en forskel, hvis der skal være mulighed for vækst og udvikling i hele Danmark.

Globaliseringen skaber indtægter uden for de store byområder

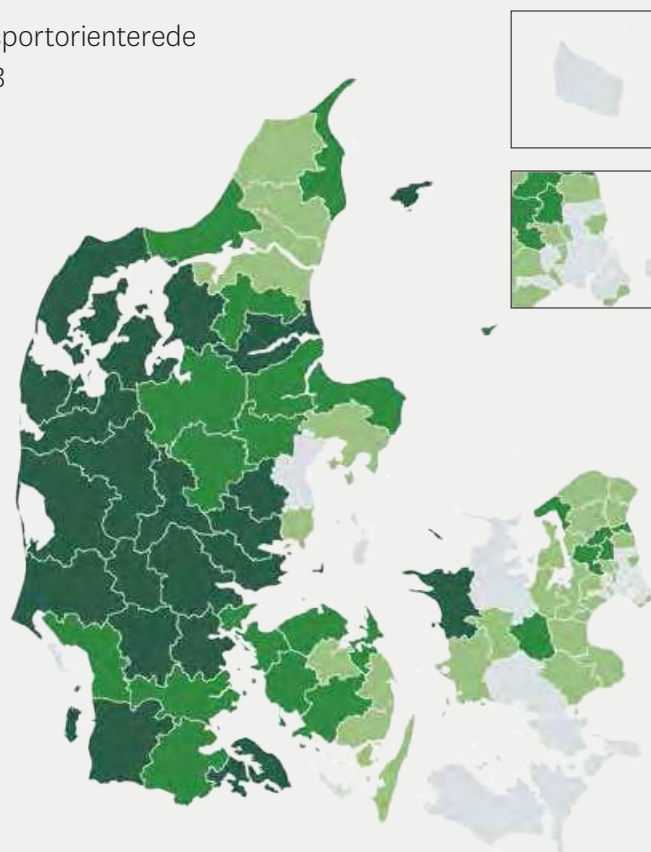
Vækst og velstand kommer blandt andet af at handle med omverdenen. Dette gælder i særlig grad i områderne uden for de største byer, hvor mange er ansat i eksportorienterede brancher, jf. figur 17.

Det betyder derfor meget for disse områder, at virksomhederne er konkurrencedygtige og klarer sig godt på de internationale markeder. En god konkurrenceevne er særlig vigtig for

FIGUR 17. Andel eksportorienterede arbejdspladser, 2013

- Under 15 pct.
- 15 pct. til 20 pct.
- 20 pct. til 25 pct.
- Over 25 pct.

Anm.: Eksportorienterede arbejdspladser er defineret som antallet af arbejdspladser inden for brancher, hvor minimum 25 pct. af omsætningen kommer fra eksport. Data er for 2013.

Kilde: Produktivitetskommissionen, Danmark Statistik (registerdata) og egne beregninger.

fx industri, landbrug og fødevarerfremstilling, som er nogle af de mest eksportorienterede erhverv. Det er samtidig erhverv, som ofte også er energiintensive.

Sunde rammevilkår, der bl.a. omfatter en effektiv planlægning af de fysiske forhold, adgang til relevant vækstkapital samt færre administrative og økonomiske byrder for virksomhederne, udgør fundamentet for, at danske virksomheder kan være konkurrencedygtige på de internationale markeder.

Eksempelvis styrkes konkurrenceevnen for de energiintensive virksomheder med lempelsen af PSO-afgiften samt nedsættelsen af NOx-afgiften, som er gennemført som led i finansloven for 2016.

Initiativer, der styrker vilkårene for produktion og landbrug i Danmark, vil komme den samlede eksport og dermed indtjeningen i Danmark til gode. Det vil samtidigt påvirke aktiviteten og beskæftigelsesmulighederne i områderne uden for de største byer. Bedre vilkår for turisme-erhvervene vil tilsvarende tiltrække flere turister fra både ind- og udland, øge aktiviteten og styrke indtjeningen i områderne.

Manglende arbejdskraft kan blive en barriere for vækst i nogle områder

Sunde rammevilkår handler også om et velfungerende arbejdsmarked. For at gribe de muligheder, der ligger uden for de store byer, er det nødvendigt, at virksomhederne har tilstrækkelig adgang til kvalificeret arbejdskraft.

Generelt deltager en stor del af danskerne i den arbejdsdygtige alder på arbejdsmarkedet, men der er variationer på tværs af landet. Fx står relativt mange uden for arbejdsmarkedet i nogle af landets største byer og i visse områder længst væk fra de største byer. Her kan der være et vækstpotentiale i at trække flere ind på arbejdsmarkedet.

En meget stor del af befolkningen i den erhvervsaktive alder står til rådighed for arbejdsmarkedet, og langt de fleste af dem er i beskæftigelse, jf. figur 18. Det er et godt tegn, men også her er der lokal variation.

I takt med at konjunkturerne er forbedret, er ledighedskøen nedbragt. I nogle områder af landet, blandt andet i det midt- og vestjyske, er en stor del af befolkningen på arbejdsmarkedet og kun relativt få er ledige. Ledigheden er derimod højest i de største byer samt i visse områder længere væk fra de største byer, jf. figur 19.

Virksomheder kan hente arbejdskraft hos ledige, fra beskæftigede der skifter job, og fra personer der i dag står uden for arbejdsstyrken. I takt med øget aktivitet kan det blive vanskeligt at rekruttere den nødvendige arbejdskraft.

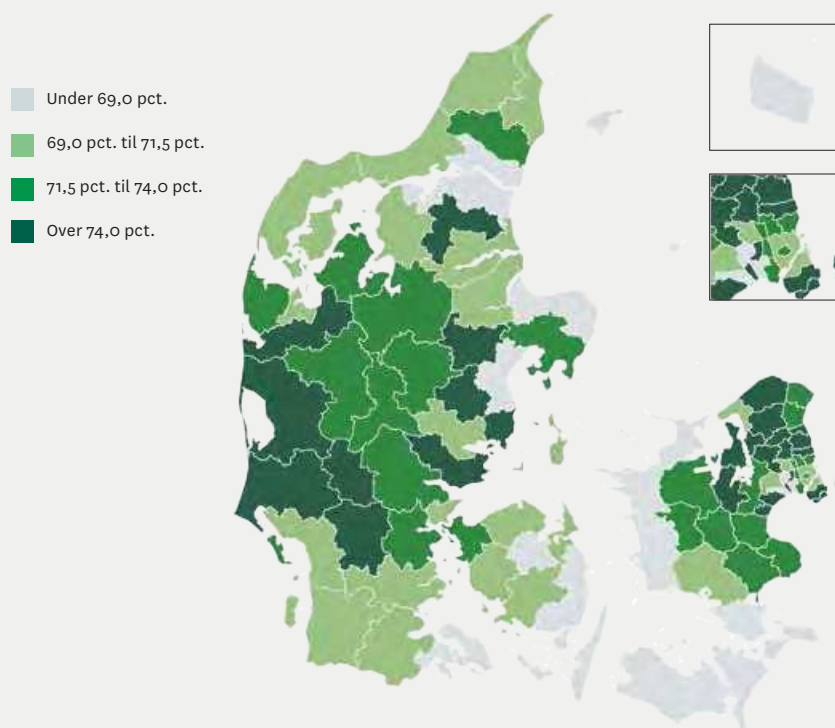
For at forebygge flaskehalse og skabe mulighed for vækst og udvikling i hele Danmark er det derfor nødvendigt, at ledige fra områder med høj ledighed er villige til at søge arbejde i områder, hvor der er mangel på arbejdskraft. Ellers kan det blive en barriere for virksomheder, der allerede er placeret i disse områder eller påtænker at gøre det, og som ellers ville være i stand til at skabe øget aktivitet. I så fald går områderne glip af en potentiel vækst.

En mobil befolkning er med til at skabe vækst og udvikling

Beskæftigelse er en vigtig forudsætning for, at danske familier har noget at leve af og kan skabe sig en fremtid. Begrænsede jobmuligheder i nogle områder af landet kan derfor betyde, at familier enten må flytte eller pendle lidt længere mellem bopæl og arbejdssted. Tilsvarende er virksomheder over hele landet afhængige af adgang til kvalificeret arbejdskraft.

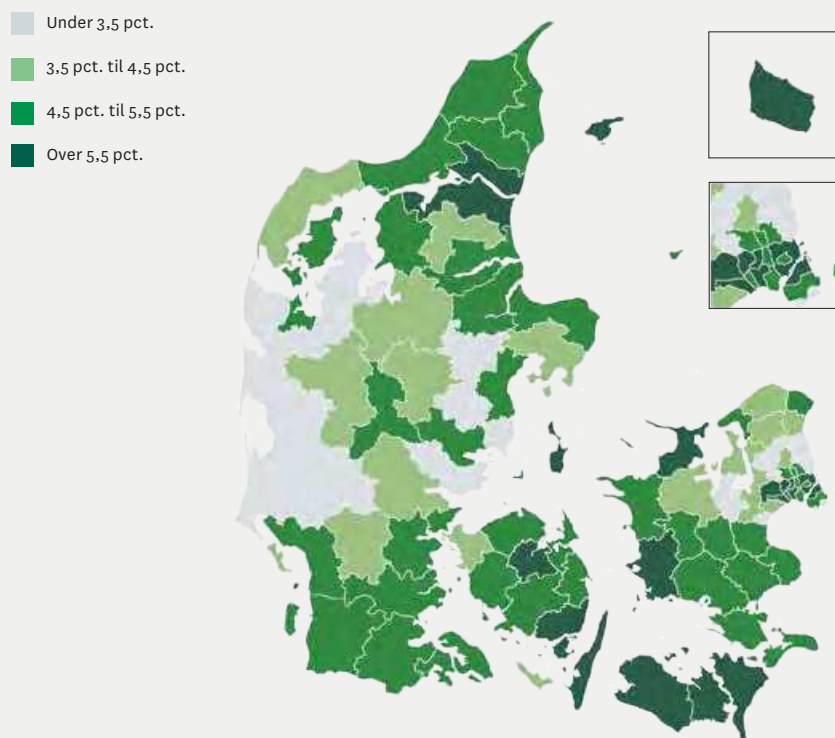
FIGUR 18. Beskæftigelsesfrekvens, ultimo 2013

Anm.: Beskæftigelsesfrekvensen i figur 18 viser, hvor stor en del af befolkningen i alderen 16-64 år der er i beskæftigelse. Beskæftigelsesfrekvensen er opgjort ultimo november 2013. Landsgennemsnittet er 71,0 pct.
Kilde: Danmarks Statistik.

FIGUR 19. Ledighedsprocent, 2014

Anm.: I figur 19 er ledigheden opgjort som antal fuldtidsbruttoledige som andel af arbejdsstyrken. Antallet er opgjort som et gennemsnit for 2014 efter bopælskommune. Landsgennemsnittet er 5,0 pct. i 2014.
Kilde: Danmarks Statistik.

En mobil arbejdsstyrke er en væsentlig forudsætning for vækst og udvikling i hele landet. Skal der være en bedre sammenhæng mellem, hvor arbejdskraften udbydes, og hvor den efterspørges, handler det både om at nedbryde eventuelle barrierer for arbejdskraftens mobilitet, men også om at tilskynde til større mobilitet og stille krav til arbejdsstyrken særligt i områder med ledig arbejdskraft. Mobilitet kan både handle om at være villig til at flytte, men også til at pendle.

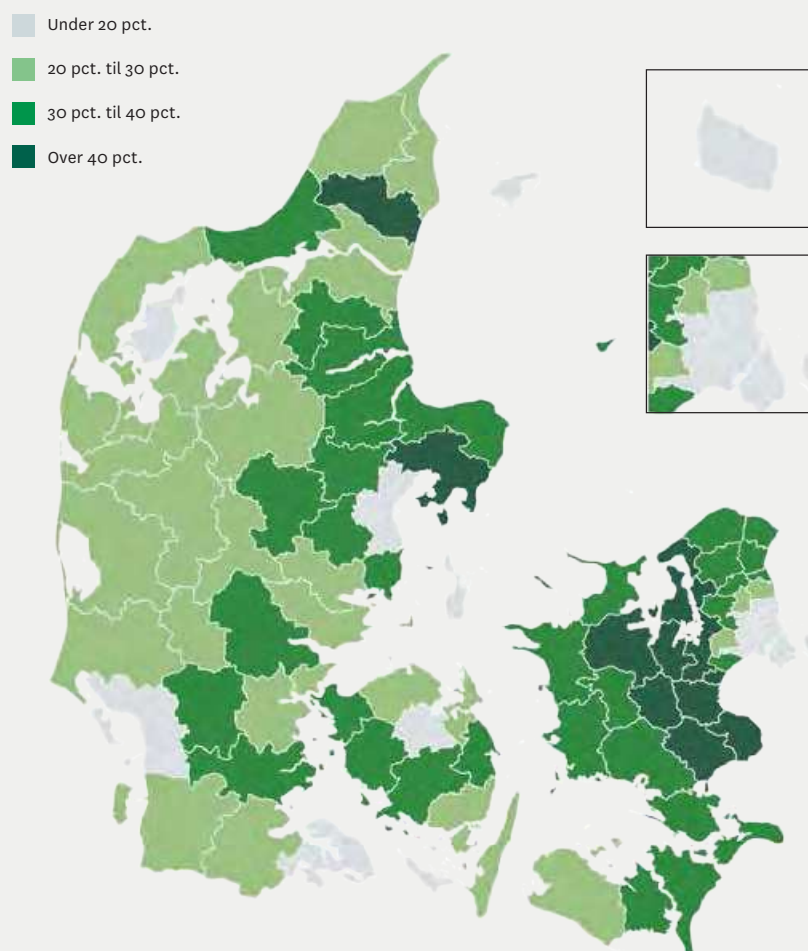
Pendling til arbejdspladsen er især udpræget i omegnskommunerne til de største byer. Omvendt pendler en relativ lille andel af befolkningen i de største byer, hvor mange bor og arbejder i samme kommune, jf. figur 20.

Øget pendling kan være ét af svarene på, hvordan Danmark bedre skal hænge sammen. Der skal være plads til, at man bosætter sig, hvor man ønsker sig, og hvor det er muligt, men også til at virksomheder placerer sig, hvor det er mest optimalt.

Med en generel højere ledighed i de største byer vil der for nogen være et potentiale i at pendle ud af byen. Det gælder fx nyuddannede, der ofte bor i og omkring de større uddannelsesbyer, der i højere grad skal få øjnene op for beskæftigelsesmulighederne længere væk fra de største byer.

FIGUR 20. Andel der pendler mere end 20 km til arbejde, 2013

Anm.: Andelen af beskæftigede der dagligt pendler minimum 20 km (hver vej) fordelt efter bopælskommune. Den gennemsnitlige pendling i Danmark pr. beskæftigede er omkring 20 km.
Kilde: Danmarks Statistik.

Regeringen vil skabe bedre mulighed for vækst og udvikling i hele Danmark.

Der er masser af virkelyst og driftige virksomheder og personer i hele Danmark. Der skal være gode rammer for, at dette potentiale kan udfolde sig og frihed til, at virksomhederne lokalt kan skabe aktivitet, vækst og derigennem private arbejdspladser.

Med dette vækststudspil vil regeringen fjerne unødige barrierer og styrke de lokale rammevilkår, så der bliver bedre mulighed for at skabe vækst og udvikling i hele landet.

Vækst og udvikling i hele landet skal bidrage til, at der er gode vilkår for at bo og have et godt familie- og arbejdsliv i hele Danmark. Ved at muliggøre øget lokal aktivitet og en bedre fordeling af eksempelvis de statslige arbejdspladser over hele landet vil regeringen understøtte et Danmark, der fortsat hænger sammen, og hvor der er mulighed for at skabe sig et godt liv, uanset hvor i Danmark man ønsker at bo.

VÆKST OG UDVIKLING I HELE DANMARK

2015/16:5

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til

Erhvervs- og Vækstministeriet
Slotsholmsgade 10-12
DK - 1216 København K
www.evm.dk
Tlf. 33 92 33 50

ISBN

978-87-93214-78-1

ISBN elektronisk publikation

978-87-93214-79-8

Design

Kontrapunkt

Fotos

Scanpix

Tryk

Rosendahl a/s

Web

Publikationen kan hentes på
evm.dk

